ISSN 1308-4143

AĞASAR

YIL : 1 SAYI: 1 HAZİRAN-TEMMUZ(2008)

Kültür Araştırma Dergisi

- 1500'DEN GÜNÜMÜZE ŞALPAZARI'NIN TARİHÇESİ
- TAPU-KADASTRO ÇALIŞMALARINDAKİ ADALETSİZLİK DEVLET BÜYÜKLERİMİZİN DİKKATİNE
- TÜTMEYEN BACALAR BOŞALAN KÖYLER
- ŞAL-FED BÜNYESİNDE BİRLİKTE BAŞARDIKLARIMIZ
- TÜRKİYE'DE EĞİTİM
- KULAĞINDAN ZEHİRLENMEK...
- MALAVİ'DE MÜSLÜMAN KALABİLMEK
- 'GÖĞ CEKET AHMET'
- HOŞGÖRÜ DERKEN...
- KALP ve DAMAR HASTALIKLARININ EN ÖNEMLİ SEBEBİ: SİGARA ve KÖTÜ BESLENME...
- REFLÜ HASTALIĞI NEDİR ve NASIL ÖNLENİR?

HAYDİN UŞAKLAR OTÇUYA !..

AĞASAR'DA KADIN OLMAK

AĞASAR'A HİZMET ÖDÜLÜ

“Girmeden tefrika bir millete, düşman giremez;
Toplu vurdukça yürekler, onu top sindiremez.”

Mehmet Akif Ersoy

Evrensel kültür içerisinde yöresel farklılıklarımızı geliştirerek yaşatmak, insanlığın (dolayısıyla ülkemizin) ortak kültürel değerlerinin zenginleşmesi demektir. Atatürk'ün, "Türk çocuğu, ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır." sözünden de ilham alarak, bu yoldaki hizmetlerimize devam edeceğiz.

Harun ÖZDEMİR(*)
Şal-Fed Genel Başkanı

Sevgili hemşehrilerim;

"Ağasar" dergimizin ilk sayısıyla sizleri buluşturmanın sevincini yaşamaktayız.

"Ağasar" dergimizle birlikte, Şalpazarı'nın ve bölgemizin önemli değerlerini sizlerle buluşturup, içimizden yetişen tüm değerlerli insanlarla birlikte, kültür birikimimiz olan gelenek, görenek ve yaşayış biçimimizi sizlere ulaştırıp sonsuza dek yaşamasına hep birlikte katkı sağlayacağımıza inancım tamdır.

Böylece evrensel kültürün bir parçası ve çeşnisi olan yerel kültürümüze hep birlikte sahip çıkarak, evrensel kültür içerisinde "Ağasar" kültürünün daha belirgin hale gelmesini sağlamış olacağız.

Federasyonumuzun çıkartmış olduğu dergimizin bu ilk sayısında Şalpazarı'nın yazılmamış tarihini, genel kültür mirasını, içimizden yetişmiş değerlerimizi, İstanbuldaki dernekleşme sürecinden birlik kurmaya ve federasyonlaşmaya gelinceye kadarki etkinliklerimizi ve federasyonun örgütlenme şekli ile genel faaliyetlerinden bilgilerle birlikte Şalpazarı/Ağasar bölgemizin kültürel, sosyal ve geleneksel değerlerinin tanıtımını bulacaksınız. Ayrıca federasyonumuzun yıllar içinde başardığı bir çok etkinliğimizden haberler bulacaksınız. Federasyonumuza bağlı derneklerimizin etkinliklerinden de ilerki sayılarımızda geniş bilgiler sizlere aktarılacaktır.

1990'lı yıllarla başlamış olan Şalpazarlıların dernekleşme süreci, dünden bugüne çok büyük mesafeler katetmiştir. İstanbul'da kurulu ve Şalpazarı'na aidiyeti olan on beş adet derneğimiz, hemşehrilerimize gece, gündüz demeden hizmet etmiş ve etmeye devam etmektedir. İnsanlarımızın başı dara düştüğünde iyi ve kötü günlerinde hep derneklerimiz sığınılacak bir liman olmuştur. Derneklerin yönetimlerinde görev yapan tüm başkan ve yöneticilerimiz bir çok zorluklara göğüs gererek insanımıza nasıl faydalı olabilirim diye fedakarca çalışmalarına devam etmişlerdir. Kendi özel yaşamlarından, maddi ve manevi tüm imkanlarından fedakarlık yapıp derneklerimizde gönüllülük ilkesi ile çalışmalarını yapmış olan tüm yönetici arkadaşlarımızı ve destek veren üyelerimizi takdir ve tebrik ederim.

Ağasar'ımızın ve ülkemizin güzel insanları!
Ulusumuzun önemli değerlerinden olan ve bizlere atalarımızdan miras kalan yüzlerce yıllık "Otçu Şenlikleri"mizde, dünyada eşi ve benzeri olmayan bayramlaşma etkinliklerimizdeki "Keşkek" törenlerimizde, binlerce insanın el ele tutuşmasında, gecelerimizde, her türlü etkinliğimizde bizlerin hep yanında sizler vardınız.

Ağasarımızın geçmişten geleceğe kültür mirası olan yöreye has giyim-kuşamını, yemeklerini, çalgılarını, halk oyunlarını, manilerini, fıkralarını, hikayelerini, hasılı tüm gelenek ve göreneklerini, asimile/dejenere olmadan günümüze taşımakta bizleri yalnız bırakmadınız.

Evrensel kültür içerisinde yöresel farklılıklarımızı geliştirerek yaşatmak, insanlığın (dolayısıyla ülkemizin) ortak kültürel değerlerinin zenginleşmesi demektir. Atatürk'ün, "Türk çocuğu, ecdadını tanıdıkça, daha büyük işler yapmak için kendinde kuvvet bulacaktır." sözünden de ilham alarak, bu yoldaki hizmetlerimize devam edeceğiz.

Bu hizmet kervanını yürütmekte, özelde "Oğuz Boylu Çepni Soylu" Ağasarlı hemşehrilerimize, genelde katkı sağlayan herkese teşekkür eder, saygı ve sevgilerimi sunarım.□

A Ğ A S A R
Kültür Araştırma Dergisi

İMTİYAZ SAHİBİ
Şalpazarı Dernekler Federasyonu Adına
Harun ÖZDEMİR
harunoz@hotmail.com
gsm: 0536 777 66 22 - 0542 435 60 24
faks: 0216 561 09 57
***
GENEL YAYIN YÖNETMENİ
ve
YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ
Hakkı BAYRAKTAR
bayraktar@hakikat.net
gsm. 0532 467 43 79
***
GENEL KOORDİNATÖR
Muzaffer BAYRAKTAR
gsm: 0533 370 91 32
***
EDİTÖR
Mustafa KÜÇÜK, Erol YANIK, Kemal SARI, Ali DEMİRTÜRK
***
GÖRSEL YÖNETMEN
Ömer ŞENGÜL, Cemile KÖSE
***
YAYIN KURULU
Mustafa ATALAR, Kamil BAYRAKTAR, Mustafa KÜÇÜK, Hasan KÖSE, Abdullah GÜLAY, Hakkı BAYRAKTAR, Erol YANIK, Havva CÖMERT, Kemal SARI
***
HUKUK DANIŞMANLARI
Av. Ali Osman TAŞKIN, Av. Ayşe KURU
***
Tasarım / Mizanpaj / Tashih-Redaksiyon
ALEMDAR
***
Grafik Uygulama
Ubeydullah BAYRAKTAR, İsmail BAYRAKTAR
***
Baskı
Zebra Matbaacılık ve Baskı Hizmetleri
San. ve Tic. A.Ş. / Bağcılar-İstanbul
(Tlf./Faks: 0212 629 00 95 - 430 88 84)
***
Reklam -Halkla İlişkiler
Mehmet SAYAL, Muhammet YAMAÇ, Birol KARAOĞLAN, Mustafa ERDİN, Yaşar UÇAN
***

İÇİNDEKİLER

4 **ŞALPAZARI / AĞASAR'IN TARİHÇESİ**
Araştırma:
Mustafa KÜÇÜK - Mehmet ATALAR - İ. Hakkı ALEMDAR

8 **ŞAL-FED / TRABZON ŞALPAZARI DERNEKLER FEDERASYONU**
❖Kuruluşu, Amaçları, Hizmet Konuları / Yönetim Kurulu-Denetleme Kurulu-Disiplin Kurulu

❖ŞAL-FED'E BAĞLI DERNEKLER ve BAŞKANLARI / ŞAL-FED BÜNYESİ DIŞINDAKİ DİĞER ŞALPAZARI - AĞASAR DERNEKLERİMİZ / ***13***
❖ŞAL-FED BÜNYESİNDE BİRLİKTE BAŞARDIKLARIMIZ / ***14***

21 **AĞASAR'IN VAROLUŞ TÜRKÜSÜ: HORON ve 'AHOD'** / *Hasan KÖSE*

❖Üsküdar'da Bir 'Ağasar Horipsin Ekibi' / *H. Fahrettin KÖSE* / ***24***

25 **AVRUPA'DA AĞASAR COŞKUSU**
❖A.S.T.A.D. / Almanya-Stuttgart Trabzon Ağasar Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği

27 **HAYDİÑ UŞAKLAR OTÇUYA !..**
Erol YANIK
❖YAYLA DAVALARI ARTIK ANLAMSIZDIR...
Ali Kemal DURAL / ***29***
❖TRABZON YAYLA ŞENLİKLERİ TAKVİMİ / ***30***
❖AĞASAR'A HASRET/ Şiir
H. BAYRAKTAR / ***31***

32 **AĞASAR'DA KADIN OLMAK** / *Havva CÖMERT*

33 **AĞASAR DERGİSİ: TANIŞMA ve KAYNAŞMA VESİLEMİZ**
Muzaffer BAYRAKTAR
❖**GELECEK KUŞAKLARA BİR KÜLTÜR AKTARIMI**
Av. Ali Osman TAŞKIN

34 **BOŞALAN KÖYLER, TÜTMEYEN BACALAR...**
Abdullah GÜLAY

36 **TAPU-KADASTRO ÇALIŞMALARINDAKİ ADALETSİZLİK ÜZERİNE DEVLET BÜYÜKLERİMİZİN DİKKATİNE / ŞAL-FED**

40 **TARİHTEN BİR KESİTİN AĞASAR / GEYİKLİ'YE DÜŞEN ACI HİKAYESİ: 'GÖĞ CEKET AHMET'**
Kamil BAYRAKTAR

46 **MALAVİ'DE MÜSLÜMAN KALABİLMEK...**
Sami BAYRAKTAR

51 **İNSANIN DİNİ TABİATI VE İSLÂM İLE BULUŞMASI**
Hüseyin DEMİRTAŞ

52 **TÜRKİYE'DE EĞİTİM**
Hüseyin ÖZCAN

53 **KULAĞINDAN ZEHİRLENMEK...**
Mustafa ATALAR

55 **HOŞGÖRÜ DERKEN...**
"Mezhep, meşrep, siyasi düşünce vb. farklılıklar, temelde aynı inancı paylaşan bir toplumda nasıl oluyor da tefrika ve düşmanlık vesilesi sayılabiliyor?..Nefsimizin ve egomuzun hegemonya-sından kurtulup, inandığımızı iddia ettiğimiz değerleri, 'Gaye İnsan-Ufuk Peygamber'in ör-nek hayat tarzına uygun olarak yaşamanın zamanı gelmedi mi?.."

Hakkı BAYRAKTAR

57 **PORTRELER**

60 **KALP VE DAMAR HASTALIKLARININ EN ÖNEMLİ SEBEBİ: SİGARA veKÖTÜ BESLENME**

"Sigara, kolesterolün damar duvarında birikmesine ve biriken yağ plaklarının çatlayarak damar tıkanmasına sebep olduğundan kullanılmamalıdır..."

Prof.Dr. Gökhan İPEK

61 **REFLÜ HASTALIĞI NEDİR ve NASIL ÖNLENİR?**

"Reflü olmaması için, yemek sonrası yatarak istirahat edilmemeli ve yatma zamanının yemekten en az iki saat sonra olmasına özen gösterilmelidir./ Sigara kullanıyorsanız,...

Prof.Dr. Turgut İPEK

63 **BEL AĞRISI ve TEDAVİSİ**

"Bel ağrısına yol açan diğer nedenler arasında, kötü ve hatalı vücut duruş şekli, beldeki omur ve kıkırdakların az oksijenlenmesine neden olan sigara kullanımı ve stres gibi psikososyal faktörler sayılabilir."

Uzm.Dr. Serdar KABATAŞ

1500'DEN GÜNÜMÜZE ŞALPAZARI / AĞASAR'IN TARİHÇESİ

Mustafa KÜÇÜK - Mehmet ATALAR - İ. Hakkı ALEMDAR

Günümüze kadar Şalpazarı hakkında çeşitli derlemeler, saha çalışmaları yapılmış ve önemli bazı kitaplar yazılmıştır. Ancak bu çalışmaların birçoğunda Şalpazarı/ Ağasar'ın tarihçesi bizce eksik ya da yanlıştır. Şalpazarı tarihine ışık tutacak yazılı kayıtların çok az olması ve bu kayıtlara bugüne kadar ulaşılamaması, bunun en başta gelen sebebidir. Bizim ulaştığımız arşiv kayıtlarının tamamı da, Trabzon'un Fethinden sonra tutulan Osmanlıca vergi kayıt defterleridir.

Uzun bir araştırmanın ürünü olan bu çalışmamızın, Şalpazarı'nın tarihine -belgesel nitelikte-ışık tutacağı inancındayız. Her ne kadar vergi geliri kayıtları olsa da ulaştığımız bu dokümanların Şalpazarı ilçesinde ilk yerleşim yerlerinin nereler olduğuna, Şalpazarı ilçesinin 500 yıl önce hangi isimle anıldığına, ilk yerleşen aileler, dolayısı ile sülalelerin kimler olduğu hakkında bize bilgi vermektedir. Bu kayıtları gördükten sonra, bugüne kadar yazılan ve bizlere aktarılan bazı tarihi bilgilerin farklı olduğunu göreceksiniz.

Şalpazarı/Ağasar halkı, Oğuzlar'ın Çepni Boyu'ndandır. Çepniler'in, Doğu Karadeniz ve Ağasar yöresine Trabzon'un fethinden(1461) çok önceleri yerleştiklerini tarihi kaynaklardan öğreniyor olsak da Şalpazarı'na ilk yerleşimin zamanı ve ilk yerleşenlerin kimler olduğu hakkında henüz kesin bir bilgiye sahip değiliz. Çünkü Osmanlılarda gerçek anlamda yazılı kayıt tutulması, 15.yüzyıl başlarında başlamıştır. Bundan dolayı Çepnilerin bu yöreye ne zaman yerleştiğini kesin olarak tespit etmek zordur. Çepnilerin tarih boyunca kurulan Türk devletlerinde sınır boylarına yerleştirildiği gerçeğinden hareketle; Trabzon'un Fatih S. Mehmet tarafından 1461 yılında feth edilmesinden sonra buralara yerleştirilmiş olabileceğini düşünebiliriz.

Bu konuda ipucu olacak önemli bir kayıt da şudur: "Türkân-ı Çepni"lerin (Çepni Türklerinin)Doğu Karadeniz bölgesine ne zaman yerleştikleri kesin olarak bilinmese de, 13. yüzyılda buralara hakim oldukları ve -Karadeniz ticareti için büyük önem taşıyan bir limana sahip olan Sinop'u almak isteyen- Trabzon-Rum Devleti hükümdarı Giorgi'yi 1259 yılında mağlup ederek geri püskürttükleri tarihi bir vakıadır.*(Bk.Trabzon Şalpazarı Çepni Kültürü, s.15-16)*

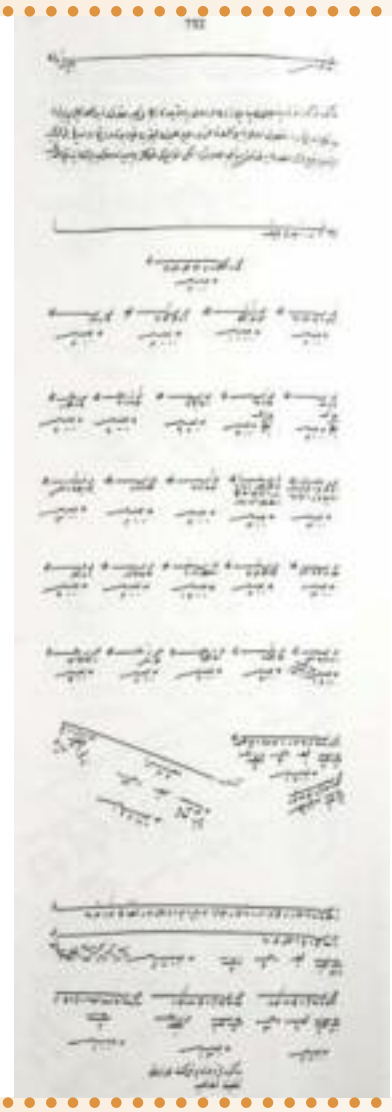

TTD 387 (H.937-M.1531)

Konumuzla ilgili olarak aşağıda size sunacağımız kayıtların tamamı, T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı'ndan alınan belgelere dayalıdır. (Bu belgeler, daha sonra İstanbul'dan Ankara'daki Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü arşivlerine nakledilmiştir.) Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü arşivlerinde mevcut olan belgelerin kopyasını alamadık; ancak belgeler tarafımızca görülüp incelenmiştir.

❍ "Ağasar İsmi" Nereden Geliyor?

Anavatanı Orta Asya olan Türkler, nüfus artışı, iç çekişmeler ve benzeri sebeplerle zamanla batıya göçmeye başlamışlardır. Orta Asya'nın doğu sınırlarında Çin İmparatorluğu'nun olması, bu bölgelerde yerleşimin fazla olması da batıya göçün başka bir nedenidir.

Karadeniz'in kuzeyinden Avrupa içlerine ilerleyen Türkler, Atilla'nın önderliğinde orta Avrupa'da Avrupa Hun Devleti'ni kurmuşlardır. Diğer bir Türk topluluğu da Bulgar Devleti'ni kurmuştur. Bulgar kelimesi Türkçe bir kelime olup "karışmak" anlamına gelmektedir.

Selçuklular'dan sonra Türkler Anadolu'ya yoğun bir şekilde akın etmişlerdir. 1071 Malazgirt Meydan Muharebesi'nde, Bizans devletindeki Uz ve Peçenek gibi Türk unsurları, ırkdaşları Selçuklu saflarına geçmişlerdir. Bu tarihten itibaren Anadolu'nun Türkleşmesi artarak devam etmiş, Osmanlı İmparatorluğu döneminde bu süreç hızlanmıştır. Anadolu'nun Doğu Karadeniz Bölgesi, bu sürece en son katılan bölgedir.

Topraklarını savunmak isteyen Trabzon Rum Pontus devleti, Ağasar denilen bölgede bir gözetleme kulesi

inşa etmişlerdir. Türk akıncıları, uzaktan gördükleri bu kuleye "**Akhisar**" demişlerdir. Trabzon'un fethinden sonra bu kuleyi yakından gören Türkler, kulenin küçük bir kaleye benzemesi nedeni ile buraya "Kalecik" adını vermişlerdir. Söz konusu bu gözetleme kulesinin kalıntıları hala mevcuttur ve bugün bu bölgeye **Kalecik Mahallesi** denilmektedir.

Bölgenin resmi ismi, Osmanlı kayıtlarında "**Akhisar Deresi Nahiyesi**"dir. Bu isim, bölgedeki Türkmenler tarafından kısaltılarak "**Ağasar**" olarak telaffuz edilmiş ve günümüze kadar da bu isim kullanıla gelmiştir.

Türkmenlerin Ağasar deresine yerleşiminden önce bu bölgede mezra düzeyinde cılız yerleşim yerleri mevcuttur. Bölgede yaşayan Rumlar, Türkmenlerin gelmesi ile doğuya doğru çekilmişlerdir. Türkmenlerden önce böl- gede Rumların yaşadığının işaretleri hala günümüzde kullanılan bölge isimlerinden de anlaşılmaktadır. Dereköy'de "**Kise Yanı**"(Kilise Yanı) Düzköy'de ise "**Kise Kıranı**"(Kilise Kı- ranı) adları hala kullanılmaktadır.

(H.921-M.1516) tarihli belgede Şalpazarı'nın İsmi "**Akhisar Deresi**" olarak zikredilmektedir. Daha sonraki kayıtlarda da yine ya "Akhisar Deresi" ve ya "Akhisar Deresi Nahiyesi" olarak kaydedilmiştir. Halk arasında bilinen ismi ile "Ağasar" kelimesinin kökeni işte budur.

***

Yarı göçebe bir hayat süren Türkler, Anadolu'da yerleşik hayata geçmiştir. Günümüzde hala Anadolu'nun çeşitli bölgelerinde "Yörük" adlı göçebe Türkler mevcuttur. Anadolu'nun yerli halkını rahatsız etmeyen Türkler, boş buldukları bölgelere yerleşmişlerdir. İstiklal Savaşı'ndan sonra yapılan mübadeleler sonucunda yurt dışındaki -daha çok kırsal kesimlerdeki- Türk unsurlar, Anadolu'ya göç etmişlerdir.

Doğu Karadeniz'e gelen Türkmenler, bölgede Türkçe boy adları ile yerleşim yerleri kurmuşlardır. Bunlar Oğuz, Üreyir, Alanyurtlu, Eymür, vs.dir. (Giresun'a da ilk başlarda Çepni adı verilmiş ise de sonradan

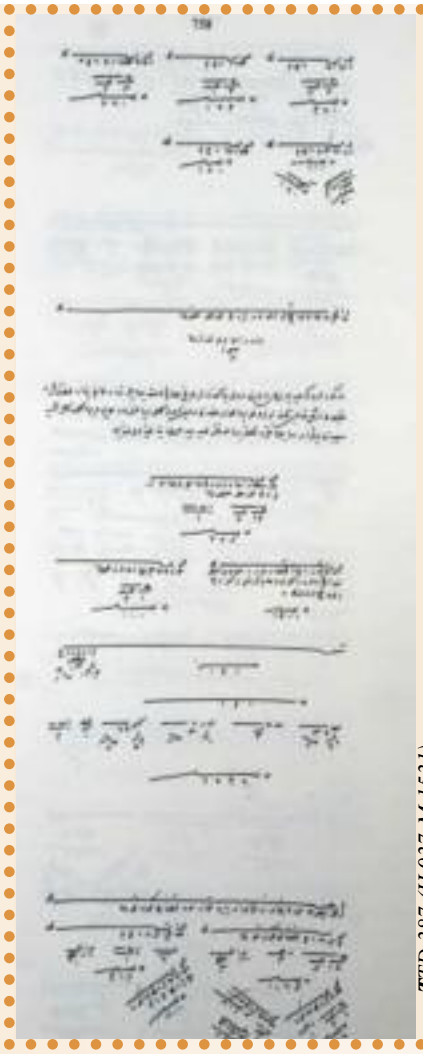

TTD 387 (H.937-M.1531)

bundan vaz geçilmiştir.)

Ağasar bölgesine de çeşitli Türkmen unsurları yerleşmiştir. Bölgeye yerleşen Türkmenlerin, hangi bölgeden buraya göç ettikleri konusunda maalesef yazılı bir kayıt mevcut değildir. Şu anda bölge insanı, -nesilden nesile sözlü olarak aktarıldığı kadarı ile- buralara Görele, Kürtün, Ordu v.s gibi yerlerden geldiğini söylemektedirler. (Hatta yakın zamanlarda Kafkasya'dan bile Müslüman Türklerin bölgeye yerleştikleri bilinmektedir.)

***

Ağasar'daki ilk yerleşimler, resmi kayıtlara bakılırsa, mezra düzeyindedir. Tespitlerimize göre Çepni Türklerinin bölgedeki ilk yerleşimi yedi adet mezrada gerçekleşmiştir. Bu mezarların bir kısmı 1554 yılında köy statüsüne geçmiştir. İlk yerleşim yerleri olan bu mezraların bir kısmı, daha sonradan isim değiştirmiş, bir kısmı ise hala aynı isimle anılmaktadır. İsmi değişen yerleşim yerlerinden iki tanesinin günümüzde hangi adla anıldığını tespit edemedik.

Tespitlerimize göre "**Alakadir Mezrası**" bugünkü **Geyikli**, "**Sazaklı-Karaağaç Mezrası**" **Düzköy**'dür. Günümüzde hangi isimle anıldığını tespit edemediğimiz mezralar ise "**Karaşeyh Mezrası**" ve "**Kara Evgan Mezrası**"'dır. Kara Evgan Mezrası'nın günümüzde **Üzümözü** köyü olması muhtemeldir. A.DFE 734 (H.981-M.1574) sayılı Mufassal Defter parçasında, üç köy ve bir mezradan söz edilmektedir. Bu tarihe kadar tespit edilen defterlerde ismi geçmeyen **Karagürgen Mezrası**'nın, Kara Evgan Mezrası olma ihtimali yüksektir. Bu konuda bir kanıt mevcut değildir.

Aşağıda sunduğumuz Mufassal ve İcmal defterlerinin bir kısmının kopyasını edinebildik; bir kısmının ise kopyasını almamıza izin verilmemiştir. Bu defterlerin bir kısmı İstanbul'daki Osmanlı Arşivi'nde, bir kısmı da Ankara'daki Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü arşivlerindedir. Bu belgeler araştırmacıların incelemesine açıktır.

Osmanlı dönemine ait Trabzon tarihi ile ilgili Osmanlı Arşivi'ndeki MAD 828 numaralı defter de (H.891-M.1486) Şalpazarı ile ilgili herhangi bir kayıt mevcut değildir.

Fakat T.T.D 52 numaralı defterde (H.921-M.1516) de (sayfa 760) Akhisar Deresi'nde 7 adet mezradan bahsedilmektedir. Bu tarihte Akhisar Deresi'nde köy mevcut değildir. Bahsi geçen 7 adet mezralar şunlardır: Alakadir Mezrası(Geyikli) / Sazaklı-Karaağaç Mezrası(Düzköy) / Dereköy Mezrası, / Çamkiriş Mezrası, / Kireç Mezrası, / Karaşeyh Mezrası, / Kara Evgan Mezrası'dır.

Hasan Beyoğlu Ahmet Çelebi Zaviyesi'ne bağlı olan bu mezraların hâsılatı 1.500.- akçedir.

TTD 387 numaralı İcmal Defterinde (H.937-M.1531) ise, bu mezraların gelirleri Şeyh Murat Oğlu Kasım Dede Zaviyesi'ne aittir. Hâsılatı yine 1.500.- akçedir. Bahsi geçen bu zaviye, bugün Giresun ili Tirebolu İlçesi Boynuyoğun köyünden ayrılma Tekkeköy'dedir. Mezralarda tek değişik-

Foto.:Ali Osman Bayraktar

Sis Dağı zirvesinden Ağasar...

lik, Kara Evgan yerine Evgan Mezrası'nın ortaya çıkışıdır.

TTD 288 numaralı defterde (H.961-M.1554) Akhisar Deresi'ndeki mezralar, yine Hasan Bey oğlu Ahmet Çelebi Zaviyesi'ne aittir. Hâsılatı değişmemiştir ve 1.500.- akçedir. Bu tarihten sonra Akhisar Deresi'ndeki mezraların 4 tanesi, köy statüsüne yükselmiştir. Bunlar; Sazaklı Karaağaç(Düzköy) / Çamkiriş / Kireç-Kalecik / Dereköy'dür.

A.DFE 734 (H.981-M.1574) sayılı Mufassal Defter parçasında, üç köy ve bir mezraın adı geçmektedir. Köyler; Sazaklı-Karağaç(Düzköy), Çamkiriş ve Kireç'tir. Mezralar ise, Karaşeyh ve Karagürgen(Kızılüzüm)'dür. Bu mezraların hâsılatı 150.- akçedir. Köylerden Sazaklı-Karağaç(Düzköy)'ın hâsılatı 700.- akçe, Çamkiriş'in ise 400 akçedir.

Bu deftere göre, Sazaklı-Karaağaç(Düzköy)'da yaşayan vergi mükellefi kişiler şunlardır:

İman oğlu Turali, İman oğlu Mirkulu, İman oğlu Mehmet, İman oğlu Ahmet, İman oğlu Sadaka? (Sıtkı), İman oğlu Ali, Beşir oğlu Burhan, Beşir oğlu Hüseyin, Beşir oğlu İsmail, İlyas oğlu Hüseyin, Hüseyin oğlu İsmail, Hüseyin oğlu Ali, Hüseyin oğlu Hamza'dır.

Sazaklı-Karaağaç'ın bugünkü adı Düzköy'dür. Buna göre Düzköy'e ilk yerleşim dört sülale ile başlamıştır. Bunlardan İman oğlu bu günkü adı ile İmanuları sülalesi bu günde bu köyde mevcuttur. İmanu sülalesinin büyüklerinden Ali Osman OZDIN ile (bugün sağ değildir.) görüştüğümüzde bize, *"Oğlum buralara ilk önce Türkistan'dan İman ve Beşir diye iki kardeş gelmiş yerleşmiş. İman çalışkanmış, Beşir ise biraz tembelmiş. Biz bu İman'ın soyundan gelmekteyiz."* demiştir.

Çamkiriş köyünde yaşayanlar: Yaramış oğlu Ali, Ahmet oğlu Hasan, Ahmet oğlu Şeyhi, Ahmet oğlu Abidin, Ahmet oğlu İsmail, Hasan oğlu Burhan.

Kireç(Kalecik)'te yaşayanlar: Hüseyin oğlu Ali, Hüseyin oğlu Yakup.

TK. K.K.A TTD 43 (H.991-M.1583) numaralı defterde ise, Akhisar Deresi'nde 4 köy 1 mezradan bahsedilmektedir. Köyler; Alakafir-mea Dereköy hâsılatı 1000.- akçe, Kireç hâsılatı 400.- akçe, Sazaklı(Düzköy) 1000.- akçe ve Çamkiriş hâsılatı 1050.- akçedir. Kızılüzüm Mezrası'nın hâsılatı ise 450.- akçedir.

T.T.D 52 (H.921- M.1516) de (sh. 760)

TK. K.K.A TTD 43 numaralı defterde bahsi geçen Alakafir-mea Dereköy'de yaşayan vergi mükellefleri şunlardır:

Mustafa oğlu Mehmet, Mustafa oğlu Süleyman, Mustafa oğlu İsmail, Hüseyin oğlu Menteşe, Hüseyin oğlu Yakup, Hüseyin oğlu Ali, Miraç oğlu Mehmet, Ali oğlu Durmuş, Ali oğlu Hızır, Musa oğlu Hızır, Musa oğlu İsmail, Musa oğlu Hüseyin, Musa oğlu Ali.

M.1583 tarihinde Şalpazarı'nda, Alakafir-mea Dereköy ve Sazaklı (Düzköy)'de birer değirmen bulunmaktadır. Bu tarihte Akhisar Deresi, Kürtün Sancağı'na bağlıdır.

İlçemiz tarihi ile ilgili olan mufassal ve icmal defterlerinde 1583 yılından 1850 yılına kadar bir boşluk mevcuttur. Bu tarihler arasında Şalpazarı ile ilgili kayıt tespit edemedik. Ancak Osmanlı Arşivlerindeki kayıtların hala tasniflerinin sürdüğü düşünülürse, bu aradaki boşluğun kapa- nacağı kanaatindeyiz.

Maliyeden Müdevver 7957 numaralı 11 Zilhicce 1266(10 Ekim 1850) tarihini taşıyan defterde Akhisar Deresi Nahiyesi'nde 21 köyün adı geçmektedir. Bu defter, esas itibarı ile öşür vergisi kayıt defteridir. Defterin tutulduğu 1850 yılında, Köylerde arazisi olan vergi mükellefi kişiler isim ve şöhretleri ile zikredilmektedir. İlçemizde yaşayan halkımızın sülale lakaplarının nereden geldiğine ışık tutacağı inancında olduğumuz bu belgeleri, inşallah dergimizin gelecek sayısında sizlerle paylaşacağız.🕮

Kaynaklar:

1) T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı ve Tapu Kadastro Genel Müdürlüğü arşivlerinde tespit edilen Mufassal ve İcmal Defterler:
- T.T.D 52 (H.921- M.1516) de (sayfa 760)
- TTD 387 (H.937-M.1531)
- TTD 288 (H.961-M.1554)
- A.DFE 734 (H.981-M.1574)
- TK. K.K.A TTD 43 (H.991-M.1583)
2) XV-XVI. Asırda Trabzon Sancağı'nda Sosyal ve İktisadi Hayat (Dr. M.Hanefi BOSTAN, Türk Tarih Kurumu-2002)
3) Çepniler, Prof.Dr. Faruk SÜMER
4) Trabzon Şalpazarı Çepni Kültürü, Doç.Dr. Ali Çelik, Trabzon Valiliği İl Kültür Mdlğ. Yay., Trabzon-1999

İÇEL
KUYUMCULUK

Muammer ÇOLAK

Merkez: Sondurak Küçüksu Cd. No:2/A Ümraniye / İST.
Tel: 443 30 82 Faks: 316 61 12
Şube: Hakimiyeti Milliye Cd. No:94 Üsküdar / İST.
Tel: 310 52 60 - 495 29 00

BERKSUDE TEKSTİL
İPEK EŞARP MAĞAZASI

- Aker,
- Pierre Cardin,
- Armine,
- Ugoza

Muhammed YAMAÇ
(0532) 547 63 57

Ahmet DEMİRTÜRK
(0532) 566 86 35

Kirazlıtepe Mh. Orhan Seyfi Orhon Cd. No:9/A Beylerbeyi - ÜSKÜDAR
Tel: (0216) 557 54 19

TRABZON ŞALPAZARI DERNEKLER FEDERASYONU

İstanbul'daki Şalpazarlılar, birlikte hareket etmek, iyi ve zor günlerinde birbirlerine destek olmak, kocaman bir şehirde kültür mirasları olan tüm değerlerine sahip çıkmak için 1990'lı yıllardan itibaren dernekleşme sürecine girmişlerdir.

Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu, resmi olarak 2005 yılında kurulmuş olmasına rağmen tarihi daha eskilere dayanmaktadır.

İstanbul'daki Şalpazarlılar, birlikte hareket etmek, iyi ve zor günlerinde birbirlerine destek olmak, kocaman bir şehirde kültür mirasları olan tüm değerlerine sahip çıkmak için 1990'lı yıllardan itibaren dernekleşme sürecine girmişlerdir. Yoğun yaşadıkları Üsküdar, Kartal, Tuzla, Darıca, Samandıra, Maltepe ilçelerinde Ağasar'ın köy, belde ve ilçe dernekleri kurulmuş ve faaliyetlerine başlamışlardır. Derneklerimizin kuruluşundan sonra her bir dernek, kendi bölgesindeki akraba ve hemşehrilerini kurdukları derneklere üye ederek büyük dayanışma içinde çalışmalarını sürdürmüşlerdir.

İstanbul'da kurulan Şalpazarı ve civarı köy derneklerinin birlikte hareket edebilmeleri, ortak kararlar alabilmeleri için

Harun ÖZDEMİR / Şal-Fed Genel Başkanı

1995 yılında **Harun ÖZDEMİR**'in girişimleri ile **Şalpazarı Dernekler Birliği** kurulmuştur. Bu kuruluş, Türkiyede'ki ilk dernekler birliğidir. Özdemir, birliğe üç yıl başkanlık ettikten sonra, görevini Gürpınar Karadenizliler Dernek Başkanı olan Ömer KARADENİZ'e bırakmıştır. Ömer KARADENİZ, birlik başkanlığı görevini yaklaşık altı yıl devam ettirmiştir. Federasyonun resmi olarak kurulması aşamasında bu görevini, birliğin de kurucusu olan Harun ÖZDEMİR'e bırak- mıştır.(2004) Özdemir, **Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu'**nun kurucu başkanıdır. Bu federasyon yine

Türkiye'nin ilk ilçe, genelde ise ikinci dernekler federasyonunudur. 13.11.2005 tarihinde yapılan I. Olağan Kongre'de **Harun ÖZDEMİR** ve ekibi yeniden Federasyon yönetimine seçilmiştir. 2007 Ekim ayında ikinci kongresini büyük olgunluk içinde yapmış olan Harun ÖZDEMİR ve ekibi ikinci dönemde de hizmetlerine devam etmektedirler.

FEDERASYONUN AMACI

1. Federasyon 5253 sayılı Dernekler Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olup, siyasi amacı olmayan; sadece Trabzon ili Şalpazarı ilçesi ve köylerinin kalkınmasına, imarına hizmet etmeyi ve üyeler arasında sosyal yardımlaşma ve dayanışmayı esas alan ve yöresel temelde kurulan ilçe ve köy derneklerini kapsayan tüzel kişiliğe haiz sosyal bir teşekküldür.

2. Trabzon ili Şalpazarı ilçesi ve köyleri adına kurulmuş olup, aynı amaçla faaliyet gösteren dernekleri bir federasyon çatısı altında toplayarak ŞAL-FED bünyesinde oluşacak bu büyük güç ile kamuoyu bilincinin oluşmasını sağlamak; federasyona üye derneklerle birlikte yöre halkımızın kültür ve geleneklerine hizmet etmek, insani değerlerini geliştirmek ve dayanışmayı temin etmek için plan, proje ve program yapmak.

3. Ülkemizin ve halkımızın menfaatlerini temel alarak, kendi yönlerine ve bu yöre insanlarına hizmet sunmak amacıyla ilçe temelinde kurulu bulunan derneklerin yörelerine ve üyelerine geniş ve etkin sosyo-kültürel ve ekonomik hizmet sunmak.

Ayrı çalışan derneklerin arasında koordinasyonu sağlamak.

Ülkemizin var olan değerlerini tanımak, tanıtmak ve sahiplendirmek.

Demokrasinin, insan haklarının korunmasına ve yaygınlaşmasına ve milli kültüre katkıda bulunmak. Daha sağlıklı ve güçlü demokratik sivil toplum kuruluşlarının oluşması için kurucu derneklerle güç birliği oluşturmak.

4. ŞAL-FED demokratik bir kuruluş olup, hiçbir siyasal parti, örgüt ve harekete bağlı değildir. Dolayısıyla kendi ilke ve amaçları doğrultusunda yapacağı çalışmalarda bağımsız hareket eder.

Şal-Fed açılışı, geniş katılım ve büyük bir coşku içerisinde gerçekleşti.

5. Tek amaç etrafında toplanmış, tek ses, tek yürek olarak tüm hemşerilerimizin güveninin paylaşıldığı kurumsal, güçlü bir ŞAL-FED imajının oluşmasına çalışmak.

6. Federasyon üyesi derneklerin üye kamuoylarını, -eğitim, kültür, sanat, sosyal ve ekonomik konularda gelişmelerine üst kuruluş olarak öncülük ederek- gereken etkinliklerde bulunmak için yönlendirmek.

7. Şalpazarı (Ağasar) kültürünü, turizm değerlerini, el sanatlarını, folklorunu korumak, geliştirmek ve yaşatmak.

Yurtiçi ve yurtdışındaki Şalpazarı derneklerinin birlikteliğini sağlamak; sosyal, kültürel, sportif ve ticari konularda plan ve proje hazırlayıp geliştirmek ve uygulamak için ortak hareket etmek.

8. Şalpazarı/Ağasar yöresine ait olan yemek, folklor, müzik, turistik yayla ve yerlerin, şenlikler ve yöresel kıyafetlerin tanıtım ve gelişmesini sağlayarak ülke kültürüne ve yöre ekonomisine katkıda bulunacak her türlü çalışmaya öncülük etmek.

Doğal afetler sırasında görev yapacak kurtarma ve yardım ekipleri kurmak.

Şal-Fed'in açılışı, horonun coşkusuyla pekiştirildi.

FEDERASYONUN HİZMET KONULARI

1. ŞAL-FED, kuruluş amacına uygun olarak federasyonumuza üye dernekleri öneren, özendiren, teşvik eden, planlayan ve yol gösteren bir organizasyondur.

2. Düşünce, sanat, teknik, bilim ve sağlık konularında araştırma ve uygulama merkezleri kurar ve yönetir.

3. Bu çalışmalar doğrultusunda Şalpazarı/Ağasar kültürünün tanıtılmasında, yörenin kalkınmasında, insani değerlerin geliştirilmesinde hizmetler sunar.

4. Sosyo-kültürel yapısı, kendine özgü gelenekleri ve ender bulunan doğal güzelliklerini ülkemize ve dünyaya etkin ve eksiksiz olarak tanıtmak için bildiri, bülten, broşür, dergi ve kitap yayınlar; film, kaset ve cd/dvd gibi tanıtım ürünleri hazırlar ve bu alanda yapılan faaliyetlere destek olur.

5. Federasyonu oluşturan derneklerin, kendi bölgelerine ait kültürel, tarihi değerlerini araştırma ve derlemeleri halinde, diğer derneklere ve kamuoyuna duyurulmasında federasyon olarak öncülük eder.

6. Çalışma alanı ile ilgili konularda toplantılar yapar, konferanslar paneller, açık otururumlar ve kongreler düzenler ve amaçları doğrultusunda yapılacak platformlara katılır.

7. Derneklerin sorunları hakkında yasal zeminlerde çalışmalar yapar ve yapılacak yasal düzenlemelere önerilerde bulunmak üzere, bilimsel çalışmalar yapar. Derneklerin toplumsal yaşamda kalıcı ve etkin çalışmalarını her türlü platformda tanıtır.

8. Uluslararası beraberlik ve işbirliği yapılmasında fayda görülen hallerde, -kanunlar çerçevesinde ve ülkemizin çıkarlarını her şartta göz önünde bulundurmak koşulu ile- yabancı dernek, federasyon v.b kuruluşlarla işbirliği yapar; bilgi alışverişinde bulunur; ayrıca aynı amaçlı kuruluşlarla ortak projeler üretir ve uygulanması için çaba harcar.

9. Ülkemizin de sivil toplum kuruluşlarının önemini ve etkinliğini tanıtmak, sivil toplum örgütlerinin yaygınlaşmasını özendirmek amacıyla diğer üst kuruluşlarla işbirliği yapar.

10. Federasyona bağlı derneklerin ihtiyacı olan her türlü hizmet ve yardım ünitelerinin kurulmasını teşvik eder ve bu konuda yardımcı olur.□

TRABZON ŞALPAZARI DERNEKLER FEDERASYONU YÖNETİM KURULU

(21 Ekim 2007 tarihinde yapılan II. Olağan Genel Kurul sonucunda oluşmuştur.)

Şalpazarı Fidanbaşı köyünde dünyaya geldi.(1966) Orta ve liseyi İstanbul Maltepe Orhangazi Lisesi'nde bitirdi. Yüksek öğrenimine Eskişehir Anadolu Ü. İşletme Fakültesi'nde devam etmekte. / Askerliğini Hatay, Siirt, Mardin ve Şırnak'ta tamamladı.1985 yılında D.S.İ. 14. Bölge Müdürlü-lüğü'nde iş hayatına başladı. Lisanslı sporcu olarak aynı işyerinin futbol takımında 1981-1989 yılları arasında futbol oynadı. / İş yerinde değişik tarihlerde; Nakit ve Satın Alma Mutemedi, Beton ve Zemin Laborantı, Sosyal Hizmetler Şefliği görevlerinde bulundu. Yine İstanbul D.S.İ. 14. Bölge Müdürlüğü bünyesinde gerçekleştirilen önemli projelerde İnşaat Teknisyeni Şantiye Şefi olarak görev yap- tı..Halen bu görevine devam

Harun ÖZDEMİR
Genel Başkan

1993: Trabzon Fidanbaşı Köyü Derneği kurucu başkan vekilliği ve yöneticiliği. / 1995-1997: Tes-İş Sendikası İst 2 No'lu Şube İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği işyeri temsilciliği. / 1995-1998: Trabzon Şalpazarı Dernekler Birliği kurucu başkanlığı. / 1997-2001: ANAP Samandıra Belde Başkanlığı./2000-2002: Samandıra Karadenizliler Dernek Baş-kanlığı./2004: Trabzon Ağasarlılar Dernek Başkan vekil- liği. / 2004: Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu Kurucu Başkanlığı yapmış ve 2005 Kasım'ında Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu Genel Başkanlığ'na getirilmiştir./ Ekim 2007'de ikinci kez Şal-Fed Başkanlığı'na seçilmiştir. (gsm: 05367776622–0542435 60 24 / faks: 0216 561 09 57 / e-mail: harunoz61@hotmail.com)

YÖNETİM KURULU ÜYELERİ

Erol YANIK
(Başkan Yard. ve Asbaşkan)

Şalpazarı-Sayvançatak köyünde doğdu.(1967) Orta ve lise tahsilini Trabzon İmam Hatip Lisesi ve Açık Lise'de tamamladı. / 1987 yılında Hava Sıhhıye olarak Eskişehir Hava Hastanesi Psikiyatri servisinde askerlik görevini ifa etti. / 1989 yılında Enka İnşaat Firmasında data ve fotokopi operatörü olarak işe başladı ve 2004 yılında ayrıldı. / Şu anda şehirler arası otobüs ve uçak bileti işi ve organizatörlük ve sunuculuk yapmaktadır. / 1993 yılında İstanbul Üsküdar Kirazlıtepe Mahallesi'nde, Şalpazarı ilçesinin gurbetteki ilk derneği olan Sayvançatak Köyü Derneği'nin kuruculuğuna öncülük etti. Derneğe sekreterlik, başkan yardımcılığı ve başkanlık olarak on yıl hizmet verdi. 1995 yılında Şalpazarı Dernekler Birliği'nin kuruculuğunu ve Genel Sekreterliğini yaptı. / 1997 yılında Trabzon Dernekler Birliği'nin kuruluşunda yer aldı. / 2005 yılında Şalpazarı Dernekler Fedarasyo - nu'nun kurucu üyelikle birlikte, halen Başkan Yardımcılığı görevini sürdürmektedir. / Şalpazarı ilçemizin tanıtımında sivil toplum örgüt mensubu olarak bir çok organizelere ve ilklere imza attı. / Dernekçilikte de, paneller, kermesler, keşkek şöleni, şenlikler ve geceler organizesi ve sunumu olarak hizmetlerde bulundu.

(gsm: 0533 514 83 50 /
e-mail :erolbaskan61@hotmail.com)

Birol KARAOĞLAN (Başkan Yrd.)

Şalpazarı- Simenli köyünde doğdu.(1974) Ortaokul mezunu olup halen Açık Öğretim Lisesi birinci sınıfı okumakta. 1987 yılında kung-fu sporuna başladı ve 1991 yılında Türkiye ikincisi olmanın yanısıra bir çok kez de il ve bölge şampiyonu olmuştur. 1991-2000 yılları arasında kung-fu sporu eğitmenliği yaparak sayısız Türkiye şampiyonları yetiştirdi. Çok sevdiği bu spodan 2001 yılında -sakatlanarak- uzaklaşmak zorunda kaldı. / Budo Sporları Kulübü Yönetim Kurulu üyeliği / Türk Budo Sporları Derneği Yönetim Kurulu Başkanlığı. / İçmeler İstasyon Camii Anıtlar Kurulu üyeliği. / Trabzon İli Ağasarlılar Yard. ve Da- yanışma Derneği Başkan Yardımcılığı. / Milliyetçi Hareket Partisi Tuzla İlçe Teşkilatı Yönetim Kurulu üyeliği./ Şalpazarı Dernekleri Federasyonu Başkan Yardımcılığı görevlerini halen devam ettirmekteve esnaflık da yapmaktadır.

Mustafa ERDİN
(Başkan Yrd)

Şalpazarı- Doğancı köyünde 1968 yılında doğdu.İlkokulu köyünde okudu. 1995 yılında kurulan Doğancı Köyü Derneği'nde görev alarak başkan yardımcılığı yaptı. 2005 yılından beri Şal-Fed'de görev yapmakta ve 2007 yılından bu yana da bu dernekte başkan yardımcılığı görevini yürütmektedir. Ayrıca 2007 yılında kurulan Ağasar Halk Oyunları ve Spor Kulübü Derneğ (A.H.O.D.)'un kurucularından biri olarak Yönetim Kurulu'nda görev yapmaktadır.

Muhammet YAMAÇ
(Başkan Yrd)

1971'de Şalpazarı-Çamlıca (Yanık) köyünde doğdu İlkokulu, Sayvançatak köyü, Akçaabat, Adapazarı ve İstanbul'da tamamladı. Ortaokul ve liseyi İst.-Küçükççemece'-de bitirdi.
Askerlik sonrası bir denizcilik şirketinde beş yılı yönetici olmak üzere on dört yıl görev yaptı. Şu anda bir şirkette danışmanlık yapmaktadır. Ayrıca eşarp üzerine esnaflık yapmakta. / Çamlıca Köyü Derneği'nde on yılı yöneticilik olmak üzere iki dönemdir başkanlık yapmaktadır. / Şal-Fed kurucu üyesi ve başkan yardımcısıdır.

Yaşar UÇAN
(Başkan Yrd)

1971yılında Şalpazarı-Dorukkiriş köyünde doğ du. Vakfıkebir Ömer Nakkaş Ticaret ve Meslek Lisesi'ni bitirdi. / Anadolu Üniversitesi Bankacılık ve Sigortacılık Bölümü'n- de okumaktadır.
1996 yılından beri bankacılık ve finas sektörünün içinde. Üç farklı bankada çalıştı ve halen özel bir bankada çalışmaktadır. / Dorukkiriş Köylüleri Derneği üyesidir ve bir dönem de yöneticiliğini yapmıştır. /
Ağasar Halk Oyunları ve Spor Kulübü Derneği (AHOD) kurucularındandır.

Mustafa KÜÇÜK (Genel Sekreter)
1960'da Şalpazarı-Düzköy'de doğdu. Elazığ Fırat Ü. Fen Edebiyat Fak. Antropoloji bölümünü bitirdi./ 1985 yılında iş hayatına Alarko Holding İnşaat Grubu'nda başladı. Askerlik sonrası, MKE Kurumu'na bağlı Asil Çelik Sanayi Tic. A.Ş.'de tekrar iş hayatına başladı. Bu şirkette memurluk ve Muhasebe ve Finans Şefliği yaptı. Marmara Ü.'nde finans ve muhasebe dalında ihtisas yaptı. Sonra özel sektöre geçerek Debant Grup'ta Genel Müdür Asistanlığı ve Finans Müdürlüğü yaptı. Halen Yeni Şafak Gazetesinde Finans Müdürü olarak çalışma hayatına devam etmektedir. /

Kemal SARI
(Sayman)

1964 yılında Şalpazarı-Fidanbaşı köyünde doğdu. Lise öğrenimini, İstanbul Maltepe Orhangazi Lisesi'nde tamamladı / 1986 yılında PTT Başmüdürlüğü'nde şoför olarak çalışmaya başladı. / 1988'den beri DSİ 14. Bölge Müdürlü- ğü'nde aynı görevi yapmaktadır. 1993'den itibaren Fidanbaşı Köyü Der neği'nde yöneticilik yapmaktadır. / 2005'den beri Şalpazarı Dernekler Federasyonu kurucu üyeliğiyle birlikte Başkan Yardımcılığı görevinde bulunmaktadır. / 2007'de Fidanbaşı Köyü Dernek Başkanlığı'na se- çildi. / Yine 2007'de Şal-Fed Saymanlığı'na ge-

Mehmet SAYAL
(Y. K. Asil Üyesi)

1956'da Şalpazarı-Düzköy'de doğdu. Kadıköy Müjgen Koleji mezunu. / 1978 tarihinde İst.Devlet Opera ve Balesi'nde, sahne makinisti olarak işe başladı. Aynı yerde gişe memuru, dekor hazırlama atölyesinde uzman makinist ve atölye şefi olarak da çalıştı ve 2004 yılında emekli oldu. / 2002-2004 yılları arasında "Türk Kültür Sanat-Sen" İstanbul temsilciliğini yaptı. / 2002 Yılında Aktaş Yaylası Kültür ve Dayanışma Derneği'ne Başkan seçilerek iki dönem (4 yıl) bu görevde bulundu./ 2005'de Şalpazarı Dernekler Federasyonu Kurucu üyesi oldu. Halen bu Federasyonun Yönetim Kurulu üyesidir. / Ayrıca bir özel güvenlik şirketinde Denetim Müdürlüğü yapmaktadır.

Ali DEMİRTÜRK (Y. K. Asil Üyesi)
1967'de Şalpazarı - Kasımağzı köyünde doğdu. Ortaokulu, Kirazlı Ortaokulu'nda; Liseyi, Anadolu Hisarı Tic. Lisesi ve Ünye Tic. Lisesi'nde tamamladı. Hacettepe Üniv. İ.İ.B.F Kamu Yönetimi bölümünü bitirdi. / Alarko Holding'te, Finansman Memuru; Pepsi Cola'da, Planlama Uzmanı; Omsan Lojistik'te, Depo Operasyon Uzmanı olarak çalıştı./ 1998'de Kasımağzı Köyü Yard. Day. Dern. Kurucu Üyesi oldu. / 1999-2002 ve 2005-2007 yıllarında Kasımağzı Köyü Yard. Dayanışma Derneği Başkanlığı yaptı./ Halen Şal-Fed Kurucu Üyesi ve Yön. Kur. üyesidir.

Muzaffer BAYRAKTAR
(Y. K. Asil Üyesi)

1950'de Şalpazarı-Geyikli Beldesi'nde doğdu. 1969'da Beşikdüzü Öğretmen Okulu'nu, da- ha sonra da Eskişehir Ü. Eğitim Fak. bi-tirdi. Değişik yörelerde öğretmenlik ve idarecilik yaptı. 1995 yılında emekli ol-du. / İlköğretim okullarında okutulmuş olan 1, 2, 3. sınıflar için Hayat Bilgisi ders kitap larının yazarlarındandır. / Ha-len Funda Basın- Yayın'ın sahibidir. / 18 Mart 2001'den 24 Şubat 2008'e kadar 'Geyikli Beldesi Kültür ve Sosyal Yar-dımlaşma Derneği'nin başkanlığını yapmıştır. / Trabzon Dernekler Federasyonu ve Şalpazarı Dernekler Federasyonu'nda

Nurettin BEKTAŞ (Y.K.Asil Üyesi)

1963'de Şalpazarı-Dereköy Mahallesi'nde doğdu. İlkokulu Dereköy'de okudu. / Askerlik dönüşü, İstanbul'da Ürosan adlı mobilya fabrikasında çalışmaya başladı. Bu fabrikada dört yıl sendika temsilciliği yaptı. / 2003'de Ağasar Şalp. Kültür ve Yard. Der. Başkanlığı'na seçildi ve bu görevi beş yıl yü-rüttü.. 2005 yılında kurulan Şalp. Dernekler Fede-rasyonu Yön.Kurulu'na seçildi ve bu görevi halen yürütmektedir. 2007'de kurulan Ağasar Yapı Gıda Turizm Tekstil Oto A.Ş.'nin kurucu üyesi ve Yönetim Kurulu üyesidir . / *gsm: 0 535 418 55 43*

M.Kemal YAMAÇ
(Y.K. Asil Üyesi)

1977'de Şalpazarı Doğancı köyünde doğdu. İlk ve Ortaöğrenimini köyünde tamamladı. / On yıldır özel bir şirkette satış sorumlusu olarak çalışmaktadır. / 2005'den beri Doğancı Köyü Kültür ve Yard. Der. Genel Sek-reteri olarak görev yapmaktadır. / Ekim 2007'den itibaren Trabzon Şal-Fed Yönetim Kurulu üyesi olarak görev yapmaktadır.

DENETLEME KURULU ÜYELERİ

Mahmut KOMUT
(Denet. Kurulu Asil Üyesi)

1948'de Samsun-Elmaçukur köyünde doğdu. Aslen Şalpazarı-Simenli köyündendir. Samsun Sanat Ens. Motor Bölümü'nden mezun oldu. Ordu-Perşembe Öğretmen Okulu'nu 1969'da bitirdi. / Samsun ve İstanbul'da öğretmenlik ve toplam on beş yıl idarecilik yaptı. / Emekli olunca bir müddet sürücü kursu müdürlüğü yaptı./ halen ticaretle uğraşmaktadır. / Agasarlılar Yard. ve Day. Derneği'nin ilk kongresinde başkanlığa seçildi ve halen de başkandır. / Şal-Fed kuruluşunun her aşamasında görev almış olup kurucu üyesi ve Denetleme Kurulu üyesidir.

Hüseyin ÖZDİN
(Denetleme Kurulu Asil Üyesi)

1958'de Şalpazarı-Sayvançatak köyünde doğdu. İlkokul mezunu. 1977'de İTÜ'de iş hayatına başladı ve 2008'de emekli oldu. Ocak 2007'den beri Sayvançatak Köyü Derneği'nin başkanıdır.

Hüseyin BAYRAKTAR
(Denetleme Kurulu Asil Üyesi)

1952'de Şalpazarı-Geyikli'de doğdu. Erzurum Yavuz Selim İlköğretmen Okulu'nu bitirdi.(1970) / Trabzon-Arsin-Çubuklu köyünde 3 yıl; Araklı-Aytaş köyünde 3 yıl; Vakfıkebir-Gökçeköy-Kürülük İlkokulu'nda 8 yıl; Sakarya-Hendek ilçesinde 13 yıl görev yaptı. / Bu arada Anadolu Ü. Açık Öğretim Fakultesi Eğitim Önlisans Programı'nı bitirdi. / 1997 yılında emekli oldu. / Emekli sonrası 6 yıl özel okullarda görev yaptı. Son 5 yıldır ücretli öğretmenlik yapmaktadır. / Geyikli Beld. Kültür ve Sos. Yard. Der. Kurucu üyelerindendir. / Şal-Fed Kurucu Üyesi ve halen Disiplin Kurulu üyesidir.

DİSİPLİN KURULU ÜYELERİ

Aydın DURMUŞ
(Disiplin Kurulu Asil Üyesi)

1956'da Şalpazarı-Çamlıca köyünde doğdu. İlkokul mezunu. / İstanbul'da on yedi yıl çalıştığı bir bankadan 2003'de emekli oldu. Halen özel bir şirkette şoförlük yapmaktadır. Çamlıca Köyü Kültür ve Yardımlaşma Derneği'nde on yıl yöneticilik yaptı.

Ömer KOMUT
(Disiplin Kurulu Asil Üyesi)

1978 tarihinde İstanbul Kartal'da doğdu. Aslen Trabzon-Şalpazarlı'dır. İlk, orta ve lise eğitimini İstanbul'da aldı. Liseyi bitirdikten sonra kendilerine ait tekstil atölyesinde çalışmaya başladım. Şu anda hala aynı atölyede çalışmaktadır.

Hasan KESKİN
(Disiplin Kurulu Asil Üyesi)

1968'de Şalpazarı-Fidanbaşı köyünde doğdu. Beşikdüzü Ti-caret Lisesi'ni bitir- di. / 19 Mayıs Ü. Tu-rizm Otelcilik bölümünden mezun olduktan sonra bir süre turizm sektöründe çalıştı. 1990 yılında DSİ 14. Bölge Müdürlüğü'nde işe başladı. Halen bu kurumda Alibey Barajı Baraj-Rasat ve Taşkın Sorumlusu olarak çalışmaktadır. / Uzun yıllar Fidanbaşı Köyü Sos.Yrd. ve Day. Derneği Yönetim Kurulu'nda görev

Ali Kemal DURAL
(Disiplin Kurlu Yedek Üyesi)

1964'de Şalpazarı Geyikli Beldesi'nde doğdu. İlköğrenimini Geyikli İlkokulu, Ortaöğrenimini Vakfıkebir-Şalpazarı Lisesi'nde tamamladı. Yüksek öğretimini AÖF İktisat bölü-münde tamamladı. Daha sonra İstanbul'a gelerek gıda sektöründe idareci olarak çalıştı. Özel bir tv ve radyo kanalında spor program yapım ve yorumculuğu yaptı. Haftalık dergilerde spor yorum yazıları yazdı. 1994 yılında kamuya geç-ti. Halen Kocaeli Büyükşehir Belediyesi'nde memur ola

Ömer ÖZTÜRK
(Disiplin Kurlu Yedek Üyesi)

1971'de Şalpazarı-Kabasakal köyünde doğdu.Vakfıkebir İ.H.L. ve KTÜ Trabzon Mes. Yük. Ok. Harita Kadastro bölümü mezunu. 1988-1993 yılları arasında çeşitli inşaat şirketlerinde tekniker olarak çalıştı. 1993'den itibaren Tuzla Belediyesi bünyesinde tekniker olarak çalışmaktadır. / 1998-'99 yılları dahil olmak üzere halen Gebze Şalp. Derneği Başkanlığını yürütmektedir.

Ali KANDİL
(Disiplin Kurlu Yedek Üyesi)

1956 yılında Şalpazarı ilçesine bağlı Doğancı köyünde doğdu. İlkokulu kö-yünde Lise tahsilini İstanbul Beylerbeyi Lisesi'nde tamamladı. / 1978 yılında İstanbul Tekel Başmüdürlüğü'nde Kaçak Takip Memuru olarak işe başladı. Bu kurumdan 2002 yılında emekli oldu. / 2003–2005 yıllarında Doğancı Köyü Der- neği'nde başkanlık yaptı. Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu Kurucu üyesidir.

❖ŞAL-FED'E BAĞLI DERNEKLER ve BAŞKANLARI❖

❖

ŞAL-FED BÜNYESİ DIŞINDAKİ ŞALPAZARI / AĞASAR DERNEKLERİMİZ:

❖

- **Şalpazarlılar ve Çevre İlçeleri Kültür Day. Yard. ve Kalkındırma Der./ Bursa**
- **Ağasar Şalpazarlılar Yardımlaşma ve Dayanışma Der. / Sakarya**
- **Şalpazarı Ağasarılılar Eğitim Kültür ve Dayanışma Der. / Ankara**
  0312 324 31 50
- **Ağasar Halk Oyunları ve Spor Kulübü Der. (AHOD) / İstanbul**
  hfkose@hotmail.com
- **Trabzon İli Şalp. İlçesi Dereköylüleri Sosyal Yar. Day. Der./İst.**
  0216 321 05 05
  (Ali Osman Bayram)
- **Şalpazarı Ağırtaş Köyü Kalkındırma ve Yaşatma Der. / İstanbul**
- **Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Sinlice Köyü Sosyal Yardımlaşma ve Dayanışma Der./ İst.**
  0216 353 88 77
- **Trabzon Ağasarılılar Sos. Kül. Yard. Der. / İzmir**
  0322 345 91 93
- **Şalpazarı Ağasarılılar Kültür Yardımlaşma Derneği / Samsun**
  0362 431 37 47
- **Şalpazarlılar Kültür ve Day. Der./Trabzon**
  0462 223 46 04
- **Şalpazarı İlçesi Simenli Köyü Kalkındırma ve Yardımlaşma Der./ Trabzon**
  0462 895 52 11
- **Trabzon Şalpazarlılar Kültür Derneği E.V. / Almanya**
  203 860 90 72
- **Almanya-Stuttgart Trabzon Ağasar Egitim Kültür ve Dayanışma Derneği (A.S.T.A.D.)**
  www.agasarlilar.org
  00497021-9828786
- **Holborg Ağasarlılar Derneği / Almanya**
  0049 713 196 23 30
  (Hüseyin Kandazoğlu)

• Trabzon Şalpazarı Dernekler Federasyonu *(Kirazlıtepe / Üsküdar)*	**HARUN ÖZDEMİR** ***0216 422 89 00*** ***0536 777 66 22***	Şalpazarı-Fidanbaşı köyünde 1966' da doğdu. / Anadolu Ü. İşletme Fakültesi'ne devam etmekte./ D.S.İ'de İnşaat Teknisyeni Şantiye Şefi olarak çalışmaktadır. *harunoz61@hotmail.com*
• Ağasar Şalpazarlılar Kültür ve Yardımlaşma Derneği *(Samandıra / Kartal)*	**MAHMUT DEMİR** *0216 311 72 98* *0533 656 84 08*	1973 Şalpazarı doğumlu. 1999 dan bu yana Citibank'ta memur olarak çalışıyor . 2008'de başkanlığa seçildi.
• Trabzon İli Ağasarlılar Yardımlaşma ve Dayanışma Derneği *(Şifa Mah. / Tuzla)*	**MAHMUT KOMUT** *0216 423 52 32*	Aslen Şalp.-Simenli köyünden. 1948'de Samsun'da doğdu. Öğretmen Okulu'nu 1969 yılında bitirdi. Emekli ve Şal-Fed-Denetleme Kurulu üyesidir.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Aktaş Yaylası Kültür Dayanışma Derneği *(Kirazlıtepe / Üsküdar)*	**NURETTİN YAZICI** *0216 321 53 59* *0216 318 79 99*	1953'de Şalpazarı-Düzköy'de doğdu. Lise mezunudur. 1985-1991 yıllarında MHP Üsk. ilçe başkanlığını yaptı. Aktaş Yaylası Derneği'nin 1999-2000'de başkanlığını yaptı. 2008'de tekrar başkanlığa seçildi.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Çamlıca Köyü Kültür ve Yardımlaşma Derneği *(Kirazlıtepe / Üsküdar)*	**MUHAMMET YAMAÇ** *0216 318 95 81*	1971'de Şalpazarı-Çamlıca köyünde doğdu Lise mezunu. Esnaf ve bir şirkette danışman.Şal-Fed kurucu üyesi ve başkan yardımcısıdır.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Darıca Şalpazarlılar Derneği *(Darıca / İzmit)*	**ÖMER ÖZTÜRK** *0262 656 36 61*	1971'de Şalp.ı-Kabasakal köyünde doğdu. Vakfıkebir İ.H.L. ve KTÜ Trabzon Mes.Yük. Ok. Harita Kadastro bölümü mezunu. Tuzla Beled. bünyesinde teknik-er olarak çalışmaktadır.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Doğancı Köyü Kültür ve Dayanışma Derneği *(Küplüce / Üsküdar)*	**ORHAN ALIŞKAN** *0216 422 26 61*	1957'de Şalp.-Doğancı köyünde doğdu. Ortaokul mezunu. 1974-1995 yılarında Hollanda'da çalıştı. 1996'dan beri Doğancı Kö.Kült. ve Yard. Der.Yönetim Kurulu'nda görevli. 2006'dan beri bu derneğin başkanlığını yapıyor.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Dorukkiriş Köylüleri Kalkındırma Yard. ve Güzelleştirme Der. *(Kirazlıtepe / Üsküdar)*	**SEMİH DURMUŞ** *0216 422 16 61* *0216 318 51 82*	1972 Şalp.-Dorukkiriş doğumlu. İnönü Ü. Eğt. Fak. Mat. Öğ.Böl. mezunu. Üsk. Kirazlı Orhan Seyfi Orhon İlköğretim Okulu'nda idarecidir. Kirazlıtepe Spor Kulübü Gnl. Sekreteri ve Sevyad Derneği Danş.Kurulu üyesidir. / *semihdurmus@windowslive.com*
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Fidanbaşı Köyü Kültür Yard. ve Kalkındırma Derneği *(Soğanlık / Kartal)*	**KEMAL SARI** *0216 309 70 61*	1964'de Şalpazarı-Fidanbaşı'nda doğdu.Lise mezunu. DSİ 14. Bölge Müdürlüğü'nde şoförlük yapmaktadır. Şal-Fed Saymanlığı görevini yürütmektedir.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Geyikli Beldesi Kültür ve Sosyal Yardımlaşma Derneği *(Kirazlıtepe / Üsküdar)*	**BAHRİ BELDÜZ** *0216 422 39 47* *www.geyikli.org*	1964'de Şalpazarı-Geyikli Beldesi'nde doğdu. Lise mezunu. Türkiye Denizcilik İsletmeleri Genel Müdürlüğü Genel Arşiv'inde çalışmaktadır.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Sayvançatak Köyü Yard. ve Dayanışma Derneği *(Kirazlıtepe / Üsküdar)*	**HÜSEYİN ÖZDİN** *0216 377 47 96*	1958'de Şalpazarı-Sayvançatak'ta doğdu. İlkokul mezunu. 1977'de İTÜ'de iş hayatına başladı ve 2008'de emekli oldu. Şal-Fed Denetleme Kurulu Asil üyesidir.
• Trabzon İli Şalpazarı İlçesi Kasımağzı Köyü Yard. ve Dayanışma Derneği ***(Kirazlıtepe / Üsk.)***	**OSMAN UÇAR** *0216 321 22 61*	----------

(Gelecek sayılarımızda, İstanbul, diğer illerimiz ve yurt dışındaki diğer Ağasar derneklerimizin tanıtım ve faaliyetlerine geniş yer vermeye çalışacağız.)

ŞAL-FED BÜNYESİNDE
BİRLİKTE BAŞARDIKLARIMIZ

İstanbul'da yapılan Otçu Şenliklerinden genel bir eğlence manzarası.

1- 1996 Yılında Bostancı Sporyum Tesisleri'nde, dernekler arası futbol turnuvası yapılmıştır. Üç ay süren turnuvada "**Dorukkiriş Derneği Futbol Takımı**" şampiyon olmuştur.

2- 1998 yılında D.S.İ'nin İstanbul Çamlıca'daki sosyal tesislerinde "**Ağasar/ Şalpazarı Paneli**" gerçekleştirilerek, Şalpazarı'nın dünü ve bu günü hakkında görüşler belirtilmiş ve Ağasar'ın yetiştirdiği değerler bir araya getirilmiştir.

3- Trabzon-Beşikdüzü'nde "**Şalpazarı Paneli**" yapılmış ve ilimizin siyaset ve bürokratları ile Şalpazarı Dernekler Birliği, Şalpazarı'nın sorunlarına çözüm aramışlardır.

4- İstanbuldaki Mavi Marmara Et Lokantası'nda, üç bin kişilik yemek organizasyonu yapılmış ve geceye dönemin bakan düzeyindeki şahsiyetleri de katılmışlardır.

5- Şalpazarı'ndaki kurumlarımıza, dönem içinde duyulan ihtiyacların karşılanmasında yardımcı olunmuştur.

6- İstanbul-Kirazlıtepe'deki **Dernekler Birliği** merkezinin açılışı, bugünün başbakanı (ogünün siyasi yasaklısı) **Recep Tayyip Erdoğan'**ın yanısıra Kadir Topbaş ve bugünkü bazı milletvekillerinin katılımıyla gerçekleştirilmiştir.

7- Bölgemizin kültür mirası olan folklorumuzun ulusal bazda tanıtımını yapmak için televizyonlarda canlı yayın-

İstanbul'da yapılan Otçu Şenliklerinde Ağasarlı bayanlar horon oynarken

lara katıldık. Diğer yandan derneklerimizin halk oyunları ekipleri kurması ve yaşatması için destek olup çeşitli temsillerde görev almalarını sağladık.

8- Tarihimizden gelen giyim kuşam tarzımızı, öncelikle bayanlarımızın geleneksel/yöresel giysilerini, gelecek kuşaklara aktarmak ve ilelebet yaşatmak amacıyla ön plana çıkarttık. Dahası, bize özgü olan bu giysimizin resmen patentini alıp "**Ağasar giysisi**" olarak tescillettik.

9- Yöresel sanatçılarımızı, ulusal sanatçı olmaları yönünde destekleyip, medya aracılığı ile katkı sağladık.

10- Ramazan Bayramlarında derneklerimizde geleneksel "**Keşkek**" yemeği hazırlatıp, ilk gün, dernek merkezlerimizde bayramlaşma ve ikramdan sonra Üsküdar-Kirazlıtepe meydanında "**Bayramlaşma ve Keşkek Şenliği**" yaptık. Hemşehrilerimizi meydan alanında elele horon halkaları ile kaynaştırdık. Aynı günün akşamı, halkımıza ücretsiz halk konseri verdirerek, bayram vesilesiyle hal- kımızın mutlu olmasına katkı sağladık.

11- Ankara'daki kardeş derneğimiz Şal-Sar (Şalpazarı Ağasarlılar Kültür ve Dayanışma Derneği)'nin etkinliklerine katılım sağladık ve İstanbul-Üsküdar'daki Katibim Restoran'ta da kendilerine gece organize ettik

.

12- Şalpazarı'ndaki okullarda okuyan başarılı öğrencilerimiz için İstanbul'a düzenlenen seyahat çerçevesinde, kendilerine müzeler gezdirilmiş ve en iyi şekilde ağırlanmaları sağlanmıştır.

13- Federasyon merkezimizin açılışı, zamanın DYP Genel Başkanı **Mehmet Ağar'**ın da katılımıyla görkemli bir şekilde gerçekleştirilmiş ve ulusal medyada geniş yer bulmuştur. Açılışa ayrıca bölgemizin önde gelen şahsiyetleri de teşrif etmişlerdir

.

14- 2006, 2007, 2008 yıllarında İstanbul Ümraniye'deki "**Princess**" büyük salonunda, üç kez yemekli ve eğlence ağırlıklı görkemli geceler yapılmıştır. Geceler medyada geniş yer almış son gece ise "**Mavi Karadeniz**" tv'den canlı yayınla yurt içi ve yurt dışında ilgiyle izlenmiştir. Düzenlenen gecelerde, Şalpazarı'ndan yetişmiş işadamı, bürokrat, akademisyen ve halkımızla birlik ve bütünleşme sağlanıp tanışmalarına vesile olunmuştur.

15- Bölgemizin önemli ve güncel bir sorunu olan tapu ve kadastro uygulamalarının yanlış, eksik ve adil olmayan uygulanmasına, federasyon ve başkan sayın Harun Özdemir'in girişimleri ile tepki gösterilmiştir. Televizyonlarda canlı oturum proğramıyla kamuoyu bilinçlendirilmiştir. (**Tempo** tv'de "Ne var ne yok" proğramında, konunun uzmanı konuklar ile tapu ve kadastro ile alakalı bölgemizdeki yanlış uygulamalar, iki proğramda toplam altı saat canlı yayında tartışılmıştır.) Ayrıca dernekler ve halkımızla birlikte, bölge milletvekillerine -dikkatlerini çekmek ve ilgilenmeleri için- mektup ve mailler gönderilmiştir. Tapu ve kadastro uygulamalarının, sorun olmaktan çıkıncaya kadar da takipcisi olunacaktır.

16- Ağasarımızın, ilçe dışında yazılı ve görsel bir yayın organı olmadığından -bu eksikliği gidermek amacıyla- bir dergi çıkarılması düşünülmüş; bir komisyon tarafından dergi alt yapısı oluşturulmuş ve aylarca süren hummalı bir çalışmadan sonra "**Ağasar**" dergisinin ilk sayısı, yöre halkının ciddi ve kültürel bir sesi olarak yayın hayatına girmiştir.

İstanbul'da yapılan Otçu Şenliklerinden bir horon kesiti.

Dernekler Birliği merkezinin açılış kurdelasını,bugünün başbakanı (o günün siyasi yasaklısı) R. Tayyip Erdoğan keserken.

Dernekler Birliği merkezinin açılışı, ogünün siyasi yasaklısı R. Tayyip Erdoğan'ın yanısıra Kadir Topbaş, bugünkü bazı milletvekilleri, Şalpazarı Bld. Bşk. Mehmet Muhçu ve Geyikli Eski Bld.Bşk. A.Yüksel Gülay'ın katılımıyla gerçekleşmiştir.

17- İlki 1997 yılında Tuzla-Tepeören koruluğunda gerçekleştirilen İstanbul'daki "**Otçu Şenlikleri**", her yıl artan güzellik ve görkemiyle icra edilmiş ve bir gelenek halini almıştır. Beş yüz yılı aşkın bir zamandan beri devam eden bu gelenek -yöresel mekanı haricinde de- yaşatılarak halkımızın birlik ve dayanışması pekiştirilmektedir. (2008 yılının 6-7-8 Haziran günlerinde on ikincisi yapılacak olan "**Ağasar Otçu Şenliği,**" Pendik-Kurtköy- İskenderli mevkiinde, daha kapsamlı ve zengin bir orgazine ile icra edilecektir.)

18- İstanbul'da faaliyet gösteren her bir Ağasar derneğinin, ayrı ayrı organize ettiği gecelerde, kermeslerde, kır gezintisi/piknik ve tarihi mekan gezilerinde, bayramlarda, canlı tv yayınlarında, özel günlerinde Şal-Fed olarak gerekli katkı sunulmaya çalışıldı.

19- Şal-Fed çatısı altında toplanmış olan derneklere bağlı gönüllü ve seçkin gençlerden, federasyon bünyesinde "**Ağasar Gençliği Komisyonu**"nu oluşturuldu. Böylece gençlerimizin önünün açılmasına matuf her türlü gençlik organizasyonlarına destek verildi.

20- Bazı tatsız ve fevrî olaylar neticesinde Trabzon'a karşı yürütülen menfi kampanyaya karşı, Trabzon Dernekleri Federasyonu ve Trabzon Dernekler Birliği ile birlikte hareket ederek, İstanbul Taksim meydanındaki Atatürk Anıtı'na çelenk koyma ve yapılan basın açıklaması eylemine, "Ağasar Halk Oyunları Ekibi"yle destek verildi.

21- İstanbul Feshane'de düzenlenen "**Feshane Trabzon Günleri**"ne destek verdik ve Şalpazarı standını açtık. Zamanın Trabzon valisi Sayın Nuri Okutan, Ağasar standını gezerken kemençeler eşliğinde horonlar oynandı. Katılımcılardan, Ağasarlılar adına çok olumlu izlenimler alındı.

22- İstanbul'daki Trabzon Dernekler Federasyonu ve Trabzon ve Karadeniz derneklerinin etkinliklerine destek verildi. Etkinliklerine katılarak Şalpazarı'nın temsil edilmesi sağlandı.

23- Çağımızın en yaygın ve etkin tanıtım aracı olan internet imkanı da değerlendirilerek **www.salfed.com** sitesi kuruldu. Böylece Ağasar kültürünü, yurt içi ve yurt dışında daha yaygın ve etkin bir biçimde tanıtma imkanına kavuşulmuş olundu. (Bu bağlamda;
www.geyikli.org, www.agasar.net, www.fidanbasi.com, www.agadas.com, www.agasarlilar.org gibi kardeş sitelerle de bilgi ve doküman alış verişinde bulunuldu.)

Bir çok etkinlikler, her yıl aynı tarihlerde tekrar yapılmaktadır. Bu etkinliklerin organize ve icrası, zaman, bilgi, beceri, sabır, azim ve çok çalışmayı gerektirmektedir.

Yıllardır hep birlikte bir çok ilkleri başarmış olmak, bizler için iftihar vesilesidir.

Sizler de çok iyi bilirsiniz ki, sivil toplum kuruluşlarının bütçesi, üye aidatları ve bağışlardır.

Çok kısıtlı imkanlarla çalışıp çok büyük işler başarmış olan **Şalpazarı Dernekler Federasyonu**muz ve üye derneklerimizin tüm yöneticilerini kutluyor, çalışmalarının ve başarılarının daim olmasını diliyoruz.□

(**Şal-Fed Yönetim Kurulu**)

*(**Not**: Şal-Fed ile alakalı bütün resimler, federasyon arşivinden temin edilmiştir.)*

Şalpazarı Paneli'ne katılan panelistler.

Şalpazarı Paneli'ne değerlendirmeleriyle katkı sağlayan katılımcılar.

Şal-Fed açılışı büyük bir coşkuyla gerçekleşti.

Açılışa, zamanın DYP Gnl Bşk.Mehmet Ağar, Eyüp Aşık ve Geyikli Bld. Bşk. Muzaffer Türkmen de teşrif ettiler.

*İstanbul Feshane'de düzenlenen "**Feshane Trabzon Günleri**"nde Şalpazarı standında bir çoşku anı.*

Yöresel giysimizin resmen patentini alıp "Ağasar giysisi" olarak tescillettik.

Taksim meydanındaki Atatürk Anıtı'na çelenk koyma ve yapılan basın açıklaması eylemine, "Ağasar Halk Oyunları Ekibi"yle destek verildi.

02 Şubat 2008 tarihinde Üsküdar-Kirazlıtepe'de ilk resmi faaliyetine başlayan ve gönüllü ve seçkin gençlerden oluşturulan "Ağasar Gençliği Komisyonu"nu.(Soldan sağa:Fatih METİN, Onur Kutlu ÖZTÜRK, Ercan KURUKIZ, Ufuk DEMİRTÜRK, Suat DEMİRTÜRK, Cihan DEMİRTÜRK / Gençler, hedeflerinin, "Ağasar gençliğini, yasalar çerçevesinde örgütleyerek bir çatı altında toplamak ve çeşitli aktivitelerle geniş bir dostluk bağı kurmak; gelecekte birbirini her ortamda tanıyan ve destekleyen nesiller ortaya çıkarmak" olduğunu beyan ediyorlar.

"Ağasar Gençliği Komisyonu" futbol maçları, tanışma ve kaynaşma gibi toplantılar, kahvaltılar gibi etkinlikler yapmaktadır.

Onur Kutlu ÖZTÜRK
Şal-Fed Gençlik Kolları Başkanı
gsm: 0532 212 66 42
www.agasar.net / agasar.net@mynet.com / salfedgen@agasar.net

Bir "Keşkek Şöleni"nden protokol ve horon manzarası.

Topluca oynanan horonlar, stres atmanın, coşkuyu artırmanın ve sosyal kaynaşmanın en güzel tezahürlerinden birisidir..

Dayanışma Gecemizde, federasyonumuza önemli katkıda bulunanlara "Şalpazarı" kitabı hediye edildi /(soldan):Şalpazarı Bld.Bşk. Mehmet Muhçu, Geyikli Bld. Başk. Muzaffer Türkmen, Sayvançatak Dern. Bşk.Hüseyin Öz-din, Vakıfbank G:OP. Şb.Md.Mustafa Bulan, HSBC Şb. Md.Sefer Özdin, Doğabcı Drn.Bşk.Orhan Alışkan, Özkürtün Bid. Bşk. Yakup Turgut, Be-şikdüzü Day.Drn.Bşk.Fazlı Zengin, Üsküdar Bld.Bşk.Yrd. Hilmi Türkmen.

Dayanışma Gecemize katılan önemli konuklardan bazıları.

Zeynep Başkan / Gecelerimizin vazgeçilmez assolistlerinden.

Bir kemençe ziyafeti

(Soldan sağa): Umut Ayvaz, Süleyman Yaşar, Hüseyin karagül, Mustafa Alkuş, Öner Gülbahar, Muhammet Çinkaya.

Gecede, bütün bu etkinliklere imza atan Şal-Fed Yönetim Kurulu ve federasyona bağlı dernek başkanları da tanıtıldı.

Gecede, herkes doyasıya eğlendi.

Çamlıca Köyü Halk Oyunları Ekibi

Doğancı Köyü Halk Oyunları Ekibi

Dorukkiriş Köyü Halk Oyunları Ekibi

AHOD İhtiyar Delikanlılar ve Genç Delikanlılar Halk Oyunları Ekibi

AĞASAR'IN VAROLUŞ TÜRKÜSÜ

HORON ve 'AHOD'

Hasan KÖSE*(*)*
hfkose@hotmail.com

"Amacımız, Ağasar kültürünü gelecek nesillere canlı bir şekilde bırakarak, birlik bütünlüğümüzün harcı kültürümüze katkıda bulunmak. Hedefimiz, 2011 Trabzon Dünya Halk Oyunları Yarışmaları'na güçlü bir ekiple katılabilmektir."

AHOD "İhtiyar Delikanlılar" ve "Genç Delikanlılar"Horon Ekibi.

Foto.: Şal-Fed Arşivi

(Soldan sağa):Ali Akkuş, Tarık Atalar, Fatih Bektaş, Ali Kandil, Ali Karaman, Hasan Atalar, Cesarettin Yamaç, Mevlüt Kandazoğlu, Serkan Türkmen, Mehmet Kandazoğlu, Yüksel Gülal, Şefik Atalar, Emre Tokul, Mustafa Bulut, Engin Durmuş

Milletlerin ürettiği maddi ve manevi değerlerin tümüne "kültür"; bir millet tarafından üretilmiş olsa da, insanlığa mal olmuş olanların tümüne de "medeniyet" denir. Belli ritimlerle belli ritüelleri/figürleri ahenkle tekrar etmek çok temel bir insani davranış ve kendini ifade etme biçimidir.

Bu tanımlardan yola çıkarak, en küçük yerleşim birlikteliği köylerde oynanan halk oyunlarından, iletişim çağının da etkisiyle evrenselleşen dans şekillerine kadar geniş ve her insan hayatının en az bir bölümünde yaşantılandığı kadar genel bir deneyim olarak dans; kültürlerin, milletlerin ana karakterlerini torunlarına aktardığı araçların önemlilerindendir.

Milli değerlerin devamlı yeni nesillere aktarımı için, kendi kültür havzalarında yaşanmaya ve üretilmeye devam etmesi gereken halk oyunları, modernizm ve küresel iletişim araçlarının etkisiyle tekleşmeye doğru gitmekte; devletlerin kültür poltikalarının yanlışlıkları, yoksulluk ve göç nedeniyle yozlaşma süreci yaşamaktadır.

Kültürlerin kendi üretim havzalarında sağlıklı olması, küresel değerlere doğru bir gelişim dinamiği oluşturur. Medeniyetlerin yükselişinin doğal oluşum süreci, tarih boyunca genellikle böyle tecelli etmiştir. Bu sürecin tersine döndüğü bir zamanda, medeniyet olup olmadığı bile kuşkulu, ahlaki temellerden mahrum Batı kültürü, evrensellik iddiası ile pervasız bir sadırganlık sürdürmektedir. Bitki ve hayvanlardan birçok türü yok ettiği gibi kültürel çeşitlilikleri de ya yok etmekte ya da yozlaştırarak kendisi olmaktan uzaklaştırmaktadır. Ülkemizde kültür arabeskleşmiş, dolayısıyla otantik halk kültürünü tespit, korumak ve sürdürülebilirliğini araştırmak, eğitime katmak daha da bir hayatiyet ve hassasiyet kazanmıştır. Unutmamak gerekir ki; milletler, dedeler öldüğünde değil, kültürleri yaşanmaz hale geldiğinde ölür. Yahudileri yüzlerce yıl sonra biraraya toplayarak devlet haline getiren güç, üç bin yıl aile ocaklarında tekrar edilerek yaşantılanan (bize göre doğru ya da yanlış) inançları, oyunları, ritüelleri, kısaca kültürleridir.

Geçim derdiyle gurbete savrulan ülkem insanlarının kaderini paylaşan Ağasarlılar / Şalpazarlılar da, köy düğünlerinin, mecilerin, Kadırga, Sis, Karapdal, İzmiş şenliklerinin özleminden biraraya geldikleri zamanlarda çaldılar kemençeyi, düdüğü; "vurdular horonun gözüne!.."

Yıl 1968; yer Üsküdar, Beylerbeyi. Ağasarlı **Muhammet Türkmen**(Ömerû), **Ali Kandil**(Lütfü), **Mustafa Özdin**(Haydar/rahmetli), **Ali Bektaş**, **Şemsi Durmuş**, **Ali**

Türkmen'den oluşan bir gurup delikanlı, doğaçlama devam eden eğlencelerinde memleketlerinden getirdikleri horon figürlerini, bir halk oyunları gurubu oluşturarak düzenleyip çalışmaya başladılar. Kısa zamanda Karadeniz hemşehri derneklerinin gecelerinde ve eğlence merkezlerinde gösteriler yapmaya başladılar. Yıllar geçti, bazen azalarak bazen çoğalarak 1990'lı yıllara kadar yurt içinde ve yurt dışında bir çok gösteri yaptılar. 1990'lı yıllar, Şalpazarı köylülerinin İstanbul'da dernekleştiği yıllardır. İlerleyen yaşları nedeniyle, zikri geçen halk oyunları gurubu, çalışmalara uzun yıllar ara verdiler. Hepsinin yaşlarının elli beş üstünde olduğu 1996 yılında, bu "delikanlıların" oynadığı horon, yerel Karadeniz televizyonlarının ilgisini çekince Üsküdar/Kirazlıtepe Mahallesi'nde bir çekim yapılarak yayınlandı. İçlerinde 1968'de kurulan ilk ekipten **Ali Kandil**(Lüfü)'in de olduğu; **Mevlüt Kandazoğlu**'nun hocalığı ve **Mehmet Kandazoğlu**'nun önderlik ettiği, **Şefik Atalar** ve **Yaşar Kandil**(Şeker / rahmetli)'in de dahil olduğu beş kişilik bir ekip olarak "**İhtiyar Delikanlılar**" adıyla çalışmaya başladılar. "Depilen" horon, genç delikanlı **Cesarettin Yamaç**'ın da hoşuna gitti ve sürekli izleyip yalnız kaldığında ve hatta iş yerinde molalarda çalışarak ihtiyarlara ayak uydurmayı becerince, gösterilere ihtiyarlarla birlikte o da çıkmaya başladı.

Özelikle 2007 yılı bahar aylarında Cesarettin'in, ihtiyarların bu güzel horonlarını depmeye başlaması ve arkadaşlarını teşvik ve öğretme çabalarıyla Mevlüt Kandazoğlu ve diğer ihtiyar delikanlıların refakatinde iki üç ay, haftada iki gün bir buçuk iki saat genç kemençeci **Öner Gülbahar** eşliğinde özverili bir çalışmayla *Ali Akuş, Tarık Atalar, Fatih Bektaş, Ali Karaman, Hasan Atalar, Cesarettin Yamaç, Serkan Türkmen, Yüksel Gülal, Emre Tokul, Mustafa Bulut* ve *Engin Dumuş*'tan oluşan "**Genç Delikanlılar**" ekibi ortaya çıktı.

"Hemşehri derneklerinden başka, yine onlarla birlikte bir halk oyunları derneğinin, bu kültürü gelecek nesillere taşıyacak mekanizmaları kurmak üzere zorunluluk haline geldiğini gördük." diyen Sayın **Mehmet Kandazoğlu** önderliğinde, 2007'de İstanbul-Üsküdar **Ağasar Halk Oyunları ve Spor Kulübü Derneği (AHOD)** kuruldu. Merkezi Üsküdar Kirazlıtepe'de bulunan derneğin yönetim kurulu üyeleri; Başkan Mehmet Kandazoğlu, Başkan Yardımcısı Bahri Beldüz, Genel Sekreter **Hasan Köse**, Mali Sekreter **Ali Kandil** ve üye **Mustafa Erdin**'den oluşmakta ve ekip sorumlusu **Yaşar Uçan**'dır.

AHOD'un 1950 doğumlu halk oyunları hocası Mevlüt Kandazoğlu; "Yenlik, horipsin ve dik horanı biz deperdik. Horanın coşkusu içinde, figürleri parça parça, eskiler horan deperken yaparlardı. Ancak bu şekilde bir düzenlemeyle depilişini, ilk kez 1957-'58'de kendilerine 'altı kardeşler' diyen Gümyataklı/İskenderli bir arkadaş gurubu ekipte, İzmiş'te gördüm. Ağasar'ın köylerinde aynı horonun farklı biçimleri, ferdi olarak halen depilmektedir. Zamanla şu an deptiğimiz horonı yine Ağasar biçimleriyle zenginleştireceğiz." demektedir.

Dernek Başkanı **Mehmet Kandazoğlu**, derneğin amacını; *"Ağasar kültürünü gelecek nesillere canlı bir şekilde bırakarak, birlik bütünlüğümüzün harcı kültürümüze katkıda bulunmak. Hedefimiz, 2011 Trabzon Dünya Halk Oyunları Yarışmaları'na güçlü bir ekiple katılabilmektir."* şeklinde ifade ediyor.

Foto.: Mevlüt Kandazoğlu arşivi

"İhtiyar Delikanlılar":(Soldan)/ Mehmet Kandazoğlu, Ali Kandil, Mevlüt Kandazoğlu, Yaşar Kandil(Şeker / merhum), Şefik Türkmen

İstanbul'da ilk Ağasar Halk Oyunları çalışmasını başlatanlar./1968

Foto.: Ali Kandil

(Soldan sağa ayaktakiler): Ali Cinkaya(kemençeci/merhum), Ali Özdin(Haydar), Ali Kandil, Ali Türkmen, Şemsi Durmuş / Oturan sağda: ……., Hüseyin Yamaç

Foto.: Ali Kandil

(Soldan sağa): Ali Cinkaya, Ali Özdin(Haydar), Muhammet Türkmen, Şemsi Durmuş, Ali Kandil

"Genç Delikanlılar"Horon Ekibi

(Soldan sağa): Engin Durmuş, Ali Akkuş, Tarık Atalar, Fatih Bektaş, Ali Karaman, Cesarettin Yamaç, Yüksel Gülal, Hasan Atalar, Serkan Türkmen, Özkan Günay

Foto.: Şal-Fed arşivi

Ağasar Halk Oyunları ve Spor Kulübü Derneği'nin erkek horon ekibinin teptiği horon, seyrine doyum olmayan bir oyun olmakla birlikte, Sayın Mevlüt Kandazoğlu'nun da belirttiği gibi Ağasar'ın diğer köylerinden de alacağı figürlerle daha mükemmel hale gelecektir. Ekip kollar yarım yapmakta, kollar okarı yapmamaktadır. Ağasar'ın çoğu köyünde, ikisi de ayrı ayrı yapılmaktadır. İlk ekibin oyuncularından, "Ömerû alaşağısı"nın kaynak kişisi, Muhammet Türkmen(Ömerû); 'kollar okarı' sırasında, oyuncuların birbirini koltuk altından göz ucuyla görmeleri gerektiğini, 'kollar yarım'ın, 'kollar okarı' anlamına gelmediğini ifade etmektedir.

Tüm Ağasar köylerinden özellikle elli yaş üstü insanlar, AHOD çalışmalarına katılarak, hatırladıkları eski figürleri bizlere öğretirlerse, oyunlarımız zenginleşir ve farklı köylerden oluşacak genç ekiplerle de Ağasarlı gençler, tek bir yürek omuz omuza horon tepmek hazzını yaşarlar. Böylece binlerce yıldan süzülüp gelen figürler, tavırlar kaybolup gitmemiş olur. Horon, o zaman "Ağasar Horonu", dernek de adına uygun bir dernek olur.

Ağasarlının kendi ektiğini yediği, dokuyup diktiğini giydiği zamanlardaki folklorik erkek kıyafetlerinin de, artık ciddi bir saha çalışmasıyla belirlenip yapılması gerekir. Figürler folklorik, kıyafet modern olmaz. Özel düğün-derneklerde olsa da, ulusal ve uluslararası temsillerde ekipler her şeyleriyle geleneksel/otantik olmak zorundadır.🕮

---

*(*): **Hasan Köse:** 1966'da Trabzon-Şalpazarı- Geyikli Beldesi'nde doğdu. Erzurum Atatürk Ü. Fen Edebiyat Fak. Tarih Bölümü'nden mezun oldu.(1996) Aynı yıl Amasya ili Taşova İlçesinde Tarih öğretmeni olarak çalışmaya başladı ve aynı ilçede 1998'de "Eğitim-Bir" Temsilciliğini açtı. 2000 yılında Trabzon'a tayin oldu. 2001 yılında Trabzon Temsilciliği görevini yürütmeye başladı. 2004 yılından beri İstanbul-Üsküdar İMKB Kız Meslek Lisesi'nde öğretmenliğe devam etmektedir. Ayrıca Mazlum-Der Genel Yürütme Kurulu Üyesi ve Marmara Bölge Koordinatörü olarak çalıştı. Sendika, emek-ücret ilişkisi, sivil toplum, siyasal katılım ve eğitim konularında yazıları, Yeni Şafak, Vakit, Günebakış gazetelerinde; www. mazlumder. org, www.sivildusunce.com, www.haber10.com, www.geyikli.org gibi internet sitelerinde yayınlanmaktadır. Yine konuyla alakalı olarak çeşitli tv programlarına da katıldı*

Muhammet Türkmen(Ömerû) ve Yaşar Uçan / "Kollar okarı"

(Ömerû) / "Kollar yarım"

Foto.: Hasan Köse

İlk ekibin oyuncularından, "Ömerû Alaşağısı"nın kaynak kişisi Muhammet Türkmen(Ömerû); 'kollar okarı' sırasında, oyuncuların birbirini koltuk altından göz ucuyla görmeleri gerektiğini, 'kollar yarım'ın, 'kollar okarı' anlamına gelmediğini ifade etmektedir.

ÜSKÜDAR'DA BİR 'AĞASAR HORİPSİN EKİBİ'

Üsküdar İMKB Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi Ağasar Horipsin Ekibi

Fotoğraflar:H.F. Köse

"**Horipsin Ekibi**", okulumuzda okuyan Ağasarlı bir grup öğrencinin talebi, **Üsküdar İMKB Anadolu Kız Meslek ve Kız Meslek Lisesi** müdiremiz Sayın **Özge Erhan**'ın büyük desteği ve bendenizin rehberliğinde son sınıf öğrencimiz **Semra Çinkaya** ve **Hatice Yazıcı**'nın hocalığıyla başladı.

Ağasar figürlerinden, seçme ve düzenlemelerini bendeniz yaptım. Yayla şenliklerinde Münevver Durmuş ve Merve Durmuş'un teptikleri dik horanda yaptıkları doğaçlama düeti derleyerek oyuna koydum. Gösterilerde çok beğenildi. Şimdi bazı Ağasar köy derneklerinin horipsin ekiplerinin de olağan üstü bir güzellikte sergiledikleri bir düzenleme oldu. Türk Kültürüne, Ağasar folkloründen bir küçük katkı sunmanın kıvancını yaşıyoruz.

Çoğu Ağasarlı, biri Sürmene ve biri de Giresunlu oyuncudan oluşan ekibimiz, İstanbul Üniversitesi Halk Oyunları Bölümü Öğretim Üyelerinden Sayın **Cavit Şentürk** tarafından fikslenip, son üç hafta çalıştırılarak 2006-2007 Eğitim Öğretim yılı Üsküdar Milli Eğitim Müdürlüğü'nün düzenlediği Halk Oyunları Yarışması'nda, otantik/gelenksel dalda ilçe üçüncüsü oldu. Ekibimiz; *Zeynep Güner, Tuğba Durmuş, Öznur Öztürk, Kübra Toprak, İlknur Erdin, Tansu Dural, Merve Camadan, Sema Yamaç, Zahide Karaman, Kübra Bayraktar* adlı öğrencilerden oluşmaktadır. On kişilik yeni bir ekip de yıl sonu etkinliklerine kadar hazır olacak şekilde çalışmaktadır. Gelecek sene -nasipse- on altı kişilik görkemli bir ekiple yarışmalara katılacağız.

Bu süreçte Ağasar folklorünü daha yakından izleme ve inceleme imkanı buldum. Gördüğüm şu: Her köyünde keşfedilmemiş binlerce yıldan süzülüp gelmiş bir çok figür varken, onları derlemek yerine, figürleri çoğaltmak için folklorik geleneklerimize de aykırı olarak, uydurma figürlerle ekipler oluşturuluyor ve Ağasar kültürünü tanıtım adına çocuklara çalıştırılarak sergileniyor. Çocuklar çok güzel oynuyorlar ancak, oynadıklarının içinde Ağasar figürleri çok az, olana da yeterli süre ve ihtimam verilmiyor. Ekip oluşturan derneklerin mutlaka Halk Bilimi/özelde halk oyunları ile iştigal eden bilim adamlarından yardım alması bir zorunluluktur. ŞALFED ve Şalpazarı Kamakamlığı'na olduğu kadar kültür kodlarımıza saygısı olan herkese -bu meyanda- çok önemli görevler düşmektedir. ***(H. Fahreddin KÖSE)***

Yarışmalarda dereceye giren Ağasar Horipsin Ekibi.

(Soldan sağa): Tuğba Durmuş, Zahide Karaman, Öznur Öztürk, Kübra Toprak,Sema Yamaç, Tansu Dural, İlknur Erdin, Kübra Bayraktar.

Ağasar Horipsin Ekibi, bir gösteri sonrası kurucuları H.F.Köse ve kemençe sanatçıları Hasan Kuku ile birlikte.

AVRUPA'DA AĞASAR COŞKUSU

ALMANYA-STUTTGART TRABZON AĞASAR EĞİTİM KÜLTÜR VE DAYANIŞMA DERNEĞİ

Burası Sisdağı veya Kadırga değil...Almanya'da bir Ağasar Şenliği...

Almanya-Stuttgart Trabzon Ağasar Egitim Kültür ve Dayanışma Derneği (A.S.T.A.D.) 24.04.2006 yılında Almanya'da kurulmuş bulunan tek dernektir.

Almanya-Stuttgart'ta faliyet gösteren derneğin ilk başkanlığını, Trabzon'un Şalpazarı ilçesinin Dorukkiriş köyünden **Mehmet Durmuş** yapmıştır. 04.02.2008 tarihinde yapılan 2.Genel Kurulunda, Şalpazarı ilçesi Geyikli Beldesi'nden **Hayri (Servet) Gülay** Başkanlığa seçilmiştir.

Başkan Hayri (Servet) Gülay, amaçlarının, Avrupa'da geçim derdiyle yaşamak zorunda bulunurken,doğup büyüdükleri vatandaki kültür ve geleneklerinden kopmamak ve çocuklarını Avrupa kültürü içinde asimile olmaktan korumak olduğunu belirtiyor.

Bu amaçlarına uygun olarak **A.S.T.A.D.,** bugüne kadar başlıca şu etkinlikleri gerçekleştirmiş:

08.07.2006: 1.Yayla Şenliği
19.12.2006: Halk Oyunları Ekibiyle, Kanal Avrupa ziyareti ve horon gösterisi.
24.12.2006:Dayanşma Gecesi,
31.12.2006: Kurban Bayramı bayramlaşma merasimi,
07-09.06. 2007: 2. Yayla Şenligi,
13.10.2007: Ramazan Bayramı bayramlaşma merasimi,
29.10.2007: Cumhuriyet Bayramı Dayanışma Şenliği,
08.03.2008: Dünya Kadınlar Günü kutlaması.

Şalpazarı ilçesi Sayvançatak köyünden Tıb Fakultesi'ni kazanan -fakat maddi imkansızlık sebebiyle kaydını yaptıramayan- bir ögrencinin kayıt masraflarınn ödenmesi.

Simenli köyünden olup Rize'de ikamet eden şeker hastasi bir çocuğunun olduğunu ve tedavi için maddi imkanlarının olmadığını -**www.geyikli.org** sitesi vasıtası ile- duyuran aileye gerekli yardımın yapılması.

Yine Şalpazarı-Körüsten köyünden akciger hastası bir hemşehrimize, gerekli yardımın -imkanlar dahilinde- yapılması.

Dernek yetkilileri, 2008 yılı içerisinde, geleceğe yönelik olarak aynı tür dayanışma ve yardımlaşma faaliyetlerinin şimdiden planlandığını ve daha geniş katılımlarla devam edeceğini belirtiyorlar.

(Bu planlama çerçevesinde 3.Yayla Şenliği, 22-23-24-25 Mayıs 2008 tarihinde yapılacaktır.)

Almanya-Stuttgart Trabzon Ağasar Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği (A.S.T.A.D.), açtıkları internet sitesi aracılı ile de kültürel hizmetlerini daha yaygın hale getirmişler. (http://www.agasarlilar.org)

Başkan Gülay; *"Uzun bir yolculuğa çıkmış bulunmaktayız. Çocuklarımızın geleceğine yatırım amacıyla bu site kurulmuştur. Site sayesinde çocuklarımıza bir gelecek alt yapısı hazırlama düşüncesindeyiz. Artık internet, nerde ise her evde zorunlu bir hal almıştır ve almaya da devam etmektedir. Onun içindir ki, siteyi en büyük iletişim aracı ve bilgi kaynağı olarak önemsemekteyiz."* diyor.

Almanya'da "Ağasar Halk Oyunları Ekibi"

(A.S.T.A.D. Yönetim Kurulu:

Asil Üyeler

Hayri(Servet) Gülay (Başkan) / Adem Karadere (Sekreter)
Yavuz Çömez (Muhasip) / Oktay Çakır (Basın Yayın Sorumlusu) / Osman Çömez (Lokal Sorumlusu) / Tarık Gülay (Gençlik Kolları Sorumlusu) / Mehmet Durmuş.

Yedek Üyeler

Gökhan Çakır / Mehmet Porsuk / Soner Gülay

Denetleme Kurulu Asil Üyeler

Niyazi Çömez / Mustafa Demirbaş / Oktay Çakır.

Yedek Üyeler

Mehmet Gülay / Ali Durmuş.

***

Almanya-Stuttgart Trabzon Ağasar Eğitim Kültür ve Dayanışma Derneği (A.S.T.A.D.), örnek faaliyetleriyle Avrupa'da Ağasar rüzgarı estirmektedir. Bu gıpta edilecek hizmetlerinden dolayı, dernek başkanı Sayın Hayri Gülay'ı ve değerli Yönetim Kurulu'nu içtenlikle kutluyoruz.

Nurullah BAYRAKTAR

(**Not**: Resimler, A.S.T.A.D. arşivinden temin edilmiştir.)

Bir "dayanışma gecesi"

Bir bayramlaşma ziyafeti.

Yönetim Kurulu üyeleri:*(soldan): Osman Çömez, Mehmet Porsuk, Oktay Çakır, Tarık Gülay,Hayri Gülay(Başkan),Gökhan Çakır, Yavuz Çömez, Mehmet Durmuş.*

Hayri (Servet) Gülay (Başkan):1969'da Trabzon ili Şalpazari ilçesi Geyikli Beldesi'nde doğdu. İlk ve Ortaokulu Geyikli'de; Liseyi, Trabzon Endüstri Meslek Lisesi'nde okudu. 1987 Tarihinden itibaren Almanya'nın Stuttgart şehrinde çalışmaktadır. Evli ve 4 çocuk babasıdır.

servet_ayvazoglu@hotmail.de

HAYDİÑ UŞAKLAR OTÇUYA !..

Erol YANIK
Şal-Fed Asbaşkanı

Kadırga Otçu Şenliği

Ağasarlılar, kökü Orta Asya'daki Oğuz'ların Çepni boyuna dayanan özbeöz Türk olup, kültürlerini asimile etmeden günümüze kadar taşıyan ender topluluklardandır.

Yerleşimin yoğun olduğu yerlerde arazi yetersizliğinden ve de hayvancılığın önemli geçim kaynaklarından biri olması sebebiyle yaylacılık, Ağasarlılar için çok önem taşımaktadır.

Ağasar halkı, yazın başından sonbaharın sonlarına kadar yaşantılarını yaylalarda geçirmektedir. Tabiki eğlence ve şenlikler, yaylalardaki yaşamın vazgeçilmez parçasıdır. Bu vesileyle yayla şenliklerine katılmak ve tatillerini bu tarihte geçirmek için gurbetteki Ağasarlılar, bu mevsimde yöreye akın akın gelirler. Bu da bölgeye ekonomik ve kültürel yönden büyük canlılık getirmektedir.

Baharda başlayan yayla hazırlıklarının heyecanı ve zevki bir başkadır Ağsar yöresinde!

Aile reisleri, mayıs ayında ön kontrol için yaylaya gidip evlerin temizliği ve ahılların (ağılların) yıkılan duvarlarını, kırılan kazık ve çaplamalarını (çevirgelerini) tamir ettikten sonra,ot durumunun kontrolünü de yaparak köye dönerler.

Haziran ayının ikinci haftasında köy muhtarlarının mutabık oldukları tarihte yaylaya göç yolculuğu başlar. Yolculuğa çıkmadan önce inekler, buzağılar, koyunlar ve keçiler püsküllenip çanları, zilleri, kelekleri ve tokaları takılır. Tabiki bu süsleme belirli bir kural ve disiplin içersinde yapılmaktdır. Büyük çanlar kıdemli ineklere, ziller buzağılara, tokalar kuzulara, büyük kelekler ise tekelere takılır.

Yaylada acil kullanılacak eşya ve yol erzakları hazırlanıp sepet ve çuldan yapılan zembillere doldurularak sırtta taşınır. Eskiden hayvanlarla taşınan ağır yükler ise, arabalara verilmek üzere köy merkezinde toplanır.

Uzun, yorucu ve de maceralı göç yolculuğu, sabah şafak atmadan gruplar halinde başlar. Yol boyunca katar katar giden göçler, tabiat güzelliklerine ahenkle eşlik ederken, çan ve kelek sesleri, kuşların cıvıltıları,suların şırıltıları, arada bir karabaşın "hav hav" sesleri, notalarda bulunmaz müzik ziyafetiyle insanın ruhunu okşar adeta…

Yollarda yürümeyen danalar, sarağu(sarı ağu) bitkisinden yiyip zehirlenen hayvanlar, mızırganlık yapan çoçuklar gibi kötü süprizler de başa gelebilir.

İki gün sürecek olan bu meşakkatli göç yolculuğu esnasında, yolu yarıladıktan sonra konaklamak için müsait bir yer seçilir. Buraya doruk pürlerinden yapılan tulluklarda (bir nevi çadırımsı barınak) günün yorgunluğu atılmağa çalışılır.

İkinci gün sabah erken saatlerde yola koyulan kafile, yayla sınırına gelip obaya giriş için kahverenkli elbiseli, pala bıyıklı ve haşmetli bekçinin düdük sesini saygı, sabır

ve disiplinli bir şekilde beklemeğe başlar...Ve beklenen saat gelince, herkes hayvanlarını obaya salıverir. Herkes hayvanlarının o güzelim çiçekli yayla otlarını özgürce yayılmasını büyük bir zevkle seyrederken, çocuklar ise, çiçeklere kendi güzelliklerini de katarak oynamağa dalarlar.

Ağasar halkı, birlik beraberlik içersinde çalışmayı, dayanışmayı ve gittiği her yerde kültürünü yaşamayı/yaşatmayı benimseyen yapıya sahip bir topluluk olduğundan, yayla şenliklerine de büyük önem vermişlerdir.

Ağasar yayla şenliklerinin en eskisi "**Kadırga Otçu Şenliği**"dir. Tahminen 500 yıllık bir tarihe sahip olduğu rivayet edilmektedir.

Temmuzun ikinci cuma günü yapılan **Otçu Şenliği'**nin ismini nereden aldığına gelince:

Göçler yaylaya yerleştikten sonra hane sahipleri iş bölümü yaparak, yaylada çocuklara ve hayvanlara bakacak bir kişi bırakıp, diğerleri bazı işler için köye dönerler. Köyde yapılması gereken işlerin başında, bahçelerin kenarındaki gölplerin(çayırların) biçip kurutulması ve filizlenmiş darıların(mısırların) dibindeki yabani otları çapalama işi gelmektedir. Bunlar bittikten sonra gurbetten gelenlerle tekrar yayla yolculuğuna başlanır. Bu yolculuk, ilk göç yolculuğundan daha farklı ve de zevkli olmaktadır. Çünkü iş bitirmenin rahatlığı, gurbetten gelen sevdikleri- ne kavuşmanın mutluluğu, kemençe eşliğinde kolkola oynanan horonlarla taçlandırılmaktadır.

İst. Otçu Şenliğinden bir kesit.

Köyden gelen "otçular," perşembe akşamı kemençe eşliğinde ho- ron oynayarak yayla yerine girerler. Yayladakiler de, gelenleri karşılamaya giderlerken, "ot işini biti- renler" anlamına gelen "Otçular geldi" derler.

Köyden ve gurbetten gelenlerle yaylada bulunanlar, yine kemençe ve horonla cuma sabahı topluca panayır yerine hareket ederler. Horon oynayan erkekler önde ve onları adım adım takip eden bayanlar arkada, Ağasar kültürünü dağlara taşlara çimenlere kazıyarak büyük bir coşkuyla panayır yerine gelirler.

Cuma namazına kadar topluca horonlar oynanır. Namaz vakti gelince, halk, kutsallığına inandıkları namazgahta cumalarını eda etmek üzere saflarda yerlerini alırlar. (Yavuz Sultan Selim, İran seferine giderken, askerleriyle Kadırga'daki namazgahta cuma namazını kıldığı rivayet edilir.) Erkekler namazlarını eda ederken bayanlar da yiyecek için alış verişlerini yapar. Daha sonra çimenler üzerinde yer sofralarında, çoluk çocukla birlikte öğle yemeği yenir.

Sonra Kadırga düzünde -bu sefer obalara dönüş hazırlığı anlamı taşıyan- horonlar kurulur ve her oba mensupları, horon eşliğinde bölük bölük obalarına dönerler.

Sadece halk tarafından organize edilen ve davetiyesiz, duyurusuz yapılan Kadırga Ağasar Otçu Şenliği'nin dünyada eşi ve benzeri bulunmamaktadır.

Temmuz ayının ikinci cuması Ağasarlılar için unutulması mümkün olmayan müstesna bir tarihtir. Ülkemizin dört bir yanında, yut dışında, hasılı nerede ne kadar genç yaşlı,zengin fakir, kız kızan Ağasarlı varsa, Otcu Şenliği'ne katılmak için bütün alternatifleri kullanırlar ve imkanlarını zorlarlar.

Bu anlatılanları tescil edecek yaşanmış gerçek bir "otçu" vakasını nakletmek, Ağasarlıların "otçu"ya ve geleneğine verdikleri önemi belirtmek için yeterli olacaktır.

Otcu haftası gelip çattığında maddi durumları müsait olmayan bir aile reisi, kara kara düşünmeye başlar. Moral sıfır ve surat ekşidir. Tabiî ki onun bu durumu, evdeki hanımı ve çocuklarına da yansımaktadır. Hanımı durumu sezer ve kocasına şöyle der:

-Ula herif! Senin derdin benim derdim; ne oldu söyle de beraber çözüm bulalım.

-Hiç sorma hanım; otçu zamanı geldi çattı; çoluk çocuk herkes otçuya gidecek. Bizim de gidesimiz var amma bütçe elverişli değil.

-Ula herif! Niye üzülüyorsun; elbetteki bir çözüm buluruz?..

-Nerden bulacağız? Herkes otçu hazırlığında; kimden para bulacağız?

-Çaresi var; yal kazanını (hayvanlara yiyecek hazırlamak için kullanılan büyük bakır kazan) sataciik, otçuya gideciik; otçudan gelip fındığa gideciik, yal kazanını gene alaciik…

İşte Ağasar kadınının kıvrak zekası ve kocasına ve de kültürüne verdiği ayakta alkışlanacak değer...

Değerli dostlarımız; tarih ve kültür hazinesi Ağasarımızın 500 yıllık "otçu şenliği"nin bir örneği böyle yaşanırken, kimileri ticareten karlı, kimileri manevi/psikolojik yönden huzurlu, kimileri ise aşktan, sevgiden kazanımlı çıkarlar. En önemlisi, Ağasar'ın birlik beraberliğinin bir belgelenmesidir "otçu."

Bu kültürümüzü bizlere kadar taşıyanlara daima minnettar ve duacıyız. Onların bizlere bıraktığı bu güzide ananevi kültürümüzü ilelebed yaşatmaya gayret göztermeliyiz. Bu amaçla Federasyonumuzun(Şal-Fed) on iki yıldır İstanbul'da düzenlediği "Otcu Şenlikleri"ni her yıl daha büyük katılımlarla şenlendirelim.

YAYLA DAVALARI ARTIK ANLAMSIZDIR...

Ali Kemal DURAL
Şal-Fed Disiplin Kurlu Üyesi

Gelin bir yerden başlayalım; bu hasret büyümeden sevgiyi daha da büyütelim. Gelecek nesillere dertler yerine güzellikler bırakalım. Ama ne olur, toprakları değil hayatı paylaşma kavgası verelim!..Zamanın şartları, birbirimize daha bağlı, daha sevecen olmamızı emrediyor.

Gelenek ve ekonomik bakımdan yaylacılık, ülkemizin pek çok yöresinde insanımızın vazgeçemediği olgulardan biridir. Karadeniz Bölgesi, özellikle Doğu Karadeniz için de durum aynıdır.

Gelişen ve değişen dünyada artık teknolojinin girmediği yer kalmamış ve girdiği her yeri değiştirip dönüştürmüştür. Önceleri hayvanlardan daha iyi verim alabilmek ve otlak bulmak için çıkılan yaylalara son zamanlarda şenlik, eğlence, panayır ya da tatil amaçlı gidilmektedir. Kimilerinin -geçim derdiyle çalışmak zorunda kaldığı- yurt dışından, kimilerinin de -yine aynı sebeplerle gurbete gittiği- çeşitli illerden gelerek hemşehrileriyle buluşup kucaklaştığı, kol kola horonların tepildiği yerler olan yaylalarımızın asırlara uzanan yayla davaları da artık anlam, amaç ve önemini -bu bağlamda- yitirmiştir. Yaylalarımız, son dönemlerde, özellikle Doğu Karadeniz insanlarının sılada buluşmak için randevu, şenlik, eğlence ve tatil alanına dönüşmüştür.

Yaylacılık, her yıl haziran ayında başlayarak eylül, ekim hatta kasım ayına kadar süren bir yaşam biçimidir. Asırlardır hayvancılık üzerine kurulu olan yaylacılık, son otuz yıldır artık insanlar üzerine kurulmuştur. Öyle olmak zorundadır. Bir örnek verelim. 2007 yılında yapılan bir istatistikî bilgi, İstanbul'da en çok Karadenizlilerin, daha çok da Trabzonluların ilk sırada olduğunu ortaya koymuştur. Bu durum, geleneklerine sımsıkı bağlı olan gurbetteki Karadenizliler için derin bir özlemi de beraberinde getirmiştir. Bu özlemi bir nebze gidermek amacıyla olacak ki, İstanbul ve Ankara'da "Otçu Şenlikleri" düzenlenmeye başlanmıştır.

Evet bizim yaylalarımız artık insanlar üzerine kuruludur. Toplumların yozlaşmaya başladığı, kültürlerinin erozyona uğradığı zaman dilimlerini yaşamaktayız. İş, aş için gurbete dağılmış insanlarımızın her zamankinden daha çok özlem giderdiği tanışıp kaynaştığı, bütün yılın yorgunluğunu ve stresini attığı ve hayatı paylaştığı müstesna yerlerdir yaylalarımız. Sürekli göç veren bölgemiz için yaylalarımız, önemli bir buluşma ve kaynaşma merkezi haline gelmiştir.

Nerede ise gurbette köyüne, yaylasına hasret ikinci kuşak bile yetişti. Bu yeni kuşağın, kaybolmaya yüz tutan kimliğini bulması, kişiliğini şekillendirmesi açısından yaylalarımızın önemi yadsınamaz.

Gelin bir yerden başlayalım; bu hasret büyümeden sevgiyi daha da büyütelim. Gelecek nesillere dertler yerine güzellikler bırakalım. Ama ne olur, toprakları değil hayatı paylaşma kavgası verelim. Zamanın şartları, birbirimize daha bağlı, daha sevecen olmamızı emrediyor.

Yaşadık ve gördük ki, asırlara uzanan yayla davalarının bize getirdiği, sadece ve sadece maddi ve manevi yaralardır. Ne değiştirilmek istendi ve ne değişti? Aslını sorarsanız, ben de bilemiyorum. Ama şu bir gerçek: Paylaşılamayan dağlar, Allah'ın sonsuz nimet ve lutfu hepimize yeter de artar bile. Yeter ki, şükrümüzü bilelim ve nankör ve bencil olmayalım…

Kısacası; aklı selim yaklaşım, değil dağları paylaşmak hayatı paylaşmayı doğrular. Tek sorunumuz hayatı paylaşamamak. Biz gurbette sılaya hasret düşman kardeşler, dost olduk. Artık doğru olan hayatı paylaşıyoruz. Gözünüz aydın! Hadi bir yerden başlayın! Biz bitirdik bile!□

TRABZON YAYLA ŞENLİKLERİ TAKVİMİ

(THE CALENDER OF HIGH PLATEAU FESTIVALS OF TRABZON PROVINCE)		
Şenlik Adı/ Name of the Festıvals	***Yapıldığı Yer / Places***	***Tarih / Date***
Hıdırellez Bahar Bayramı	Şalpazarı - Acısu	Mayıs ayının ilk Pazar günü / First Sunday of May
Mesabet Şenliği	Mersin Beldesi Mesabet Tepesi	21 Haziran / June 21
Sultan Murat ŞehitleriAnma günü	Çaykara Sultan Murat Yaylası	23 Haziran/ June 23
Harmantepe Şenlikleri Anma Günü	Köprübaşı - Harmantepe	29 Haziran / June 29
Aladurbiya Deniz Eğlenceleri	Akçaabat	6 Temmuz / July 6
Soğuksu Şenlikleri	Ocaklı Köyü Lişer Yaylası- Maçka	7 Temmuz / July 7
Hırsafa Karadağ Şenlikleri	Düzköy-Karadağ	Temmuz'un 2.C.tesi ve Pazar günü / Second Saturday of July and Sunday
Kadırga Yaylası Şenlikleri	Vakfıkebir - Şalpazar - Torul sınırında Kadırga Yaylası	Temmuz'un 3.Cuma Günü / Third Friday of July
Alaca Yaylası Şenliği	Şalpazarı-Alaca Yaylası	Temmuz'un 3.Pazar günü / Third Sunday of July
Sisdağı Şenlikleri	Geyikli Beldesi - Sisdağı zirvesi (Trabzon-Giresun müşterek sınırları için-	Temmuz'un 4.C.tesi / 4th day of Saturday of July
Taşköprü Kültür ve Yayla Şenliği	Yomra-Arsin Taşköprü Yaylası	Temmuz'un 3.Pazar günü / Third Sunday of July
Kaldırım Yaylası Şenliği	Çarşıbaşı	Temmuz'un 4.C.tesi ve Pazar günü / 4th Saturday and Sunday of July
Sanasitka Şenliği	Maçka-Orman üstü Köyü	Temmuz'un 3.Haftası / Third week of July
Kuşmer Yaylası Şenliği	Çaykara- Kuşmer Yaylası	30 Temmuz / July 30
Sürmene Kültür ve Turizm Şenliği	Sürmene	31 Temmuz / July 31
Ağa Konağı Şenliği	Üzümözü Köyü - Şalpazarı	Ağustos'un ilk Pazar günü / First Sunday of August
Yayla Ortası Şenliği	Çaykara	20Ağustos /August 20
Karadağ Serda Şenliği	Düzköy-Karadağ Yaylası Serda Mevkii	Eylül'ün1.Haftası / First week of September
Honefter Şenliği	Düzköy-Honefter Yaylası	20 Ağustos /August 20
Yeşilyurt-Yılantaş Geleneksel Kültür ve Sanat Et.Festivali	Yeşilyurt- Araklı	25Ağustos-1Eylül / August25- September 1
Çoban Derneği Şenliği	Alazlı Yaylası-Düzköy	27Ağustos/ August 27
İzmiş Şenliği	Tonya-Beşikdüzü ve Şalpazarı'nın birleştiği nokta	Ağustos'un son Pazar günü /Last Sunday of August
Sivri Şenliği	Vakfıkebir-Tonya sınırlarının birleştiği Sivri Tepesi	4 Eylül /September 4
Kadıralak Yayla Şenliği	Tonya	Eylül'ün 1.Haftası / First week of September
Karaabdal Halk Şenliği	Işıklar-Akçaabat-Kayabaşı Yaylası	Ağustos'un 2.Pazar günü / Second Sunday of August

(Kaynak: Trabzon Valiliği İl Turizm Müdürlüğü 'Trabzon Yaylaları' Tanıtım Broşürü / 2000 **)**

AĞASAR'A HASRET

Güzel yurdum, Anadolum;
Trabzonum, Şalpazarım;
Gönül bağım Ağasarım!..

Yine "ayrılık hasreti kâr etti cana"
Seher yeli, Ağasar'dan bir haber!..
Yine burcu burcu kokar mı yayla çiçekleri?
Aynı mıdır eski düğünlerin neşesi?
Ve hep öyle şen midir, Sisdağı yayla şenlikleri?..

Yine Kalpakkaya, tüm heybetiyle yerinde midir?
Bir ikindi sonrası, yine tepesine tırmanıp
Korkusuzca ve kuşbakışı
Seyreder miyiz Hanyanı obasını?
Ve bakar mıyız, bazen dumanlı bazen berrak ufuklara?
Der miyiz; bak işte Kadırga,
İşte Alaca yaylası ve Gavurdağları?..

Yine Kanlıkaya'dan püsküren dumanların
Geri çekilmesini fırsat bilip
Ağasar'ı, Sis Dağı'ndan seyretmenin
Doyumsuz zevkine erer miyiz?..

Topuk otları üzerinde yalın ayak gezinmek;
Gençlerle top oynamak Camışdüzü'nde...
Dua etmenin huzuruna ermek Halil Evliyası'nda;
Ve Sandıkgölü'nün buz gibi suyunda
Bir temmuz günü yüzebilmek...
Yine nasip olur mu dersiniz?
Heygidi çocukluk ve gençlik hatıralarım!..

Bir kış günü yine;
Beyaz gelinliğini giymiş Sisdağı'na tırmanıp
Üçbeş kafadarla
Ruhumuz gibi ap-ak ve niyetimiz gibi tertemiz
Karlar üzerinde kayak yapar mıyız?..

Bir de efkar bastı mı; türkü çağırmadan durur muyuz:
"Oy Sis Dağı, Sis Dağı / Eridemediñ garı;
Bı yıl da bööle geçsiñ / yüreğemiñ efgarı..."

Bir bayram günü yine;
Keşkek sahanına birlikte kaşık çalar mıyız?
Ağır misafirlerimizle;
Peynir yâlaşı, pancar sarması
Ve mısır ekmeği yemenin mutluluğunu birlikte tadar mıyız?

Ve ölüm sonrası hüzünleri paylaşırken bir bayram arefesi;
Geçmişlerimizin ervahına Fatihalar gönderip
Onların saygın kişilikleri ve hatıraları önünde eğilerek;
"Birgün akşam olur, biz de gideriz;
Kalır dudaklarda şarkımız bizim," der miyiz?...

"Göğsünden vurulup tam ercesine"
Şehadet şerbetini içmiş
Gencecik bir polisimizin;
Veya Güneydoğu'da, bir erimizin
Hilal uğruna güneş gibi batışıyla;
Vatan ve bayrak uğruna
Nice canlar feda etmeğe
Hazır olduğumuzun azmiyle bilenir miyiz?..

Ne gelir elden; budur hayat ve kaderin cilvesi;
Hem hüznü var hem de neşesi.
Şimdi hüzün vakti değil Ağasarlım;
Neşe vaktidir Çepni kardeş...

Rabbim lutfeder, yine birlik oluruz Ağasar'da;
Elele, gönül gönüle!
Birlikte paylaşırız, düğünlerin neşesini.
Yine yaylalara çıkar, şenlik yaparız;
Et kavurması yeriz topuk çimenlerde;
Soğuk sulardan içer sıhhat buluruz.
Neşemiz yerinde olur, bir de türkü tuttururuz:
"Yaylanıñ soğok suyu / Deldi bârımı deldi;
Eygidi esgi günner / Gene aglıma geldi!.."

Hakkı BAYRAKTAR

AĞASAR'DA KADIN OLMAK

Havva CÖMERT(*)

Ağasar'ın çalışkan kadınları...Toplumsal çelişkilerden kaynaklanan hırçın bir iklimin yıprattığı kadınlar…Zordur Ağasar'da kadın olmak…

Yöremizde en büyük sorumlulukları, fedakar kadınlarımız üstlenmiştir. Ağasar kadını, özellikle toplumsal ve ekonomik düzeni sağlamaya çalışır. Hayatın getirdiği bütün zorluklarla mücadelede yılmadan en ön saftadır.

Evinin hem erkeği hem kadınıdır. İnek besler, sütten peynir, yağ yaparak ev ekonomisine katkı sağlar. Ev işleri yanında bütün bağ ve bahçe işleri de kadınların elinden geçer. Kışın yakılacak odunlar, hayvanların yiyeceği çayırlar, Ağasar kadınının omuzlarında iner dağlardan köylere. Eziyetlidir Karadeniz'in sarp dağlarında bu yolculuk. Elinden gelen bütün işleri yapmaya çabalar. Mutfakta hamur yoğuran eller, tarlada kazma, ormanda balta, çayırda tırpan, evinde bebeğinin beşiğini sallar. Annedir, eştir, sevgilidir. Neşe dolu, güler yüzlü, misafir severdir Ağasar kadını. Ne istediğini iyi bilir Ağasar kadını. Onurlu ve asil duruşundan asla taviz vermezler. İnanmıştır yapabileceklerine; azmeder ve yılmadan çalışarak hayat mücadelesinde galip gelmeyi başarırlar.

Bütün bu yorgunluklarını unutturan, iş yaparken söyledikleri türküleridir. Hayatın içindeki zorlukları eğlenceye çevirebilme yeteneğine sahiptir Ağasar kadını. Yaşam mücadelesinde, çoğu zaman erkeği yanında olmasa da, horonda erkeği ile yan yana durmayı becermiştir kadınlarımız.

Hiçbir fedakârlıktan kaçmadan bizleri büyüten eli öpülesi ve baş tacı edilesi kadınlarımıza sevgi ve saygılarımla.

---

*(*): **Havva CÖMERT:** Şalpazarı-Sayvançatak köyünde doğdu.(1974) / Beşikdüzü Kız Öğretmen Lisesinden sonra K.T.Ü. Giresun Eğitim Fakultesi Sınıf Öğretmenliği Bölümü'nü bitirdi. Ordu ili Gölköy ilçesinde sınıf öğretmeni olarak göreve başladı. Sonra sırasıyla Trabzon-Maçka ilçesi Oğulağaç ve Akarsu köyleri İlköğretim Okullarında görev yaptı. 2000 yılında İstanbul iline atandı. 2005 yılında 'uzman öğretmen' unvanını aldı. Halen Bayrampaşa Atatürk İlköğretim Okulu'nda uzman sınıf öğretmeni olarak görev yapmaktadır.*

Foto.: Fazıl Saraç

Foto.: Fazıl Saraç

Foto.: Muhammet Beldüz

Foto.: Şal-Fed arşivi

Foto:: Hakkı Bayraktar

Muzaffer BAYRAKTAR
Ağasar Dergisi Gnl. Koordinatörü

AĞASAR DERGİSİ:

TANIŞMA ve KAYNAŞMA VESİLEMİZ

Şalpazarı Dernekler Federasyonu Yönetim Kurulu, Ağasar kültürüne yakışır bir dergi çıkarmaya karar vererek, bu hizmetin genel koordinatörlüğünü bendenize teklif edince sevinç ve heyecanla bu görevi kabullendim.

Bu konuyu takip için belirlediğimiz komisyonumuzla yaptığımız toplantılar neticesinde şu kanaate ulaştık:

Çeşitli alanlarda, farklı yayın organlarında yazı yazan, fikir beyan eden, ya da birçok kurumda söz sahibi olan nice Ağasarlı hemşehrilerimiz mevcuttur. Yayıncılık işini bilen, bu işte engin tecrube sahibi değerli insanlarımızın da varlığını -bu vesileyle yeniden- keşfettik. Anladık ki, Ağasar kültürünü yansıtacak süreli bir yayın organı/dergi çıkarmamız için yeterli insan kaynağına sahibiz. Geriye işin mali yönü kalmaktaydı. Onu da bizleri ümitlendiren sponsorlarımız ve çeşitli reklam gelirleriyle halletmeyi planladık. Böylece **Ağasar** dergimizin bu ilk sayısını beğenilerinize arz etmek nasip oldu. Bu dergiyi yaşatmak, hemşehrilerimizin sahiplenmesiyle mümkün olacaktır.

Bu dergi vesilesiyle bürokraside, siyasette, eğitimde, sağlıkta, çeşitli iş alanlarında hizmet veren ve söz sahibi olan Ağasarlı hemşehrilerimizi daha yakinen tanımak ve kaynaşmak mümkün olacaktır. Ağasar kültürünün temellerini araştırmak, geleneksel güzelliklerimizi geleceğe taşımak, yine bu kültür-araştırma dergimizle mümkün olacaktır. Bu hizmetimizin başarı grafiğini artırmak için, yapıcı eleştiri ve her çeşit katkınıza ihtiyacımız olacaktır. Bu vesile ile yurt içi ve yurt dışındaki bütün Ağasar sevdalılarına çağrıda bulunuyoruz: Bu hizmete katkı sağlamak hususunda yarış içinde olalım.

Değerli hemşehrilerim;

Son zamanlarda Karadeniz ve Trabzon deyince öncelikle Ağasar/Şalpazarı akla gelir olmuştur. Bunun sebebi, Şalpazarı/Ağasar adıyla kurulmuş derneklerimizin yapmış olduğu etkinliklerdir. Belirli zaman aralıklarında her yıl yapılan şenlikler, geceler, tv programları, kermesler, keşkek şölenleri, internet sitelerimiz, yöresel medyamız; geleneksel kıyafetiyle, kemençe ve horonuyla, yöresel yemekleriyle, başta yaylaları olmak üzere doğal güzellikleriyle Ağasar'ın tanınmasında etkili olmuş ve bu yöresel kültürümüzün öne çıkmasına , gıptayla izlenmesine vesile olmuştur.

Bu tanıtım etkinlikleri, hem yöre insanımızın kimliğini kaybetmeden onurla yaşamasına hem de sosyo-ekonomik yönden bölgemizin kalkınmasına katkı sağlayacaktır. Bunu hep birlikte başaracağız.

Bu vesileyle Ağasar dergimizin yayına başlamasında, bizlere içtenlikle maddi ve manevi destek sağlayan -başta Prof.Dr. Turgut İpek ve Prof.Dr. Gökhan İpek kardeşler olmak üzere- herkese, şahsım ve federasyonumuz adına teşekkür ediyorum.□

Av. Ali Osman TAŞKIN
(Ağasar Dergisi Hukuk Danışmanı)

GELECEK KUŞAKLARA

BİR KÜLTÜR AKTARIMI

Geleneksel toplumları, büyük aileler, inanç bağları ve cemaatler, dışa karşı korur ve onların her türlü ihtiyaçlarını görürdü. Güvenlik, ekonomi, sosyal dayanışma, vs…

Hem geleneksel toplumlarda , hem de günümüz modern toplumlarında insan, tek başına olmayıp toplum olarak yaşamış ve yaşamı için her zaman başkalarına ihtiyaç duymuştur. Eski çağ düşünürlerinden Aristoteles'in, *"İnsan, sosyal bir hayvandır."* sözü ile anlatmak istediği tam da budur. Yani insan, normları olan bir toplumsal yaşamı gerçekleştirebilmiş tek hayvandır. Eşdeyişle insan, toplumsal, yani sosyal olduğu ölçüde insan olmakta, bencil ve yalnız olduğu ölçüde de insanlıktan uzaklaşmaktadır.

Köyden kente göç sürecinde yalnız bireyler olarak gurbete savrulan insanımız, daha çok ekonomik nedenlerle göçmüş olduğu şehirlerde, amelelikten başlamak suretiyle varoşlardan merkeze doğru bir yolculuk içindedir. Bu yolculuk, gece-kondu, eğitim, kentlileşme yani sosyalleşme sorunlarını da beraberinde getirdi.

Köylerin sorunlarını akraba dayanışması çözebiliyorken, kentlerde geçim derdiyle boğuşan insanımız, son elli yıldır bu gurbeti yaşamasına rağmen, hemşehri dernekleriyle örgütlenmeyi son yirmi yılda gerçekleştirebilmişken, federasyon olarak birleşme ise daha yakın bir tarihte gerçekleşmiştir.

Şal-Fed (Şalpazarı Dernekler Federasyonu)'in, bireylerin tanışması, kaynaşması, eğitimi ve gelecek kuşaklara bir kültür aktarım imkanı olarak misyonu hayati önem arz etmektedir.

Bu duygu ve düşüncelerle federasyonumuzun gayelerinin tesisini, misyonunun gerçekleşmesini ve dergimizin de bu sosyalleşmeye bir vesile olmasını temenni eder, yayın kurulunu bu övgüye mazhar çalışmasından dolayı tebrik ederim.□

Adres : Hakimiyeti Milliye Cad. Beysel İş Merkezi No:166/52
Kat:2 Üsküdar/İstanbul
E-Posta: info@aliosmantaskin.av.tr / Web www.aliosmantaskin.av.tr
Tel : + 90 216 5321361 Faks : + 90 216 5321362

BOŞALAN KÖYLER, TÜTMEYEN BACALAR...

Abdullah GÜLAY*(*)*
gulayabdul@e-kolay.net

Ekonomik pastadaki büyük payın merkezi olan, bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da aşırı göç alan başta Marmara bölgesi olmak üzere sanayileşmiş yerleşim birimlerinin girişlerine; "Girilmez! Geri dönün! Girmek yasaktır! Köyünüz, kasabanız size yeter! Siz buralı değilsiniz, giriş izine tabidir!.." gibi tabelalar mı asalım; yoksa yatırımları, hizmeti bu insanların ayağına mı götürelim? Aynı zamanda onlara üretmeyi, kazanmayı öğreterek, bunun hazzını tattırarak, onları kendi istekleriyle kendi topraklarında tutabilmenin yollarını mı arayalım?..

(Fotoğraflar: Sami Bayraktar)

Göç, tarih boyunca insanoğlunun şu veya bu sebeple yaşamak zorunda kaldığı bir gerçek olmuştur. Kuzeyden güneye, güneyden kuzeye; doğudan batıya, batıdan doğuya…Yaylaktan kışlağa, kışlaktan yaylağa; sıladan gurbete, gurbetten sılaya…Göçün sebepleri, bazen bir kültürün efsanevi temellerine dayanak teşkil etmiş, Ergenekon'dan çıkışın adı olmuş; kuraklık nedeniyle suya doğru akın akın süzülen Türk Boylarının medeniyet fitilini tutuşturmuş; bazen Mekke'den Medine'ye kutlu bir yürüyüşün adı; bazen de ekonomik nedenlerle ekmeğin peşinden gurbete yürüyüş; dolayısıyla da ayrılığın, hasretin, acı ve gözyaşının simgesi olmuştur.

Ülkemizde ekonomik refahın daha iyi olduğu bölgelere doğru, gittikçe artan bir hızla insanların göç ettiğini görmekteyiz. Son yıllarda bu gidiş öylesine hızlandı ki geride, özellikle kış aylarında bomboş köyler, tütmeyen bacalar bırakır oldu. Her köyde, içinde insan bulunan evler parmakla gösterilmeye başlandı. Bu evlerde oturan kişiler ise, doğduğu yerden kopamayan, hatıralarından ayrılamayan köyün ihtiyarlardır. Onlar, yaz mevsiminde kendilerini ziyarete geleceğini umdukları yakınları için nasıl gün saydıklarını, gözyaşları ve hıçkırıklar içinde anlatmaktadırlar.

Foto: Erol Yanık

Sayvançatak Köyü

Ağasar'da da durum farklı değildir. Adrese dayalı son nüfus sayım sonuçları bu gerçeğin acı bir belgesidir. Aşağıdaki rakamlar bize Şalpazarı ve köylerinin nasıl göç verdiğini ve nasıl kan kaybettiğini daha iyi anlatmaktadır:

2000 Yılı Genel Nüfus Sayımına Göre:
Şalpazarı'nın Toplam Nüfusu : 23.390
Şalpazarı Belediyesi Nüfusu : 7.591
Geyikli Belediyesi Nüfusu : 5.134
Köylerin Toplam Nüfusu : 10.665

2007 Yılı Tuik'in Nüfus Sayımına Göre :
Şalpazarı'nın toplam Nüfusu : 12.490
Şalpazarı Belediyesi Nüfusu : 3.277
Geyikli Belediyesi Nüfusu : 2.720
Köylerin Toplam Nüfusu : 6.493

Görüldüğü gibi, nüfustaki azalma yarı yarıyadır; bazı rakamlarda ise yüzde ellinin de üzerine çıkmaktadır.

Tabi bu sayım da gerçeği yansıtmamaktadır. Çünkü kış mevsimi gelince burada kayıtlı insanların büyük bir çoğunluğu şehirlere inmektedir; ya kendi evinde ya da çocuklarının yanında kışı geçirmektedir. Bu nedenle kış aylarında köyler bomboştur dense çok da yanlış olmaz.

Anlaşılmaktadır ki İnsanlar, bir şekilde doğduğu yeri bırakıp doyduğu

yerlere, daha iyi hizmet alabilecekleri bölgelere gitmektedirler. Bu sosyal hareketin sonucu olarak ortaya çıkan durumun boyutları, sebepleri, sonuçları, geride kalanlara hizmet götürmenin zorluğu ve bu hizmetin ekonomik verimliliği tartışılması gereken konular olarak karşımıza çıkmaktadır. Dolayısıyla bu göçün nasıl durdurulabileceği oturulup ciddi olarak düşünülmelidir.

Bu gidişi durdurmanın bir yolu olmalıdır. Ekonomik pastadaki büyük payın merkezi olan, bunun kaçınılmaz bir sonucu olarak da aşırı göç alan başta Marmara bölgesi olmak üzere sanayileşmiş yerleşim birimlerinin girişlerine; "Girilmez! Geri dönün! Girmek yasaktır! Köyünüz, kasabanız size yeter! Siz buralı değilsiniz, giriş izine tabidir!.." gibi tabelalar mı asalım; yoksa yatırımları, hizmeti bu insanların ayağına mı götürelim? Aynı zamanda onlara üretmeyi, kazanmayı öğreterek, bunun hazzını tattırarak onları kendi istekleriyle kendi topraklarında tutabilmenin yollarını mı arayalım? Dikkat edilirse görülecektir ki problemin cevabı, öneri olarak yine kendi içinde mevcuttur.

Tarih şahittir ki, toprağa, dolayısıyla vatanına milli kültürüne, geleneklerine çok bağlı olan Çepniler, bu özelliklerinden dolayı, kurulan Türk Devletlerinin en uyumlu, derdini, ihtiyaçlarını en az dile getiren, en zor şartlarda dahi ülkesine her türlü destek ve katkıdan kaçınmayan asil ve soylu bir davranış içinde olmuşlardır. Buna karşılık, "Ağlamayan bebeklerin meme alamadıkları" gibi yüzyıllardan beri memnun edilmek için özel bir gayret ve özel bir program kapsamında gö-

İnsanlar göçüyor…Topraklar akıyor…Ormanlar tükeniyor, sular kuruyor…Okullar taşınıyor…Öğrenci yokluğundan dolayı taşımalı okullar bile bir başka yere taşınmanın eşiğine geldi. Hiç öğrencisi olmayan köyler oluşmaya başladı…Dağılıp dökülüyoruz da kimsenin sesi çıkmıyor…Herkes kendince her şeyi çok iyi biliyor! Bu kadar bilenin olduğu yerde benim sesime, bizim sesimize kim kulak verecek?..

Foto.: Ömer Şengül

Simenli Köyü

rülmemişlerdir. Bunu bir sitem olarak algılamak gerekir ki, akademik bir sosyal çalışmanın muhatabı da olmamışlardır. Çığırtkanlık yapmak, kapı aşındırmak, kapıdan kovulunca bacadan girmek, bebek gibi ağlamak bize ağır geliyor!..

En kolay ikna olan, en uyumlu, derdini en az söyleyen insanın, elbette çok dikkate alınması beklenemez. Bu nedenle biz, çilemize sarılıyor, doğa şartlarıyla mücadele ediyor, gençliğini yaşamadan beli bükülen genç kızlarımız için üzülüyoruz…Geçim korkusu ile boşalan köylerimize baktıkça içimiz yanıyor. Cami altlarındaki çay ocaklarında, kahve oturmalarında insanların; "Bu köylere hangi hizmet ve yatırımlar gelseydi buralardan göçüp gitmezdik, gurbet ellerde dağılıp dökülmezdik?" diye tartışmalar yaptıklarını görmekteyiz…

Gidebilenler gidiyor; gecekondu ve varoş bölgelerinin çekingen ve ürkek üyeleri oluyor. Oralarda zayıf bütçeli de olsa, kendi değerlerini yaşatmak ve birbirlerine omuz verebilmek için kültür ve dayanışma dernekleri kuruyor; metropollerin dipsiz kuyu gibi göründüğü bu arenada, bina altlarında, kapıcı dairelerinde yaşamaya çalışıyorlar. Gidemeyenler ise, kendi köylerinde kaderleri ile baş başa kalıyorlar. Köyden gidenlere, -gittikleri yerlerde çok iyi şartlarda yaşadıklarını zannettikleri için- imrendikleri de olmuyor değil zaman zaman…

İmrenme! diye seslenmek geliyor insanın içinden; imrenme! Sen hiç olmazsa toprağa dokunuyor, dağlara bakıyor, çiçek kokluyorsun. Ağıtını, türkünü kimseden sakınmadan içinden geldiği gibi özgürce haykırıyorsun. O gidenler, herkesin paylaştığı zor bir dünyanın son varanları…Onlara kenar insanı, uyumsuz ve varoş insanları diyorlar. Zaten pek bir şey de kalmamış onlara, her şey paylaşılmış…Onlar kenarlarda, köşelerde; ürkek ve çekingen…

Köylerde kapılar birer birer kilitleniyor, yüzü nurlu, gül kokulu analar, -sanki kendisinin çok fazlaymış gibi- gurbete gidenlerine kışlık erzaklar hazırlıyor…Plastik bidonlarda turşular, beyaz çuvallarda fasulye ve patatesler…

İnsanlar göçüyor…Topraklar akıyor…Ormanlar tükeniyor, sular kuruyor…Okullar taşınıyor…Öğrenci yokluğundan dolayı taşımalı okullar bile bir başka yere taşınmanın eşiğine geldi. Hiç öğrencisi olmayan köyler oluşmaya başladı…

Dağılıp dökülüyoruz da kimsenin sesi çıkmıyor…Herkes kendince her şeyi çok iyi biliyor! Bu kadar bilenin olduğu yerde benim sesime, bizim sesimize kim kulak verecek?..📖

---

*(*): **Abdullah Gülay**: Trabzon-Şalpazarı-Geyikli Beldesi'nde doğdu.(1960) K.T.Ü. Fatih Eğitim Fak. Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirdi.(1984) Van M. Akif Ersoy Lisesi'nde öğretmenlik görevine başladı.(1987) Aynı okulun müdür yardımcılığına, daha sonra da müdür baş yardımcılığına getirildi.Bir süre Van Sağ. Mes. Lisesi'nde görev yaptıktan sonra 1993 yılında, Trabzon-Beşikdüzü Sağ. Mes. Lisesi'ne tayin edildi ve aynı okulun md. yard. görevine getirildi. Daha sonra "Okul Müdürü" olarak Çayeli A.Hamdi İshakoğlu Sağ.Mes. Lisesi'ne atandı, ancak bu göreve başlamadı. Halen Beşikdüzü Sağ.Mslk. Lisesi'nde Md. Yard. ve Edb.öğretmeni olarak görevini sürdürmektedir. Eğitimciliği süresince takdir, teşekkür, plaket ve maaşla ödüllendirildi. TEGEM üyeliği, birçok tören ve tertip komitesi üyeliklerinde bulundu; çeşitli derneklerin kuruluşuna öncülük ve organizatörlük etti. Halen mahalli bir gazetede köşe yazarlığı yapmakta; radyo kültür proğramlarına katılmaktadır. "Ağasar Çepni Kültürü-Geyikli" adlı 556 sayfalık bir derleme, araştırma ve inceleme eseri yayınlandı. Yayına hazırladığı aynı dalda bir başka kitabın yanı sıra bir de şiir kitabı bulunmaktadır. Yöre kültürünün tanıtımına önemli katkıları olan A.Gülay, Karadeniz*

TAPU-KADASTRO ÇALIŞMALARINDAKİ ADALETSİZLİK ÜZERİNE

DEVLET BÜYÜKLERİMİZİN DİKKATİNE

- **Bizler bu topraklarda bilinen tarihi ile yaklaşık 500 yıldır ikamet etmekteyiz. Bunca yıldır vergisini ödediğimiz topraklarımız, bugün devlet tarafından elimizden alınmaktadır.**
- **Vatandaş bu kadar asır sahip olduğu arazisinde gecekondu işgalcisi muamelesi gördüğü ve sürgün durumuna düşürüldüğü için feryat etmektedir. Ancak bu feryadını da yetkililere duyuramamaktadır.**
- **Endüstriyel ve ekonomik hiçbir değeri olmayan ve bölge halkı tarafından kötü bir odun/yakıt türü olarak mecburen kullanılan kızılağaç, orman kapsamından çıkarılmalıdır.**
- **Bu haksız ve yörenin gerçekleriyle çelişen uygulama karşısında vatandaşın, devletine olan güveni sarsılmakta, zedelenmektedir. Dolayısıyla bu mağduriyetin bir an önce giderilmesi en büyük temennimizdir.**

Bilindiği üzere Karadeniz Bölgesi'nde, dolayısı ile Trabzon ili Şalpazarı ilçe ve köylerinde son yıllarda harita, kadastro çalışmaları yapılmaktadır. Bu çalışma halen devam etmektedir. Kadastro çalışması ile vatandaşa arazisinin tapusu verilirken, kamu (orman vasfı taşıyan) araziler de devlet tarafından kayıt altına alınmaktadır.

Orman mülkiyeti sınırları belirlenirken, yöre insanının, Osmanlı'dan günümüze değin sahip oldukları belgeler ve mülkiyet hakkı dikkate alınmamaktadır. Bu konuda aşağıda serdettiğimiz tarihi kayıtlar yok sayılmaktadır. Atalarımız, bu toprakların bedelini ve vergilerini, yaklaşık 500 yıldır devletimize ödemiştir.

Bölgede harita ve kadastro çalışması, son dönemlerde çekilen hava fotoğraflarına göre yapılmaktadır.

Osmanlı döneminde kayıt altına alınan arazilerde sınırlar, dere, tepe, taş ve komşu tarla sahipleri isimleri ile işlenmiş olup, birçok yerde ölçüm metre cinsinden değil, arşın olarak belirtilmiştir. Dedelerimiz, eskiden dönüm hesabını, tarlada çıkan hasat miktarına göre (got, sepet) yapmaktaydı. Verimli beş dönüm tarla ile verimsiz yirmi dönüm tarla aynı miktarda hasat verdiği için ikisi de "got, sepet"lik olarak hesap edilirdi. Kayıtlara da böyle geçirilmiştir.

Vatandaşın kendi tarlasında ve tarla sınırları boyunca yetiştirdiği ağaç topluluğu olan yerlere, devlet görevlilerince, devlet adına el konulmaktadır. Çığ düşmesi, heyelan tehlikesine karşı, uçurum ve çok dik yamaçlardaki arazilerine vatandaş ağaç dikmiştir. Bu ağaçlar, aynı zamanda kışın yakıt/odun ihtiyacını karşılamak amacı ile yetiştirilmektedir. Yöremiz insanının çeşitli ihtiyacını karşılamak ve gelmesi muhtemel olan doğal felaketleri önlemek için yetiştirdiği kızılağaç bugün orman kapsamına alınmaktadır. Köylerimizin ortak malı olan otlak, mera gibi hayvanlarını otlattığı alanlar da köylünün elinden alınmıştır. Böylece yöremizde hayvancılık bitmiştir. Tarım arazisi de kalmamıştır.

Tarım ve hayvancılık yapabileceği arazileri devletleştirilen bölge insanı mağdur edilmektedir.

1945 öncesi hava fotoğraflarına göre uygulama yapılsaydı gerçekler anlaşılacaktı. Fakat çaylıklar ile fındıklıklar da hava fotoğraflarında orman görünmektedir. Kaldı ki, bugün hala hayatta ve 70 yaşı geçkin bütün yaşlılarımız, orman kapsamında değerlendirilen birçok yerin, 1945 öncesi mısır ve buğday tarlaları olarak yıllarca işlendiğinin canlı şahitleridir.

Dolayısıyla bugün orman mülkiyet sınırlarını belirleme çalışması, hatalı ve eksik yapılmaktadır. Vatandaşımızın itirazları dikkate alınmamaktadır. Köylerimizde yapılan tapu kadastro çalışmalarında, köyün tarihi geçmişini bilen, ehil kişilerin bilgisine başvurulmamaktadır. Köyün geçmişini bilen kişiler bilirkişi olarak atansa bile, verdikleri bilgiler dikkate alınmamaktadır.

Ağasar-Geyikli'de 1850 yılında "âşar vergisi" veren mükellefler. [T.C. Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı(İst.), MAD (Maliyeden Müdevver Deftr-7957, syf. 172-173, 1266 Zilhicce 11 (17Ekm1850)]

Trabzon ili Şalpazarı ilçesinin tarihi geçmişi 500 yıl öncesine dayanmaktadır. Yöredeki vatandaşlarımız bu köylerde bu kadar yüz yıldan beri ikamet etmektedir. Osmanlı devletine ve Türkiye Cumhuriyeti'ne yıllardır toprağının vergisini vermektedir. Bunlarla ilgili olarak T.C. Başbakanlık Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivleri Daire Başkanlığı'ndan temin edilen Mufassal ve İcmal Defterleri kayıtları bunu göstermektedir.

Arşiv Kayıtlarında mevcut olan T.T.D 52 (H.921-M.1515)'de (sayfa 760) Akhisar Deresi'nde 7 adet mezradan bahsedilmektedir. Bu tarihte Akhisar Deresi'nde köy mevcut değildir. Bahsi geçen 7 adet mezra şunlardır:

1. Alakadir Mezrası (Geyikli)
2.Sazaklı-Karaağaç Mezrası (Düzköy)
3.Dereköy Mezrası
4. Çamkiriş Mezrası
5.Kireç Mezrası
6.Karaşeyh Mezrası
7.Kara-Evgan Mezrası.

Hasan Beyoğlu Ahmet Çelebi Zaviyesi'ne bağlı olan bu mezraların hâsılatı 1.500.- akçedir.

TTD 387 İcmal Defterinde (H.937 – M.1530) ise bu mezraların gelirleri Şeyh Murat Oğlu Kasım Dede Zaviyesi'ne aittir. Hâsılatı yine 1.500.- akçedir. Bahsi geçen bu zaviye bugün Giresun ili Tirebolu ilçesi Boynuyoğun köyünden ayrılma Tekkeköy'dedir.

Mezralarda tek değişiklik, Kara-Evgan yerine Evgan Mezrasının ortaya çıkışıdır.

TTD 288 (H961-M.1554)'te Akhisar Deresi'ndeki mezralar, yine Hasan Bey Oğlu Ahmet Çelebi Zaviyesi'ne aittir. Hâsılatı değişmemiştir. Hâsılatı 1.500.- akçedir. Bu tarihten sonra Akhisar Deresi'ndeki mezraların 4 tanesi köy statüsüne yükselmiştir. Bunlar; Sazaklı Karaağaç (Düzköy), Çamkiriş, Kireç-Kalecik ve Dereköy'dür.

A.DFE 734 (H.981-M.1574) sayılı Mufassal Defter parçasında üç köy ve bir mezranın adı geçmektedir. Köyler; Sazaklı-Karağaç (bugünkü Düzköy) Çamkiriş ve Kireç'tir. Mezralar ise Karaşeyh ve Karagürgen nam-ı diğer Kızılüzüm'dür. Bu mezraların hâsılatı 1500 akçedir. Köylerden Sazaklı-Karağaç (Düzköy)'ün hâsılatı 700 akçe, Çamkirişin hâsılatı ise 400 akçedir.

Diğer bir belge, İstanbul'daki Başbakanlık Osmanlı Arşiv Daire Başkanlığı'nda bulunan ve 11 Zilhicce 1266 (10 Ekim 1850) tarihli Maliyeden Müdevver 7957 numaralı defterdir. Bu defter Trabzon ilinin Akçaabat ve Vakfikebir ilçelerini kapsamaktadır. 1850 yılında Vakfıkebir'e bağlı olması münasebeti ile Şalpazarı ve köylerini de kapsamaktadır. Söz konusu defterde, köylerimizdeki arazi sahipleri ve ödedikleri vergiler kayıt altına alınmıştır.

Yukarıda belirtiğimiz ve devletimizin arşivlerinde de mevcut olan bu kayıtlar, şunu göstermektedir. Bizler bu topraklarda bilinen tarihi ile yaklaşık 500 yıldır ikamet etmekteyiz. Bunca yıldır vergisini ödediğimiz topraklarımız, bugün devlet tarafından elimizden alınmaktadır. Bu haksızlıklar yapılırken vatandaş, 2B uygulaması gerçekleşirse yerlerinizi geri vereceğiz diyerek kandırılmaktadır. Vatandaş bu kadar asır sahip olduğu arazisinde gecekondu işgalcisi muamelesi gördüğü ve sürgün durumuna düşürüldüğü için feryat etmektedir. Ancak bu feryadını da yetkililere duyuramamaktadır.

Yöremizde çokça yetişen ve orman özelliği taşımayan kızılağaçlık bütün bölgeler orman kabul edilmektedir ve vatandaşın elinden alınmaktadır. Karadeniz'de yaşayanlar bilirler ki, kızılağaç kendiliğinden ve hızla yetişen bir ağaç türüdür. Endüstriyel ve ekonomik hiçbir değeri olmayan ve bölge halkı tarafından kötü bir odun/yakıt türü olarak mecburen kullanılan kızılağaç, orman kapsamından çıkarılmalıdır.

Sizlerin de bildiği gibi, yöremizde arazi dar ve engebelidir. Bu nedenle kolay tarım yapılamamaktadır. Miras yolu ile yüzyıllardır bölüne gelen arazi, vatandaşımızın geçimini sağlayabileceği ölçüde değildir. Bütün bu olumsuz şartlar yöre insanını gurbete çıkmaya ve göçe zorlamıştır.

İnsanlarımızın geçim derdiyle gurbete çıkmasından dolayı, bakımsız kalan arazilerinde çok hızlı büyüyen ve yayılan kızılağaçlardan oluşan orman oluşmuştur. Yöremizde tapu-kadastro çalışması yapan görevliler, kızılağaçlık gördükleri her araziyi devlet ormanı olarak yazmışlardır. Bu nedenle eğer "2B Yasası" bir an önce çıkarılıp kızılağaç orman kapsamı dışına alınırsa, yöremizdeki problemin azami bir kısmı giderilmiş olacaktır.

Bu konu yöre insanı için çok önemlidir. Bu haksız ve yörenin gerçekleriyle çelişen uygulama karşısında vatandaşın, devletine olan güveni sarsılmakta, zedelenmektedir. Karadeniz ve Ağasar insanı vatanına bağlıdır. Vatanı ve devletinin bütünlüğü için hiç düşünmeden canını seve seve vermektedir. Dolayısıyla bu mağduriyetin bir an önce giderilmesi en büyük temennimizdir.

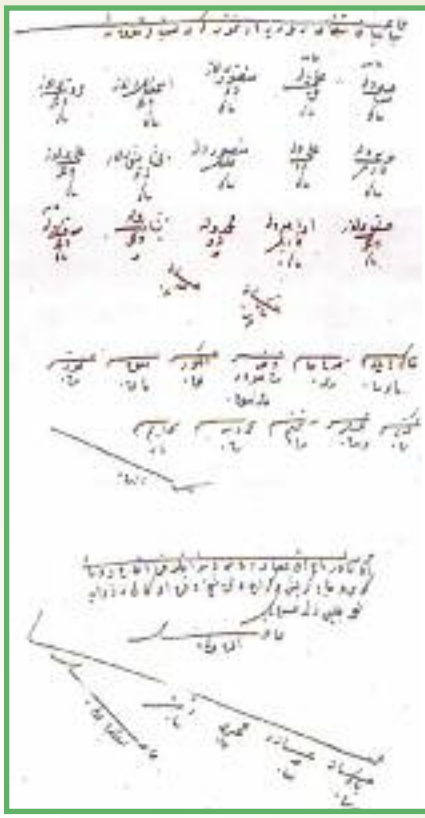

Ağasar'ın tarihî geçmişini ortaya koyan 482 yıllık önemli bir vesika:

"Mezraa-i Alakadir tâbi' Akhisar Deresi ve Sazaklu, Karaağaç ve Dereköy ve Çamkiriş ve Kireç ve Karaşeyh ve Karaevgan an Zaviye-i Ahmet Çelebi veled-i Hasan Bey." [TC Devlet Arşivleri Genel Müdürlüğü Osmanlı Arşivi Daire Başkanlığı, 52 Numaralı Tapu Tahrir Defteri, 932 H. / 1526 M. Kanuni Sultan Süleyman Devri (1520–1566) sh.760]"

Not: Alakadir, Alagavur adıyla da bilinen bugünkü Geyik-

Şal-Fed Yönetim Kurulu adına
Harun ÖZDEMİR
Genel Başkan

(Araştırma: ***Mustafa KÜÇÜK, Mehmet ATALAR, Hakkı BAYRAKTAR*** *)*

Yazarlar Birliği üyesidir.

Foto: Ömer Haydar Kahraman

Foto: Fidanbaşı Derneği

Foto Beldüz

Foto : Dorukkiriş Derneği

- TARİHTEN BİR KESİTİN AĞASAR / GEYİKLİ'YE DÜŞEN ACI HİKAYESİ -

'GÖĞ CEKET AHMET'

Aşağıdaki hikayede geçen bütün kişiler, gerçek kişilerdir; anlatılan tarihi olaylar, gerçekten yaşanmış olaylardır. / Ağasar namıyla anılan bölgenin Geyikli köyünden-beldesinden nice zevatın, yakın tarihimizde yaşadığı bu tür trajik olayları ilk defa anlatan ve yaklaşık 500 sayfaya ulaşan kitabımız, tarihi bir belgesel halinde, yayınlanacaktır.

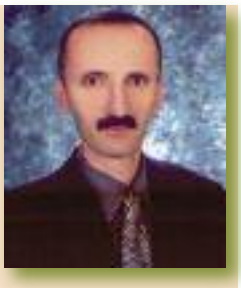

Kamil BAYRAKTAR(*)
kamilbayraktar@mynet.com

Bu kez durum farklıydı. Öncekilere bir çağrı pusulası geliyordu. Pusulasını alanlar da belirtilen tarihte "Yalı"nın yolunu tutuyorlardı. Yola düşmek için az da olsa zamanları oluyordu.

Güdükoğlu Ahmet, pusulası geldiğinde bir serender(tekir) inşa ediyordu. Güneş batmak, akşam olmak üzereydi. Kapısı yapılacak, takılacak kalmıştı. Geceleyin ay ışığında kapıyı yaptı; taktı. Yarım saat uyudu. Kalktı, ev halkı ile helalleşti ve yola düştü. Onun bu kadar zamanı olmuştu. Bu zaman, bazen Kırlakoğlu Muhammed örneğinde olduğu gibi, yolda giderken, "Uşak siz gidin. Ben bir şey unuttum. Yarın size yetişirim." diye geri dönüp, sevdiğini bir kez daha görüp, o ev senin bu ev benim oba edip, Yalı yoluna ertesi gün düşecek kadar genişletilebiliyordu da...

Durum bu kez farklı, gerçekten çok farklıydı. Bir yüzbaşı, mâiyetinde, tam bile değil yarım manga askerle köylerine gelmiş, evleri tek tek dolaşıyor, üç kur'ayı birden topluyor, bunlara eli silah tutabilenleri de ekliyor, önüne katıyor, götü- rüyordu.

İmadoğlu Ahmet'in de kapısı çalındı. 'seferberlik' emri onun hanesinde de okundu. Henüz bıyığı bile terlememiş kardeşi Şakir ile birlikte götürülenler arasına o da katıldı. Hafız olduğu için daha önceleri pusulası gelmemiş oğlu ile yüzünde tüy bitmemiş oğlunun da bu kez, "gidenler" kervanına katılması, kocamış baba Yakup'u korku ile karışık derin bir düşünceye sevk etti. İki oğlu, iki kardeşi, komşuları dahil pusulası gelip de giden niceleri geri dönmemişti çünkü. "Eğer durum bir yüzbaşıyı köye çıkartacak, üç kur'aya bıyığı terlememişleri de ekletecek, muaf sayılanları bile önüne katıp götürtecek kadar vahimse, bunların dönmesi hiç mümkün değil" diye sapsarı kesildi. Boğazında bir şeyler düğümlendi. Boğulacak gibi oldu. Gözleri doldu. Ağlamak istedi, ağlayamadı.Küçük oğlu Şakir, biraz yaşı, biraz da iyimserliği gereği, pek de işin farkında değildi. Babasının derin hüznünden habersiz ve bütün çocuksu-

İşte o tekir...

de, yüzbaşıya dönerek;

"Desti bıraktım suya, / Damla damla dolmasın.
Bırak beni yüzbaşı, / Bir askerin olmasın!" mânisini söyledi.

Mâniyi duyan yüzbaşı, kendini tutamadı ve gözlerinden yaş üstüne yaş boşalmaya başladı. Buna baba Yakup'un göz yaşları eklendi. Anne Esma'nın, "Oğullarım! Kuzularım! Murâd alamadıklarım!" feryâd ü figânıyla yüklü hıçkırıkları tabloyu tamamladı.

İmadoğlu Ahmet, tek başına değildi; kardeşi yanındaydı. Köylüleri, komşuları ile birlikteydi. Neredeyse iki manga oluşturacak sayıda idiler. Karışık duygular içindeydi. Adeta dört mevsimi birlikte yaşıyordu. Aydınoğlu Hasan'ın, abdest ibriğini içeri bırakamadan aralarına katılması, oğlu Ali'nin koşarak kendilerine yetişmesi, içinde fırtınalara yol açtı.

Efendioğlu Mehmet'in, evin bir kapısından çıkarılıp, diğer kapısından tekrar içeri girdiğine; babası Molla Ahmet ölüm döşeğinde olduğu için bu eylemi üç-beş kez tekrarladığına tanık olması fırtınayı, kasırgaya dönüştürdü. Baktı olacak gibi değil, "Kaderde ne yazılı ise o olur." limanına sığındı. Bu sakinlikle kendini Hasançavuşoğlu Kıranı mevkiinde buldu.

Askere gidenler, buraya kadar uğurlanırdı. Orada, aynı anda sanki hem düğün, hem cenaze merasimi icra edilirdi sanki. Analar oğullara sarılır; sırtlarında bebekleri gelinler kocalarına göz yaşı içinde son bir defa daha bakar, gözyaşları sel olur akar, ağıtlar birbirine karışır; bu mâtem havasını havaya sıkılan kurşunlar bir nebze olsun dağıtır; "âmin"lere karışan duaların göklere yükselmesi ile tablo tamamlanırdı. O gün de öyle oldu. O gün de cenaze mi düğün mü olduğu belli olmayan bir uğurlama törenine tanık olundu Hasançavuşoğlu Kıranı'nda...

Kalanlardan tamamen kopup da gidenleri bir mahzûnluk kaplamış, başları önlerine düşmüştü. Yalnız bir tek kişinin başı havadaydı. O da, iki de bir dönüp arkasına bakıyordu. Adeta ayakları yere çakılmış, gitmek istemiyor gibiydi. İşte tam bu anda kıçına bir asker tekmesi yedi. Tekmeyi yiyen Tükecoğlu Mustafa'ydı.

"- Askerlik başladı. Bu biiir!" dedi.

Bütün topluluğu bir gülme aldı, kasâvet bulutları dağıldı, üzerlerine çöken ağırlık kalktı, adımları hızlandı; türküyle, ilâhiyle, marşla uçar gibi Yalı yolunu katettiler.

Geyikli eşrafının 'Yalı' bildiği Vakfıkebir'den Trabzon'a yaya geçtiler. İmadoğlu Ahmet'in üzerinde pek bir şey yoktu. Çarşıya uzandılar ve kendine gök mavisi renginde müsta'mel bir ceket satın aldı. Sonrasında Bayburt'ta oldular. Yarım yamalak eğitim gördükten sonra üçer, beşer dağıtılıyor, sayıları gittikçe azalıyordu. İmadoğlu Ahmet'i bir burukluk kaplamaya başladı. Yaşadığı bir olay bu burukluğa tuz, biber oldu. İçtimâ olmuşlardı. "Hazır ol" vaziyette beklerken ip gibi dizilmiş sıradan birinin eğildiği, kafasını bir yöne doğru çevirip baktığı görüldü. Durumu Yüzbaşı da görmüş, gelmiş, tokatı yapıştırmıştı. Tokatı yiyen Tükecoğlu Kadir'di; ağlamaya başlamıştı. Yüz-

başı; "- Niye bakıyorsun? İçtimâdasın ya! Namazdasın ya!" diye devam edince, Kadir;

"- Kumandanım! Şu sırada gardaşım var. Bir daha ya görürüm ya göremem, diye baktıydım..." dedi.

Yüzbaşı'ya bir hâl oldu. Titrek bir sesle;

"- Bana hakkını helal et! Sana haksız bir tokat attım." dedi ve gönlünü aldı.

Olaya tanık olan İmadoğlu Ahmet, küçük kardeşi Şakir'le göz göze geldi. "Canımdan önce onun canını can bileceğim" diye mırıldandı. Kendine böyle söz verdi.

Tükecoğlu Kadir, kardeşi Mustafa'dan; Aydınoğlu Hasan, oğlu Ali'den ayrılarak Erzurum Horasan'a gönderildi. Karamanoğlu Osman, Alemdaroğlu Mustafa, İmadoğlu Hurşit, Kedoğlu Toka Mustafa, Şıhoğlu Hasan, Kahramanoğlu Süleyman da onlara katıldı. İmadoğlu Ahmet ile kardeşi Şakir'i ise birbirinden ayırmadılar. Tükecoğlu Mustafa, Delihaliloğlu Halil, İmadoğlu Hüseyin, Temeloğlu Mustafa, Aydınoğlu Ali, Efendioğlu Mehmet, Halilcükoğlu Bayram, İsmailoğlu Hüseyin, Kenanoğlu Halil, Mübaşiroğlu Ali, Kuşoğlu Osman ve Ahmet, Haliloğlu Hasan, Dânâoğlu Aliosman, Cifoğlu Mehmet, Palavaroğlu Mustafa ve Çavuşoğlu Hamdi ile birlikte aynı yere, Erzincan'a sevk edildiler. Kâzım Karabekir komutasındaki orduda Ruslara karşı savaşacaklardı. Fakat, nedendir bilinmez; birden Batı cephesi yolu gözüktü.

Atların çektiği top arabaları, katırların taşıdığı derme-çatma silah ve mühimmatları ile Refahiye, Zara, Sivas, Yozgat güzergâhını takiple yetmiş günde Haymana'ya ulaştılar. Sonra da "Ver elini Eskişehir, Kütahya, Afyon, Manisa..." dediler. Sakarya'da, İnönü'de, Dumlupınar'da, Tınaztepe'de savaş ne imiş gördüler ve yaşadılar. Günlerce, gecelerce, aylarca savaştılar. O dağ senin bu tepe benim diye koştular. Vatan bildikleri toprakların bağrına saplanan hançerleri birer birer çıkartmaya çalıştılar. Açlıklarını, at pisliğindeki arpa taneleri, kurumuş solucanlar, at-eşek leşleri, taşa dönüşmüş peksimetlerle; susuzluklarını tuvaletlerdeki pisliklerin suyunu mendille süzüp içerek giderdiler. Gözleri uyku, sırtları yatak görmedi. Ayaklarında çarık, üzerlerinde doğru dürüst üniforma yoktu. İmkansızlık diz boyuydu ve bahane çoktu ama sorun yapmadılar. Düşmanın üstüne üstüne gittiler. Can verdiler. Kan akıttılar. Anadolu topraklarını kolları, bacakları, ayakları, başları, gövdeleri ile yeniden kardılar, yoğurdular. Kanları ile suladılar. Yeniden vatanlaştırdılar.

İşte böyle, cennete götüren cehennemî günlerden birini yaşadıkları İnönü'de her şey; şehit ve gâzilerin pâk vücutları ile Yunan üniformalı cesetler birbirine karışmıştı. Hiçbir ölü boylamasına yatmıyordu; bütün cesetler alt alta, üst üste idi. Bir taraftan geri çekilen Yunan askerlerinin peşine düşülürken diğer taraftan kumandanın gürleyen sesi duyuldu:

"- İstihkâm bölüğü kalsın. Mel'un gâvurlarla şehitlerimizin cesetleri karışmasın. Birbirinden ayırın. Üçünü-beşini bir arada gömün."

İmadoğlu Ahmet, sıhhiye idi. Görevi yara sarmak, yaralıları toplamaktı; kaldı. Kardeşi Şakir ile Aydınoğlu Ali de kaldı. Emredileni yaptılar. Üç dört gün sonra da Eskişehir'de önde gidenlere yetiştiler. Ama Aydınoğlu Ali'de bed-beniz solmuştu. İmadoğlu Ahmet sordu:

"- Ali ne oldun?"

"- Bilmiyorum. Bir şey yutamaz oldum. Elim ayağım kan, leş kokuyor. Kusasım geliyor. Her şeyden tiksiniyorum."

"- Sen tiksiniyorsan benim peksimetçiğim var. Islatayım, yutturayım."

"....."

Peksimeti ıslattı. Küçücük peksimeti Ali, zar-zor ancak yutabildi. Geride bırakılanların çoğu gibi o da hasta olmuştu. Hem de nasıl hastaydı. Buna rağmen devam etmek istedi; fakat Ankara'ya gönderdiler. Gömleğinin koltuk altına diktiği 25 kuruşu vardı. Olduğu yerden söktü. İmadoğlu Ahmet'i hıçkırıklara boğacak bir şey yaptı:

"- Nasıl olsa ben geri dönüyorum. Artık bana lazım olmaz. Harçlık yaparsın..." dedi. 25 kuruşu ona uzattı.

Ankara'da, hastane gibi bir yerde günlerce yattı. Tebdil-i hava alıp, memleketine gidebileceğini söylediler. Çaresiz yola düştü. Gece-gündüz yürüyerek Samsun'a ulaştı. Oradan bir kayığa bindirdiler. Kayıkçı onu Beşikdüzü kumsalına bıraktı. Ayakta duracak mecâli yoktu. Gözleri kararıyordu. Çareyi kumun üzerine uzanmakta buldu. Yattı da yattı. Bir süre sonra sahil boyundan geçen birisi kumsalda birinin yatmakta olduğunu gördü. Boğulup da denizin dışarı attığını sandı. Nefes nefese yanına vardı. Üzeri ıslak olmadığı için boğulmuşa benzemiyordu. Ama kendinden geçmiş bir hâli vardı. Biraz tereddütten sonra dürtükledi. Aydınoğlu Ali uyanır gibi oldu. Fakat onunki uyku değil başka bir şeydi. Sayıklar gibi bir sesle;

"Ben Geyikli'den Hatiboğlu Yusuf'un yeğeniyim." diyebildi.

Gerisini getiremedi. Nefesi tükendi. Yarı açılan gözleri hepten kapandı. Canlılıktan bir eser kalmadı. Canı, bedenini buraya kadar taşıyabilmişti. Adam çarşıya koştu. Durumu haber verdi. Cesedini Merkez Camii yanına götürdüler. Ardından da Geyikli'ye haber gönderdiler.

* * *

"Toka Mustafa, Kars'ın Arpaçay'ında şehit düştü. Cesedi suda kayboldu." haberi geldiğinde anası Hatun, "Vah oğlum! Demek, şu yeryüzü toprağında mezarın bile yok. Mezarın suya kazıldı öyle mi?" diye feryâd etmişti. Karamanoğlu Osman'dan Horasan'a vardıklarına dair bir mektup gelmiş, arkası gelmemişti. Alemdaroğlu Mustafa, Karadağ'da Rus kurşunlarına hedef olmuş, iki ay sonra sapasağlam cesedine rastlanmıştı. İmadoğlu Hurşit, yaralanmış, İskefiye'nin Serpil köyüne ancak ulaşabilmiş, orada ruhunu teslim etmiş, bir değirmenin kenarına kazılan yarı mezara konulmuştu. Aydınoğlu Hasan, Erzurum Hasandağı'nda "sıradağ" olarak kalmayı yeğlemişti. Kahramanoğlu Süleyman, yine Erzurum'da alnının ortasından vurulmuştu. Böyle nice haberler köyüne ulaşmıştı. Ama İmadoğlu Yakup'un Ahmet'i ile Şakir'inden hiçbir haber yoktu. "Öldüler mi? Kaldılar mı? Belki bir haber alırım..." diye Yalı'nın yolunu tutmuştu. Dereköy altındaki patika yolda dalgın dalgın yürürken tanımadığı birine rastladı. Selam verdi ve:

"- Buralardan birine benzemiyorsun. Nereden gelip nereye gidiyorsun?" dedi.

"- Geyikli'ye gidiyorum...Deniz kenarında bir adam bulunmuş. Harpten mi dönmüş ne! Fakat ölmüş. Ölmeden evvel Geyikli'den birisi olduğunu söylemiş...Onu haber vermeye gidiyorum." cevabını aldı.

Yakup babanın yüreği "küt küt!" atmaya başladı. Gerisini dinlemedi bile. O yaşına rağmen uçarcasına yola koyuldu. Soluğu Merkez Camii kapısında aldı. Çevresinde üç-beş kişinin bulunduğu musalla taşındaki mevtâya yaklaştı. Korku ile ümit arasında bir duygu ile yüzüne baktı; iyice baktı. Korktuğu başına gelmemişti. Gelse de gam yemeyecekti. Cansız beden de olsa,

Babasının derin hüznünden habersiz ve bütün çocuksuluğu üstünde olduğu halde, yüzbaşı'ya dönerek;
"Desti bıraktım suya / Damla damla dolmasın. Bırak beni yüzbaşı / Bir askerin olmasın!" mânisini söyledi. Mâniyi duyan yüzbaşı, kendini tutamadı ve gözlerinden yaş üstüne yaş boşalmaya başladı.

oğullarından bir haber yerine sayacaktı. Sevinç ve hüzün karışımı bir duygu yükü ile gözleri doldu. Üstünde yırtık-pırtık elbisesi ile yarı çıplak vaziyette adeta gülümseyen bir yüzle musalla taşında yatmakta bulunan ceset oğullarına ait değildi. Başka bir ananın, Cansız kızı Fadime'nin kuzusu idi; tanıdı. Köyünden gelenlerle şehidi bir kuş gibi Geyikli'ye ulaştırdılar.

Haber Geyikli'ye ulaştığında, Hasan Dağı'nda şehit düşen kocasının haberiyle ocağını da, yüreğini de kor gibi yakan ateş hâlâ sönmemiş bulunan Cansız kızı Fadime'ye bilgi verilmemişti. O da, çevrede biriken kalabalık ile birlikte meraklı bakışlarla yol gözlüyordu. Bir süre sonra omuzlarda bir sal ile tam önünden geçiyorlardı ki, cesedin dışarıda kalmış ayağını gördü:

"- Ooyyyh! U bizim Ali'nin ayağı ya!.." diyen feryadı yeri, göğü inletti. Ardından düşüp bayıldı.

Aydınoğlu Ali'nin naaşını, "Tubbaoğlu Böyük Hoca" lakaplı İbrahim Hafız yıkadı. Bir ayağı yalınayaktı. Diğerinde ise kurumuş kıpkırmızı çamurlarla yüklü bir yırtık çarık vardı. Çarık ayağa öyle bir yapışmıştı ki, ıslatarak zor çıkardı. Vücudunun bel kısmı bit tarafından yenmiş; aynen kesilmiş gibiydi. Ne kadar denilirse o kadar elbise olan elbiselerini Kürdoğlu Fidan teneke içinde kaynattığında suyun yüzünün kepek gibi bit ile kaplandığını gördü.

Bütün bunlar, iki oğlunu Aydınoğlu Ali ile birlikte uğurlayan İmadoğlu Yakup'un gözü önünde meydana geldi. Ağzından, "Sizinkilerden ölü de olsa bir haber geldi. Cesedini bâri gördünüz. Benimkilerden o kadar bile haber yok" diye hayf dolu sözler döküldü. Daha fazlasını söyleyemedi. İçinden, "Ya Rabbi! İlâhi ya Rabbi! Birini vatana-millete feda ettim. Birini bâri bana bağışla!" duasında bulundu. Sonra durgunlaştı. Düşüncelere daldı, gitti..."Er kişi niyetine!" sadâsıyla kendine geldi. Cenaze namazındaki yerini aldı, safını tuttu. "Allahu ekber" dedi...

* * *

Karadağ'daki o günler ne günlerdi! Şıhoğlu Mehmet'te biraz ürkeklik, korkaklık vardı. "Vurulurum, ölürüm" diye başını hiç siperden dışarı çıkarmazdı. Bazen şaşkınlıkla başını saklar, sırtı açıkta kalırdı da İsmailoğlu Hüseyin, "Başın korkuyor da sırtın korkmuyor mu?" diye takılırdı. Karşıda, çayıra doğru havlaya havlaya giden bir köpek görürdü de, "Ey gidi Ahmet hey! Haşu giden köpek ben olsam!.." derdi. Gülle sesi duyduğunda ürker, korkardı. Bunu gören Tükecoğlu Mustafa, kahkahayı basar, "Karapdal (yörede yapılan bir şenlik) dediğin toplu-tüfekli olur. Heeyy Şıhoğlu! Ne korkuyorsun?" demekten kendini alamazdı.

Bunlar hayalinden bir şerit gibi geçmiş; kendini uyku ile uyanıklık arasında bir demde bulmuş; bu demde, köyü Geyikli gözünün önüne gelmiş; İmadoğlu Ahmet, sanki Aydınoğlu Ali'nin cenazesini görür gibi olmuştu.

Devamını "Gümmm!" diye bir ses kesti. Ortalık toza dumana boğuldu. "Allah, Allah!" ile "hurraa!" naraları birbirine karıştı. Karınlar deşildi. Kollar, bacaklar koptu. Koca arazi kan deryasına döndü. "Sıhhiye beni de götür, beni de götür!" sesleri etrafı kapladı. Sıhhiye olduğunun farkına vardı. Yerinden doğruldu. Çevresine bakındı. Bir Yunan askeri elini kaldırmış, "Merhamet! Merhamet!" diyordu. Delihaliloğlu Halil'in "Al sana merhamet!" diyerek süngüyü böğrüne sapladığını gördü. "Siz merhamet ettiniz mi?" dediğini de duydu. Gördüklerine, Kuşoğlu Ahmet'in bir düşman askerini yere düşürmüş, boğazına sarılmış, sıktıkça sıkmakta oluşu da eklendi. Birden kardeşi Şakir'i hatırladı. "Şakir, Şakir" diye var gücüyle bağırdı. "Ne var abi! Buradayım" sesi ile sevinmişti ki, yakınlarında bir gümbürtü daha koptu. Göğsünün sağ tarafına sanki bir koç başı yemiş gibi oldu. Kendini yerde buldu. Yüzü, gözü toz toprak, göğ ceketi kan revan içinde kaldı. Bu kez, "sıhhiye, sıhhiye" diye bağırma sırası kendisindeydi. Ama sesi çıkmıyor, gözleri görmüyordu. Gittikçe tâkâtinin kesildiğini hissetti, hissetti; sonunda kendinden geçti. Ayıldığında kendini bir koğuşta buldu. Gözlerine fer gelmişti ama ayağa kalkacak mecâli yoktu. Aklına ilk gelen kardeşi Şakir oldu. Telaşla etrafına bakındı. Yine "Şakir, Şakir!" diye bağırdı. "Ihhh!" diye bir inilti duydu. O yana baktı. Şakir hemen yanıbaşındaki yer döşeğinde idi. "Ahmet gardaşım! Su! Su!" dedi. İmadoğlu Ahmet, kardeşinin isteğini yerine getirmek için davrandı. Fakat kalkamıyordu. Tâkâti yoktu. Başı dönüyor, gözleri kararıyor, kulakları "çın, çın" ötüyordu. Yeniden denedi. Yine kalkamadı. Şakir;

"- Ahmet gardaşım! Su! Suuu! Niye bana su getirmiyorsun. Sen beni zabaççа (yarın) ararsın da bulamazsın. Suuu!" diye inledi.

Ses çok derinden geliyordu. Biraz sonra hepten kesildi. Yine bayılmış, ya da dalmış gitmişti. Kendine geldiğinde gayri ihtiyarî sesin geldiği yere baktı. Kimseyi bulamadı.

"- Haburada gardaşım varıdı, nerede?" diye bağırdı, çağırdı ama kimseden bir cevap alamadı...

Ertesi gün oldu. Vücuduna biraz daha can gelmişti. Alaşehir'e gönderildi. Üç ay hastanede kaldı. Sonra tebdil-i hava ile ona da "haydi memlekete!" denildi. Kendisi gibilerle yola düştü. Onlarca gün sonra önce Samsun'a ulaştı. Oradan da bir kayıkla Beşikdüzü'ne...Sonra yıllar öncesi geldiği gibi yaya olarak köyü Geyikli'nin yolunu tuttu. Yalnız bu kez yanında hiç kimse, türkü de, marş da, ilâhi de söyleyen yoktu. Bir başınaydı. Üstte yok, başta yoktu. Yalınayaktı. Avurtları iyice çökmüş, saçı-başı kir pas içinde, yüzü-gözü tanınmayacak haldeydi. Görenler dilenci zannediyor, şöyle bir bakıp geçiyorlardı.

Bir zaman sonra Dereköy altına geldi. Karşıdan ihtiyar bir adam geliyordu. Tam çıkaramasa da babasına benzetir gibi oldu. "Babamın bu yollarda ne işi olabilir ki!" diye omuz silkti. Adam da onu görmüş, "Bu dilenci de buralara nereden düştü?" diye kendi kendine söylenmişti. Aynı hizaya geldiklerinde adam, öncekilerden bir farkla, "Selamün aleyküm" diyerek yanından geçti. "Aleyküm selam" şeklinde mukabelede bulundu. Bir süre arkasından garip garip baktı. Her yanını tarifsiz bir hüzün kapladı. Gözleri dolu dolu oldu. Dayanamadı;

"- Baba! Babaaa!" diye bağırdı.

Adam, "Baba! Baba!" seslerini duymuş, heyecanla geri dönmüştü. Şaşkın vaziyette bir an olduğu yerde kaldı. Dakika bile geçmedi. Bütün güçlerini toplayan iki can birbirine doyasıya sarıldı ve hasret giderdi.

"- Bu kaçıncı gidişim oğlum? Sizden haber sormaya gidiyordum. Kimin aklına gelirdi böyle olacağı? Burada karşılaşacağımız kimin aklına gelirdi ha oğul! Kimin aklına gelirdi?"

"-....."

"- Şakir nerede?"

"-! ! ! "

"- Hani Şakir nerede oğlum!"

"- Şakir yok baba! Artık Şakir yok!"

"- Yok mu? Ne oldu Şakir'e?"

"- Şakir yanımdan kayboldu baba! Şakir yok oldu. Mertebesine erdi..."

Uzunca bir sessizlik oldu. Ardından baba-oğlu derin bir hıçkırık tuttu ve dakikalarca ağladılar...

Baba Yakup'un Dereköy altında yaşadığı şaşkınlığı anne Esma da evde yaşadı. Oğlunu o da tanımadı. Şakir'i o da sordu. Ona da aynı cevap verildi. O da gözyaşlarına boğuldu. "Murâd alamadığım oğlum!" dedikçe yürekleri dağladı. Baba Yakup, ana Esma, oğul Ahmet'in sevinç ve hüzün yüklü bu kavuşmasına, evdeki kara ateş bir başka yanarak, kara lamba bir başka ışıtarak eşlik etti. Üçü birlikte, vakit namazına bir de şükür namazı ekledilerler. Mustafa'yı geri verirken Şakir'i alana; verirken de, alırken de hiç kimseye bir şey sormayana birlikte dua ettiler.

Üç-beş gün sonra İmadoğlu Ahmet ana-babasından izin istedi.

"- Köyü dolaşacağım. Yapmam gereken işler var." dedi.

Evden çıktı. Yolda köylü-komşusuna rastladı. Ayak üstü hoş-beş ettiler. "Geçmiş olsun!", "Allah mübarek eylesin!" dileklerine muhatap oldu. Bir zaman sonra da Aydınoğlu Ali'lerin evine vardı. "Gördüğüm rüya idi" düşüncesi ile evin kapısını çaldı; ama bir yandan da "Ya gerçekse!" korkusuyla yüklüydü. Kapıyı açan Cansız kızı Fadime, önce tanımadı. Tanınır gibi değildi ki, tanısındı. Kim olduğunu öğrendiğinde ise sanki kıyamet koptu. "Ooyy Ali'm ooyy!" sesi evin içini kapladı. Korktuğu başına gelmişti. Demek ki, rüya değil gerçeği görmüştü. Kendinden önce tebdil-i hava alan Aydınoğlu Ali'nin, köyüne canlı değil ancak ölü ulaşabildiğini öğrenmişti. "Kader işte böyle bir şey" diye düşündü. Halbuki kaderin daha ne cilveleri vardı. Cansız kızı Fadime, duvarda asılı bir şeyi aldı, öptü, kokladı. Hıçkırıklar içinde ağzından şu cümleler döküldü:

"- Bu göynek Ali'min sırtından çıktı. Buralardan asker için giyecek toplamışlardı. Benim de biraz teveğim (keten bez) vardı. Mahallenin kızları ondan göynek dikmişti de tevek yetişmemiş, bir kolu eksik kalmıştı. İşte o göynek Ali'min sırtından çıktı oğul, Ali'imin sırtından çıktı. Hökümet ne bildi de onu benim oğluma verdi. Ooyy! Nasıl bildi de ona verdi!?"

İmadoğlu Ahmet, gömleğe baktı. Bir daha, bir daha baktı. Gömlek o gömlekti. Aydınoğlu Ali'nin koltuk altına diktiği 25 kuruşu söküp kendisine harçlık verdiği sırada gördüğü gömlekti. Bir kolu eksik gömlekti. "Ali! Göyneğinin bir kolu da eksikmiş!" dediği zaman, "Şans işte! Trabzon'da giyecek dağıtıldığında payıma bu düştü" cevabını verdiği; zorla da olsa gülerek, "Şansım olsaydı anam beni kız doğururdu" esprisini eklemeyi de ihmal etmediği gömlekti. Cansız kızı Fadime'nin yüzüne baktı;

"- Hökümet bu! O kadarını da mı bilemesin?.." dedi.

Yutkundu, yutkundu, arkasını getiremedi. Kalktı.

"- Fadime ana! Sık sık uğrarım. Ali yerine artık beni oğul bil" diyerek izin istedi, ayrıldı.

Soluğu Güney Mahalle'de bir evde aldı. Kapıyı çaldı. Beklemeden de içeri girdi. Selam verdi. Hoşbeşten sonra gösterilen yere oturdu. Evin içinde üç kişi vardı. Hepsi de kadındı. Geleni tanımamışlardı. Kısa bir sessizlikten sonra kendini tanıttı. Cepheden geldiğini söyledi. Ortama öncekinden daha büyük bir sessizlik hâkim oldu. Hâne halkı pür dikkat kesildi. Yalvarır gözlerle kendisine bakıyorlardı. Sanki "Ne olur! Müjdeli bir haber ver" der gibiydiler. Bu hâli gören İmadoğlu Ahmet ne diyeceğini, nasıl diyeceğini bilemedi. Bir önüne, bir de kendine bakan gözlere baktı. Bu bakış onu daha da güçsüzleştirdi. "Şimdi ben ne söyleyeceğim? Nasıl söyleyeceğim?" diye içinden geçirdi. Derken gözü, ocak başına tavandan uzanan kalın zincire ilişti. Birden yerinden kalktı. Zinciri iki eliyle tuttu:

"- Ooyy! Meemet Efendû ooyy!" diye üç kere sesli sesli bağırdı.

Evdekiler şok oldular. Önce bir anlam veremediler. Fakat çok geçmedi; bu davranışın sırrını çözdüler.

"Ooyy! Meemet Efendû ooyy!" sesinin yükseldiği bu ev Efendioğlu Mehmet'in evi idi.

Efendioğlu Mehmet, bu evi vatan görevine gitmeden önce yapmış, murâdını alamamıştı. Çünkü seferberlik emri ile cephenin yolunu tutmuştu. Batı cephesinde İmadoğlu Ahmet ile birlikte idi. Birlikte ne bâdireler atlatmışlardı; ama içine doğmuştu; "geri dönemeyecekti." Bu ruh hâliyle bir keresinde İmadoğlu Ahmet'e, "Yahu Ahmet! Eğer bana buralarda bir şey olursa bizim eve git. Evin içinde kazan takmak için bir zincir var ya; ondan tut. Üç kere, 'Ooyy! Meemet Efendû!' diye bağır." tembihinde bulunmuştu. Efendioğlu Mehmet'e gerçekten de "bir şey" olmuş, şehit düşmüştü. Tembihi artık vasiyyete dönüşmüştü. İmadoğlu Ahmet'in vasiyyeti yerine getirmesiyle birlikte murâdını alamadığı ocağına bu kez de ateş düşmüştü. Bu ateş, "Ooyy! Meemet gardaşım oyy!", "Evinden murâdını alamayan gardaşım ooyy!" feryâdlarıyla alevlendi. Belki de tüm evi saracak, içindekilerle birlikte yakıp kül edecekti ki, evin Rukiye anası davrandı. Yol gözleyip dururken ağlamaktan kan çanağına dönmüş gözlerini alevlenen ateşe dikti; yanık mı yanık bir sesle;

"- Vatan sağ olsun!" dedi; "Vatan sağ olsun!"

İmadoğlu Ahmet, bu sözler karşısında öyle bir irkildi ki, evi saracak ateş sanki ona yöneldi. Tepeden tırnağa yanıp, kavrulduğunu hissetti. Sanki gözlerinden perde kalktı. Ruhu, bedenini oracıkta bıraktı; Efendioğlu Mehmet'i cennete götüren yerlere uçtu. O cehennemî tabloyu bir kez daha yaşadı:

İnönü civarıydı. Savaş olanca şiddetiyle devam ediyordu. Bazen bir, bazen diğer taraf üstünlük sağlıyordu. Böyle bir çatışma ortamında büyük zayiat vermişler, geri çekilmek zorunda kalmışlardı. Nihayet bir tepede alelacele bir mevzi oluşturmuşlardı. Tam karşı tepede ise düşman mevzilenmişti. Karşılıklı ateş ediliyordu. Düşmanın ateş üstünlüğü çok fazlaydı. Sağ taraftan biraz ilerideki batarya yoğun düşman ateşine fazla dayanamamış, susmuştu. Bataryadakilerin tamamı şehitler kervanına katılmıştı. Batarya susunca ateş güçleri daha da azalmıştı. Kumandanları Yüzbaşı Naci, o bataryadaki topları tekrar harekete geçirmeyi düşünmüş olmalı ki, emirler yağdırmaya başlamıştı:

"- İstikamet filan batarya! Hasan koş! Salih koş! Ömer koş! Kemal koş!.."

Düşmanın öyle yoğun top ve makineli ateşi vardı ki, oraya ulaşmak imkânsızdı. Buna rağmen kendi adını duyanlar siperden hemen fırlıyor, üç beş adım atmadan vurulup düşüyorlardı. Bataryaya varılsa bile topları harekete geçirmek mümkün değildi. Çünkü, korunaksız yerdeydiler ve onun için de insansız hale gelmişlerdi. Herkes bunu görüyor, biliyor, ama yine de adı söylendiğinde hiç tereddüt etmeden yerinden fırlıyor, koşuyor, vurulup düşüyordu. Efendioğlu Mehmet de adı söylenenlerden, siperden ok gibi fırlayanlardan, vurulup da dağ gibi yere düşenlerdendi. İmadoğlu Ahmet olayı görmüş, tembihlediği şey, "Mustafa! Eğer bana bir şey olursa..." aklına gelmişti. Diğer taraftan da, ölürse ocağının söneceği, neslinin kesileceği, zürriyetinin devam etmeyeceği...Allah için, din için, vatan için şehadetin çok büyük bir mertebe olduğu da...Her ikisi de işte kapıyı çalmıştı. Tam bir yol ayrımındaydı. Hafızdı; oldukça dinî bilgisi vardı. Şehitliğin, gâziliğin ne demek olduğunu iyi bilirdi. Bildiğini, kumandanı Yüzbaşı Naci de bilir, bu yüzden de ona ya "Ahmet Hâfız", ya "Molla Ahmet" diye hitap eder; diğer Ah-

Yüzbaşı Naci'nin sesi kulaklarında çınladı:
"- Göğ Ceket Ahmet koş!"
Fakat İmadoğlu Ahmet hiç oralı olmuyor, yerinden kıpırdamıyordu. Gürültüden duymadığını düşünmüş olacak ki, Yüzbaşı Naci daha yüksek sesle emrini tekrarladı:
"- Sana söylüyorum, Göğ Ceket Ahmet! Koşsana! Ne duruyorsun? İstikamet ileriki batarya, koş!"
İmadoğlu Ahmet, ağır ağır başını kumandana çevirdi; kararlı bir sesle;
"- Hayır kumandanım, koşamam!" dedi...

met'lerden ayırt etmek için de mutlaka "Göğ Ceket Ahmet" hitabını kullanırdı. Şimdi içindeki bu Ahmet'ler topyekûn harekete geçmişler, biri başka, diğeri başka; aklı başka, gönlü başka söylüyordu. Meydandaki savaş sanki vücut ülkesine taşınmıştı...Aklı gönlüne galebe çalmaya, "göz göre göre heder olmanın bir anlamı olmasa gerek" fikrinde karar kılmaya başlamıştı ki, Yüzbaşı Naci'nin sesi kulaklarında çınladı:

"- Göğ Ceket Ahmet koş!"

Fakat İmadoğlu Ahmet hiç oralı olmuyor, yerinden kıpırdamıyordu. Gürültüden duymadığını düşünmüş olacak ki Yüzbaşı Naci daha yüksek sesle emrini tekrarladı:

"- Sana söylüyorum, Göğ Ceket Ahmet! Koşsana! Ne duruyorsun? İstikamet ileriki batarya, koş!"

İmadoğlu Ahmet, ağır ağır başını kumandana çevirdi; kararlı bir sesle;

"- Hayır kumandanım, koşamam!" dedi.

Yüzbaşı Naci de, diğer askerler de şok olmuşlardı. Bir asker, hem de cephede, verilen emri nasıl yerine getirmezdi?! Bunun cezası çok ağırdı. Bu kez öfkeyle bağırdı:

"- Nasıl koşamazsın! Sen benim emrime karşı mı geliyorsun?"

"- Hayır kumandanım! Karşı gelmiyorum. Ama bakın bakalım, koşanlardan hiç birisi oraya varabildi mi? Varsa bile orada sağlam top kalmış mıdır? Yine de koşmamı emrediyorsanız önce siz koşun. Eğer o bataryaya ulaşabilirseniz ben de hemen arkanızdan geleyim. Gelmezsem çekin, vurun beni!"

Yüzbaşı Naci afallamış, adeta olduğu yerde donup kalmıştı. Birlikte ne bâdireler atlatmışlardı; ama içine doğmuştu; "geri dönemeyecekti." Bu ruh hâliyle bir keresinde İmadoğlu Ahmet'e, *"Yahu Ahmet! Eğer bana buralarda bir şey olursa bizim eve git. Evin içinde kazan takmak için bir zincir var ya; ondan tut. Üç kere, 'Ooyy! Meemet Efendû!' diye bağır."* tembihinde bulunmuştu. Efendioğlu Mehmet'e gerçekten de "bir şey" olmuş, şehit düşmüştü. Tembihi artık vasiyyete dönüşmüştü. İmadoğlu Ahmet'in vasiyyeti yerine getirmesiyle birlikte murâdını alamadığı ocağına bu kez de ateş düşmüştü. Bu ateş, *"Ooyy! Meemet gardaşım oyy!", "Evinden murâdını alamayan gardaşım ooyy!"* feryâdlarıyla alevlendi.

Bir Göğ Ceket Ahmet'ine, Ahmet Hâfız'ına, Molla Ahmet'ine, bir ilerideki bataryaya, bir de "koş!" emrine itaat edip de şehit düşen askerlerine bakıyordu. Sonra perişan bir hâlde, "Aman Allah'ım! Ben ne yapmışım!" diye bağırdı. Başını, ellerinin arasına alıp olduğu yere çöküverdi. Bir zaman öylece kaldı. Sanki çarpışmanın şiddetinden ve kayıpların çokluğundan şuurunu kaybetmiş de ancak Göğ Ceket Ahmet'inin bu çıkışıyla aklı başına gelmiş gibiydi. Yoksa o, öyle anlamsız emir verebilecek, askerlerini göz göre göre ölüme gönderecek kimse değildi. Okumuş, yazmış, ilim, irfan, akl-ı selim sahibi biriydi...

Ruhunun bedeni ile tekrar buluştuğunun farkına vardığında evdeki bütün gözlerin kendine çevrili olduğunu gördü. En son söylenen o "Vatan sağ olsun!" sözünü hatırlayınca yeniden irkildi. Demek ki, vatanın sağ olması için birilerinin ölmesi gerekiyordu. Efendioğlu Mehmet ölmesini bilmişti. Peki kendisi!..Ezildiğini, eridiğini hissetti. "Yer yarılsa da içine girebilsem!" duygusuna kapıldı. "Keşke o emri dinleseydim de ben de ölseydim!" diye düşündü. Onu bu düşünceden Rukiye ananın, "Vatan için ne hâneler boş kaldı; ne hâneler...Demek, bizimki de boş kalacak. Ama olsun" ile başlayıp, "Yeter ki vatan sağ olsun!" ile biten sözleri uyandırdı. Ardından da İmadoğlu Ahmet'in cevap için kendini hazır hissetmediği soru geldi:

"- Oğlum Mehmet nasıl şehit düştü? Mertebesine nasıl erdi?"

İmadoğlu Ahmet bir zincire, bir Rukiye anaya, bir de kızlarına baktı. Bütün cesaretini topladı. Efendioğlu Mehmet'i cennete götüren o cehennemî tabloyu anlatmaya başladı. Anlattı, anlattı...Fakat, "Eğer bana bir şey olursa..." sözünden öteye geçemedi. Kendini ne kadar zorladıysa da geçemedi. "Ne oldu oğlum, anlatsana!" şeklindeki taleplere rağmen geçemedi. Ötesinde kendisi vardı. Cesaret edemedi. "Seninki candı da onunki değil miydi?", "Senin ocağın sönecekti de bizimki sönmedi mi?" gibi sözlerin sitemkâr bakışlarla sînesine ok gibi saplanmasından korktu. Şarapnel parçaları göğsüne koç gibi vurduğunda açtığı yaraların acısına dayanmıştı; "buna dayanamam" diye düşündü. Söylediği son söz;

"- Eh artık bana müsaade! Tekrar tekrar ziyarete geleceğim. Siz bana Mehmet'in emanetisiniz." oldu.

* * *

Yıllar yılları kovaladı. Evlendi, evlat sahibi oldu. Erkek evlatlarından birinin adını Naci koydu. Artık ocağı sönmeyecek, nesli kesilmeyecekti. Fakat sevinemiyordu. İçinde hep bir boşluk vardı; bir türlü dolmak bilmeyen bir boşluk...

Aydınoğlu Ali'nin annesi Cansız kızı Fadime'ye gerçekten oğulluk yaptı. Evini, adeta dergâh bildi. Tapduk'un dergâhına Yunus nasıl odun taşıdıysa, aynısını o da yaptı. Yıllarca, bıkmadan, usanmadan, Kanyaş denilen mevkiden biri bitmeden diğerini yetiştirmek suretiyle kızılağaç kesti, getirdi. Cansız kızı Fadime'nin, Muhtaroğlu Muhammed'i iç güveysi olarak kızı Pembe ile evlendirdiği güne kadar buna devam etti...

Palavaroğlu Mustafa, İmadoğlu Hüseyin, İsmailoğlu Hüseyin, Şıhoğlu Hasan, Temeloğlu Mustafa, Halilcükoğlu Bayram, Çavuşoğlu Hamdi, Delihaliloğlu Halil, Tükecoğlu Mustafa, Haliloğlu Hasan da kendisi gibi dönebilenlerdendi. Bazen uzun kış gecelerinde biraraya geliyor, hatıralarını yâd ediyor, kâh ağlıyor, kâh gülüyor, kâh heyecanlanıyor, kâh durgun su gibi oluyor, kâh dalgalı denize dönüyorlardı. Fakat İmadoğlu Ahmet'in payına hep dinginlik limanında demirlemişlik düşüyordu. "Keşke ben de ölseydim!" bu ortamlarda da yakasını bırakmıyordu. Adeta o bir dervişti de, sanki kendisine "Keşke ben de ölseydim!" vird olarak verilmişti.

Günlerden birgün Mustafa Kemal Atatürk'ün öldüğü haberi geldi. Cephede gördüğü...İmadoğlu Hüseyin'in, pantolonunu yamadığına şahit olduğu...Temeloğlu Mustafa'nın bizzat yaşadığı tabloyu oluşturan, "Ordular ilk hedefiniz Akdeniz'dir; ileri!" emrinin sahibi Atatürk'ün ölümü erken yaşta gelmişti; çok üzüldü;

"- Keşke onun yerine ben ölseydim!" dedi.

Sonrasında kahır dolu günlerin kapıyı çaldığını gördü. Kur'an öğrenmek ve öğretmek yasaklanıyor, hoca mektepleri basılıyor, Kur'an-ı Kerim'ler toplatılıyor, öğrettiği söylenenler toplanıp Yalı'ya götürülüyordu. Yine günlerden bir gün mahallesindeki camiden;

"- Tanrı uludur, Tanrı uludur." sesleri yükseldi.

Geyikli de Rus işgalinden nasibini almıştı; "Ruslar bile bunu yapmadı." dedi ve "Ahhh! Keşke ölseydim de bunları görmeseydim!"i tekrarladı.

İmadoğlu Hüseyin köy muhtarı olmuştu. Birgün köye müfreze geldi. "Sizin köyde bu kadar mı silah var? Gerisi nerede?"

ile başlayan bir hışımla Rauf Çavuş tarafından, hem de camiin içinde, falakaya yatırıldı. Ölesiye dövüldü. Ondan sonra da çıldırdı. Ömrünün kalan kısmını akıl nimetinden yoksun olarak tamamladı.

İmadoğlu Ahmet, bir İstiklâl Harbi gâzisine reva görülen bu zulmü de gördü, "âh"ı göklere yükselirken mezkûr virdi de eşlik etti:

"- Keşke ben de ölseydim de bunları görmeseydim!"

Gün geldi; "Tanrı Uludur, Tanrı Uludur"un, "Allahu Ekber, Allahu Ekber" şeklinde aslına rücû ettiğine tanık oldu. Vatan için de, millet için de iyiye alâmet saydı. "Bakalım bu alâmet benim dünyama nasıl aksedecek?" beklentisi içinde kendini buldu.

Aradan zaman geçti. Gâzilere madalya ve gâzilik maaşı verilmekte olduğunu duydu. Takriben on arkadaşı madalyalarını aldılar. Göğüslerine taktılar. O ise, "Ben galiba madalyayı hak etmedim" düşüncesiyle öteledi de öteledi. Bazen de, "Madalya için mi savaştık?" diye geçiştirdi. Sonunda ikna ettiler; aldı. Bu kez de göğsüne takmaktan kaçındı. Ta ki Yüzbaşı Naci, Altuğ soyadını almış ve mebus olarak nahiyelerine gelinceye, askerlerinden sağ kalanlarla buluşuncaya, diğerlerini göğüslerinde madalyalı, İmadoğlu Ahmet'i ise madalyasız görünceye kadar...

Elini öpen İmadoğlu Ahmet'i, Yüzbaşı Naci alnından öptü. "Kumandan bendim ama asıl kumandanlığı sen yaptın." iltifatında bulundu. Bilene, "İşte bu benim Molla Kasım'ım." dedi. Sonra göğsünde madalya olmadığını fark etti.

"- Nerede senin madalyan?" diye sordu.

Cevap alamadı. Tekrar sordu. Yine cevap alamadı. İmadoğlu Ahmet, cevap vermemeye yeminli gibiydi. Yüzbaşı Naci olayı anlar gibi oldu ve ağzından şu sözler döküldü:

"- Sakın ola yanlış yaptım zehabına kapılmayasın! Sen yapılması gerekeni yaptın. Bir dahaki gelişimde madalyanı göğsünde göreceğim."

İmadoğlu Ahmet "hazır ol"a geçti, gözleri yaşla doldu, gayri ihtiyârî bir şekilde;

"- Emredersin kumandanım!" dedi.

O günden sonra İmadoğlu Ahmet'in ilk işi, Rukiye ananın yanına koşmak, hikayenin geri kalanını da anlatmak oldu.

Rukiye ana;

"- Demek öyle ha!" dedi ve ekledi:

"- Vatan için ölmek var da, senin borcun yaşamakmış oğul! Senin borcun yaşamakmış!"

İşte bu cümlelerdir ki, Molla Mustafa'nın içindeki boşluğu doldurdu. Vicdanını kanatan yaraya merhem oldu. Sızısını dindirdi. Ezikliği üstünden çekip aldı. Madalyasını sakladığı yerden çıkarıp bulunması gereken yere, göğsüne takmasını beraberinde getirdi. Ama başka hiç kimse önce takmayıp da sonra niye taktığını bilmedi. Kendisi, Naci Yüzbaşısı, Rukiye anası ve en önemlisi, ona, vatan için ölmeyi değil de yaşamayı borç yazan kalemin sahibinden, Allah'tan (c.c) başka hiç kimse bilmedi.

İmadoğlu Hüseyin köy muhtarı olmuştu. Birgün köye müfreze geldi. *"Sizin köyde bu kadar mı silah var? Gerisi nerede?"* ile başlayan bir hışımla **Rauf Çavuş** tarafından, hem de camiin içinde, falakaya yatırıldı. Ölesiye dövüldü. Ondan sonra da çıldırdı. Ömrünün kalan kısmını akıl nimetinden yoksun olarak tamamladı.
İmadoğlu Ahmet, bir İstiklâl Harbi gâzisine reva görülen bu zulmü de gördü.

"Senin borcun yaşamakmış" gerçeği ise öyle bir tecelli etti ki, neslinden ilim-irfan sahibi ve vatana hayırlı evlatlar yetişti. O, "Yaşamak borcu"nu hakkıyla ödedi ve nicelerinin duasını aldı.

Nihayetinde emr-i Hâk onun için de vâki oldu. Seferde gelmeyen "Rabbine dön!" emri hazarda geldi. Son nefesini yaşadığı gibi, kendi Yâsin'ini kendisi okuyarak verdi. Vefa borcunu ödediğine dair yanında iki şahit götürdü. "Kolsuz göynek" ve "zincir"den koparılmış bir "halka"...

İşte o "İmadoğlu Göğ Ceket Ahmet", şimdi, Geyikli mezarlığı toprağının bağrında, "Bu vatan kimin?" sorusunun cevabı "sıradağlar"dan bir "sıradağ" olarak duruyor. Başucunda al bayrak nişânesiyle de, toprağını vatan kılmış "mühürler"den bir "mühür" olarak duruyor. 🕮

---

*(*): **Kâmil Bayraktar:** 1957 yılında Trabzon ili- Şalpazarı ilçesi-Geyikli köyünde/Beldesi'nde doğdu. 1976'da İTÜ Maden Fakültesi'ni, 1978'de İstanbul Üniversitesi Orman Fakültesi'ni, 1980'de de İstanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi'ni kazandı. Hepsinde toplam sekiz yıl okuduktan sonra 1987'de gazeteciliğe başladı. Aylık İcmal, Öğüt; haftalık Mesaj dergileri ile günlük Yeni Mesaj gazetesinde muhabirlik, editörlük, haber müdürlüğü yaptı. Bu yayın kuruluşlarının kütüphane ve arşivlerini oluşturdu. Onlarca gazeteci yetiştirdi. Zaman geçtikçe eskimeyecek tarzda kapak dosyaları hazırladı; dizi yazıların altına imza attı. Kamuoyunun yakından tanıdığı birçok isimle haftalık röportajlar gerçekleştirdi. 01.07.2005 tarihi itibariyle emekli oldu.*

"İmadoğlu Göğ Ceket Ahmet", Geyikli'deki tarihi Konakyanı Mezarlığı'nda, "Bu vatan kimin?" sorusunun cevabı "sıradağlar"dan bir "sıradağ" olarak duruyor.

Sami BAYRAKTAR*(*)*
Kanal7 Tv Haber Müdürü
sayraktar@hotmail.com

MALAVİ'DE MÜSLÜMAN KALABİLMEK...

Afrika beyaz adamdan çok çekti, halen çekiyor. Ancak Afrika'nın beyaz adama ihtiyacı var. Zulum ve sömürü değil, iyilik ve adalet getirecek beyaz adam bekleniyor Afrika'da!.

*Yalnız toprakları ve bedenleri değil ruhları da sömürülen siyah insanların yurdu...**Sami Bayraktar**, Malavi'yi ve Malavili Müslümanların 'Var Olma' mücadelesini -bizzat yerinde gözlemleyerek- yazdı.*

IHH'nın 2007 kurban seferberliğinde bize düşen ülke Malavi oldu. İstanbul'dan Mehmet Timurağaoğlu ağabey ile birlikte yola çıktık. THY uçağı ile on saatlik yolculuğun ardından önce Güney Afrika'nın Johannesburg kentine, sonra iki saatlik ikinci bir uçuşla Malavi'ye ulaştık.

Uçağımız Malavi'nin başkenti Lilongwe'ye indi. Lilongwe Havalima- nı, Afrika gerçeği ile yüzyüze geldiğimiz ilk nokta. Başkentin havaalanında bilgisayar yok! Bütün pasaport ve vize işlemleri tek tek elle yazılarak yapılıyor. Bu bizi şaşırtıyor. Ancak ülkenin içine ilerledikçe sefaletin kalbine doğru yolculuk yaptığımızı anlıyoruz. Bu kadar fakir ve aciz bir ülkenin başkentinin havaalanında bilgisayar olmamasına şaşırmamak gerekirmiş meğer.

SEFALETİN KOKUSU

Afrika'yı uzaktan anlamak, belgesellerden tanımak imkansızdır. Afrika'yı bilmek için yerinde görmek lazımdır. Sefaletin o kendine has kokusu burnunuzu sızlatmalı önce, sonra yüreğinizi oynatmalı yerinden. Yüreğiniz yerinden oynamalı ki; ne kadar az şükrettiğinizin farkına varabilesiniz.

VARLIK İÇİNDE YOKLUK: MALAVİ

Malavi, Güneydoğu Afrika'da, ekvator kuşağının altında, verimli topraklarını bereketli yağmurların suladığı 12 milyon nüfuslu bir ülke. Malavi Gölü, ülkenin beşte birini kaplıyor ve Malavi, sahip olduğu yeşil bitki örtüsü ile Karadeniz bölgesini aratmıyor.

Zenginlik ve refah içinde yaşamak için lazım olan her şey var bu ülkede. Ancak Malavi, dünyanın en fakir ülkeleri liginde derece yapıyor!

200 DOKTORU OLAN ÜLKE

Kişi başına düşen milli gelir, sadece 200 dolar. Nüfusun yarısı açlık sınırında. Ortalama ömür, ülkenin içinde bulunduğu şartlar hakkında yeterli fikri veriyor. Malavi'de ortalama ömür 37 yıl! Bu rakam, çocuk ölüm oranındaki vahim tabloyu da gözler önüne seriyor. Salgın hastalıklar ülkeyi kasıp kavuruyor. Nüfusun yüzde 17'si AIDS hastalığının pençesinde! Sağlık alanındaki bu tabloya karşılık devletin sadece 200 doktoru var.

Malavi'nin verimli arazileri Avrupalı ve Hintli toprak sahiplerinin elinde. Çay, tütün, kahve ve şekerpancarı yetiştiriliyor bu geniş topraklarda.

Malavi'nin ana ihraç kalemleri de bu ürünler. Yerli halk çiftliklerde karın tokluğuna çalıştırılıyor. Karınlarının doyduğu bile şüpheli...

OT SUYU İLE HAYATTA KALMAK

Malavi köylüsünün kendisi için ekip biçtiği tek ürün; mısır. Ancak küçük tarlalarda ekilen mısır, kalitesiz

tohum, sulama yapılamaması ve ilkel tarım yöntemleri nedeniyle ihtiyaca cevap vermekten uzak. Köylünün ana besini, mısır ununu kaynatarak yaptıkları 'Sima' adı verilen yemek. Sima, Malavi'nin milli yemeği...Onu da bulamadıkları zaman oluyor ve bulamadıklarında otları kaynatıp suyunu içerek hayatta kalmaya çalışıyorlar.

Köylerin yüzde 80'inde elektrik olmadığını da hatırlatalım.

Şehirlerde de durum farklı değil. Kenar mahallelerde tek katlı derme çatma evler, sefaletin resmi adeta! Penceresinde camı olan ev, lüks sayılıyor! Sefalet, kaçınılmaz olarak pisliği de getiriyor. Malavi'nin köylerinde ve kenar mahallelerinde sefaletin burun sızlatan kokusunu almamak imkansız! Pisliğin sebebi, susuzluk değil. Çünkü su sorunu yok Malavi'de eksik olan; temizlik kültürü.

Müslümanların durumunu anlamak için bu genel sefalet tablosunu iki ile çarpmamız gerek. Çünkü yönetim Hıristiyanların elinde ve adil davranılmadığı ortada. Ülkeyi ağ gibi sarmış misyonlerler, Hıristiyan halka 'iman' karşılığı da olsa yardım yapıyor. Eğitimsizlik ve sahipsizlik, Müslümanların içinde bulunduğu şartları daha da ağırlaştırıyor.

KÖLELİK RUHLARA SİNMİŞ

Şimdi soru şu: Zengin olmak için gereken her şeye sahip olan bir ülke, nasıl bu kadar fakir ve sefil olabilir? Cevap belli; sömürü düzeni! Kara Kıta'nın ortak kaderi, bu topraklar için de geçerli. İngiltere'nin sömürdüğü Malavi 1964 yılında bağımsızlığını kazanmış. Ancak bağımsızlık şekilden ibaret. Ülkenin kaynakları batıya aktarılırken kölelik ruhlara işlenmiş. Geriye sürekli el açan, yardım bekleyen, beyaz adamın 'sen kölesin" dayatmasına boyun eğmiş bir topluluk kalmış. Hani neredeyse, 'hallerinden şikayetçi değiller' diyesi geliyor insanın!

MİSYONERLER HER YERDE

Malavi'ye ayak bastığınız andan itibaren varlığını her an hissetiren bir başka gerçekle yüzyüze geliyorsunuz: Misyonerler. Ülkenin her köşesine damgalarını vurmuşlar. İlköğretimden üniversiteye kadar her düzeyde okullar, yetimhaneler, hastaneler, en uzak köylerde sağlık ocakları…Hıristiyanlığın her mezhebi, kendi öğretisi doğrultusunda kurumlarını yerleştirmiş, Malavi halkını çepeçevre kuşatmış durumda. Güney Koreliler bile Malavilileri kendi dinlerine çekmek için orada...

MÜSLÜMANLAR NEREDE?

Misyonerler 200 yıl önce başladıkları çalışmalarının karşılığını fazlası ile almış. Müslümanların oranı yüzde 80'den yüzde 40'a düşmüş..Ancak Hıristiyanlaştırma çalışmaları hız kesmiş değil. Ülkede Hıristiyanlıktan başka din kalmayıncaya kadar durmaya niyetleri yok!

BEYAZ MÜSLÜMAN ŞAŞKINLIĞI

İHH'nın Malavi'de üçüncü yılı. Bu yıl 1000 kurban kesildi. Kesim ve dağıtım tamamen köylerde yapıldı. Malavi'nin Müslüman köylüleri için söylenecek iki şey var:1- İlk kez beyaz Müslüman gördüler 2-Beyaz Müslümanları görünce çok sevindiler!

Müslüman köylülerle tanışınca onları ne kadar yalnız bıraktığımızı fark ettik. Yüzlerindeki şaşkınlıkla karışık sevinç ifadesi, 'Bu zamana kadar neredeydiniz?!' anlamına geliyordu.

Dağıtılan bir parça et, onlar için kuşkusuz çok önemli. Hayatında hiç et yememiş olanlar çoğunlukta. Ancak bu buluşmanın asıl maksadı, onlara et yedirmek değil. Kurbanın binlerce kilometre mesafeye rağmen sağladığı yakınlık ve kardeşlik duygusu…İşte asıl özlenen tablo bu!

İlahiler söyleyerek dolaşan Hıristiyan misyoner kadınlar

Dağıtılan kurbanları ilahiler eşliğinde pişirenMüslüman kadınlar

Yardımların dağıtımı öncesinde halk bilgilendirilirken.

Etrafımızı saran yalın ayak, çelimsiz, hastalıktan karnı şişmiş çocuklar, siyah yüzlerine kondurulmuş zeytin karası gözlerindeki ışıltı ile ayıbımızı yüzümüze yansıtır gibiydi!

SİYAH ADAMLA BEYAZ ADAMIN KUCAKLAŞMASI

Onları yalnız bırakmanın neye mal olduğunu başkent Lilongwe'ye 20 km. mesafedeki Matahika köyünde bizzat yaşayarak gördük. Bin nüfuslu köyde Müslüman sayısı 600'den 175'e düşmüş. Kalan Müslümanlar, bizden cami istediler. Cami için gerekli parayı hemen orada teslim ettik. O anki sevinç dalgası görülmeye değerdi. Sırayla gelip cami müjdesini veren Mehmet Ağabey'e sarıldılar. Beyaz Adam ile Siyah Adam'ın hesapsız, çıkarsız, sadece kardeşlik duygusu ile kucaklaşmasıydı bu.

Cami o topraklarda çok önemli. İslam'ın tapusu anlamına geliyor. Bir köyde cami varsa, misyonerler oraya girmeye çekiniyor. Camisi olan Müslüman, başını dik tutabiliyor.

ÜMMETİN YETİMLERİ

Amerikalı pop yıldızı Madonna, Malavili bir çocuğu yetimhaneden alıp evlatlık edindiğinde dünyanın gözü bu ülkeye çevrilmişti. Madonna rüzgarı esti geçti; Malavili yetimler kaderleri ile başbaşa kaldı.

Malavi'de anası-babası sağ çocukların ne kadar zor şartlarda yaşadıkları ortada! Bir de yetimleri düşünün? Daha doğrusu Müslümanların yetimlerini gözünüzün önüne getirin. Çünkü misyonerler, Hıristiyan ailelerin yetimlerini ortada bırakmıyor. Ümmetin yetimleri sahipsiz...

MAİ HATİCE

Mai Hatice; yani Hatice Ana…Yetimlerin kendisine taktığı isim. Yetmiş yaşında, 30 yetimi kendi evinde kendi imkanları ile bakıyor; hem de onlara dini eğitim veriyor. İmkan dediysek, aslında hiçbir şeyi yok elinde. Topladığı yardımlarla yetimlerin boynunu bükmemek için gayret sarfediyor. Yetimhaneye gittiğimizde eve su getiren borunun çalındığını öğrendik. Bu yüzden bir haftadır susuzlarmış. Su tesisatının yenilenmesi için gereken yardımı yaptık.

Mai Hatice yetimleri için en başta eğitim yardımı bekliyor. "Dini eğitim verebiliyorum ama parasızlıktan okula gönderemiyorum. Çocuklarım dünyevi ilimlerden ve Malavi'de herkesin bildiği İngilizce'den mahrum." diyor.

İHH, Mai Hatice'nin yetimlerine bu güne kadar gördükleri en güzel bayramı yaşattı. 30 yetim çocuk (Başka yetim çocuklarla birlikte toplam 55 çocuk) tepeden tırnağa bayramlık elbiselerle donatıldı; bayram harçlıkları verildi. Yaşları 5 ila 16 arasında değişen 30 çocuğun 40 m^2 bir dükkanı doldurduğunu hayal edin. Yaramazlık yapan, gürültü çıkaran, bayramlık heyecanı ile oradan oraya koşuşturan, her şeyi karıştıran, kıran döken çocuklar mı geldi gözünüzün önüne? Hayır, bunların hiçbiri olmadı. Bilakis, hepsi sakince sırasını bekledi. Şaşkınlıktan donmuş gibiydiler.

Beyaz adamın gelip onlara bayramlık alması hiç olmuş şey değildi. Böyle bir şeyin olacağını hayal bile edemezlerdi. İşte bunun şaşkınlığı idi onları çocuksu sevinçlerden, yaramaz heyecanlardan alıkoyan. Sevindiklerini gözlerindeki pırıltıdan ve bayramlıklarını birbirlerine gösterirken siyah yüzlerine yerleşen masum tebessümden anlayabildik.

Yetimlerin bizi karşılamak için söyledikleri ilahiler, kulaklarımda tatlı bir name olarak duruyor hala! Kapının önüne dizilip, 'Allah'ın izniyle yine görüşelim...' diyerek uğurlamaları, "Gelmek için çok geç kalmışız" duygusunu bir kez daha yaşattı bize!

Malavi'de çok yetim var; ancak her yetimin başında Mai Hatice yok, ne yazık ki!..

TAŞ ÜSTÜNDE EĞİTİM

Malavi Müslümanlarının yaşadığı sıkıntıların başında eğitim geliyor. Daha doğru bir ifade ile eğitimsizlik. Ülkede okur-yazar oranı yüzde 58. Bu oran Müslümanlar arasında yüzde 40'a düşüyor.

Kurban eti dağıttığımız köylerden Nkalo'daki okul manzarasını anlatmak yeterli olacaktır. Kapısı, penceresi, sı-

Mai Hatice, yetim çocuklara dini eğitim de vermeye çalışıyor.

Nkalo'daki okul manzarası...Kapısı, penceresi, sırası olmayan bir sınıf...

rası olmayan bir sınıf. Oranın sınıf olduğunu gösteren tek emare, kara tahta. Öğrenciler taşın üzerine oturarak ders görüyor. Sınıfın tabanında hasır bile yok. Bu manzara Müslüman köylerin çoğu için geçerli.

Müslüman çocukların eğitiminde tek zorluk okulların fiziki şartları değil; fakirlik, eğitimin önünde en büyük engel. Pek çok aile zorunlu kayıt parasını ödeyemediği için çocuğunu okula gönderemiyor.

Malavili Müslümanlar, içinde bulundukları durumdan kurtuluşun eğitimle mümkün olacağının farkında. Bu nedenle çabalarını eğitim üzerinde yoğunlaştırmak istiyorlar. Çocuklarını ilköğretimden üniversiteye kadar hem dini hem de dünyevi ilimlerde yetiştirmek arzusu içindeler. Bunun için para lazım. Ancak bu yükü kaldırabilecek paraları yok...

KARDEŞLİK BU MU?

Buraya kadar Malavili Müslümanların fakirliğini, sefaletini, acizliğini anlattık. Ancak Malavi'nin bütün Müslümanları böyle değil. Zenginlikte zirve yapmış, saray yavrusu evlerde yaşayan, arabanın kralına binen Müslümanlar da var. Onlar, Indianlar yani Hintli Müslümanlar. Sayıları 500 bin. Bu sayı, Müslüman nüfusun % 10'una tekabül ediyor.

İngilizlerin getirip ülkeye yerleştirdiği Indianlar, Malavi ekonomisinde söz sahibi. Ticaret onlardan soruluyor. Büyük arazilerde çiftçilik yapanlar da var. Kısacası çok zenginler. Zenginliklerinin kaynağı da fakir Malavililer'e sattıkları mallar. Kural değişmiyor. En fakirin olduğu yerde en zengin de mutlaka bulunuyor.

Malavi'deki tabloyu görünce aklıma şu soru geldi: Bu kadar zengin Müslümanın olduğu bir beldede bu kadar sefil Müslüman nasıl olabilir?

Sorduk ve dedik ki; Hintli Müslümanlar bu zenginlikleri ile yoksul yerli Müslümanlar için ne yapıyorlar? Onları kalkındırmak, eğitimlerine yardımcı olmak, yetimlerine bakmak için kurdukları organizasyon, dernek, vakıf var mı?

Malavili Siyah Müslümanların fakirliğinden bütünüyle Hintli Müslümanlar sorumlu tutulamaz elbette. Diğer yandan eğitim çalışmalarına katkıda bulunan, yetimlere bakan, yardım için geleni geri çevirmeyen, meslek ve el sanatı öğretmek için gayret gösterenler de var. Ancak bunlar bireysel çabalar ve derde deva olmaktan çok uzak. Oysa sahip oldukları büyük maddi imkan ve girişimci ruhları ile onlardan beklenen; yerli Müslümanları bütünüyle kucaklayacak, onları sefaletin ve cehaletin pençesinden kurtamaya yönelik kapsamlı, planlı ve devamlılığı olan, kişilerin bireysel duyarlılığına değil kurumsal ciddiyete dayalı çalışmalar… Misyonerlerin faaliyetlerini görünce bu eksikliği güçlü bir şekilde hissettik.

Yetimler yurdunda çocuklar giydirilirken.

Hintli Müslümanlarla yerli Müslümanlar arasındaki kardeşlik bağında zaafiyet gözlemledik. Bunu bayram namazındaki tabloda fark ettik. Namazın ardından siyahla beyazın kaynaşmasını beklerken beyazın beyazla, siyahın siyahla kucaklaştığını gördük. Hüzün veren bir manzaraydı!..

AFRİKA'YI 'DERT' EDİNMEK

Hintli Müslümanlar, zekat vermenin yeterli olduğunu düşünüyor olmalılar. Oysa daha fazlasına ihtiyaç var. Belli ki, 'dert' edinmemişler kendilerine. 'Dert' edinen bir Müslümanı kısaca tanıtalım ve bu bahsi kapatalım: Mehmet Timurağaoğlu ağabeyimiz, Mardin eşrafından, fabrikaları, geniş arazileri olan, ihracat yapan varlıklı bir işadamı. Kurban bayramında İHH gönüllüsü olarak Malavi'deydi. 50'yi devirmiş yaşına rağmen müthiş bir heyecan içinde yardımların yerine ulaşması için koşturdu durdu. Malavili çocuklar Mehmet Ağabey'in kucağından hiç inmedi. Bazen 15-20 çocuğun ortasında her birinin başını okşarken gördük kendisini, bazen siyahi bir Müslümanla sarmaş dolaş sohbet ederken. 'Dert' böyle yaptırıyor demek ki!

KAĞIT ÜZERİNDE YOK SAYILMAK

Malavi'nin yerli Müslümanları, bir taraftan fakirlik, cehalet ve misyonerlere karşı dinlerini koruma çabası içindeyken diğer yandan varlıklarını devlete kabul ettirmek için mücadele veriyor. Çünkü Malavi yönetimi, Müslümanların oranını yüzde 12 olarak kabul ediyor. 1998 yılında yapılan nüfus sayımında Müslümanlar, Hıristiyan olarak yazılmış. Müslüman halkın cehaletinden yararlanan Hıristiyan sayım memurlar, kağıt üzerinde dinlerini değiştirmiş. Sayım sonuçları açıklandığında, Müslümanların nüfusa oranı yüzde 12 olarak ilan edilmiş. Oysa Malavi'de nüfusun yarısının Müslüman olduğunu görmek için sayıma bile gerek yok. Sokaktaki oran, iki kişiden birinin Müslüman olduğunu gösteriyor zaten.

Malavili bir yaşlı Müslüman. Sefalet, onurlu duruşunu hiç etkilememişe benziyor...

MALAVİ MÜSLÜMANLARININ VAR OLMA MÜCADELESİ

Malavi'de sosyal politikalar nü- fus oranına göre belirleniyor. Müslümanların oranı kağıt üzerinde yüzde 12 kabul edilince, paylaşım da buna göre gerçekleştirili- yor. Söz gelimi dışarıdan gelen yardımların taksimi yüzde 12'ye göre yapılıyor ve aslında Müslümanlara hiçbir şey verilmemiş oluyor. Devlet okullarında İslam dersi yok. Çünkü %12 var! Malavi yönetimi 'Sayınız yetersiz' diyerek Müslümanların İslam dersi talebini geri çeviriyor.

Malavili Müslümanlar, gerçek sayılarının yüzde 40'tan aşağı olmadığını söylüyor. Şimdi 'yok sayılma'ya karşı 'var olmak' için harekete geçmiş durumdalar. Temmuz 2008'de yine sayım var. Bu kez oyunu bozmak istiyorlar. Ancak bu kolay olmayacak. Zira üstesinden gelmeleri gereken ciddi bir sınav bekliyor onları!

Öncelikle eğitimsiz Müslüman halkın sayım defterinde dinlerine sahip çıkmaları için biliçlendirilmeleri gerekiyor.

Bu, köy köy, kasaba kasaba dolaşıp tehlikeye dikkat çekmeyi gerektiriyor. İkincisi; eğitimli Müslümanların sayım memuru olarak görev almalarını sağlamak ve onları sayım konusunda eğitimden geçirmek. İş, halkı bilinçlendirip sayım memurlarını eğitmekle bitmiyor; kayıtların merkezde değiştirilmesi tehlikesine karşı da tedbir almak gerekiyor. Bunun için, merkezde de Müslüman görevlilerin bulundurulması şart.

Bütün bunlar, ciddi bir organizasyon ve para gerektiriyor. Projenin maliyeti 100 bin dolar olarak hesaplanıyor. Malavili Siyah Müslümanlar için büyük para! (Yok sayılmak sadece siyah Müslümanların derdi; Hintli Müslümanlar'ın böyle bir sorunu yok.)

Var olma mücadelesini kazanmak isteyen Malavili yerli Müslümanlar, projelerini İHH'ya sundu. Şimdi yardım ve ilgi bekliyorlar.

AFRİKA'YI AFRİKALILAR KURTARIR!

Malavili Müslümanlar'ın yalnızlığı ve garipliği ortada. Bununla beraber son zamanlarda Türkiye'den bölgeye yönelen ilgi ve hayırlı seferler umut verici. Her ne kadar geç kalınmış olsa da…İHH, Afrika'ya özel bir önem veriyor. Fethullah Gülen Hocaefendi'nin talebeleri bir kolej ve yetimhane ile Malavi'de… Süleyman Hilmi Tunahan Hazretlerinin talebeleri ilk adımı yetimhane ile atmış Malavi'ye…Arkasının geleceğini söylüyorlar…Malavi'deki Kurban seferberliğine Deniz Feneri de katıldı. Yeryüzü Doktorları, Can Suyu, Kimse Yok mu?…Ve Afrika'da hizmet yarışına girip de ismini zikretmediğimiz diğer kuruluşlar…

Bu yarış çok gerekli ve çok hayırlı bir yarış kuşkusuz. Ancak hizmetlerin zaman ve kaynak israfına yol açmadan, akılcı bir planlama ile en fazla verim alacak şekilde yönlendirilmesine ihtiyaç var.

Bu bağlamda, (Malavi özelinden hareketle Afrika için) acizane düşüncelerimi şöyle sıralayabilirim:

1-Öncelikle Afrikalılara, 'Kendinizi değiştirmezseniz, sizi kimse değiştiremez.' ilkesi belletilmeli. Afri- ka'- nın kurtuluşunun Afrikalıların elinde olduğu anlatılmalı, onların durağan enerjileri harekete geçirilmelidir. Bunu sağlamak için, bölgeye yönelik projeler yerel partner teşkilatlar eli ile yürütülmeli, onlara sorumluluk verilmeli, organizasyon kabili- yetlerinin gelişmesi hedeflenmelidir.

2-Birinci maddeye bağlı olarak; Afrika'ya götürülecek yardım ve hizmetler, 'Balık yemeyi değil balık tutmasını öğretmeyi' amaçlamalı. Taşıma su ile değirmen ne kadar dönerse, uzaktan yardımların faydası da o mesabede olacaktır. Afrika'nın kırılmayı bekleyen en kalın zinciri, yardım almaya alışan ve sürekli yardım bekleyen yapısıdır.

3- Afrika'nın Müslümanlar için harekete geçirilmesi gereken ilk kaynağı; Hintli Müslümanlanlar'dır. Sahip oldukları büyük maddi gücü Müslümanların yararına kullanmada daha aktif ve samimi olmaları sağlanmalıdır. Ekonomiye hakim olmaları nedeniyle yönetimler üzerindeki etkileri de hizmetlere katkı sağlayacak önemli bir unsurdur.

4-Malavi'de nüfusun yüzde 90'ı tarımla uğraşmaktadır. Bu nedenle, kalkındırma programı köyde başlamalıdır. Köylüye modern tarımı öğretecek, yetiştirdiği üründen para kazanmasını sağlayacak organik tarım çiftlikleri kurulabilir; kooperatifleşme yolu ile birlikte üretme ve paylaşma kültürü geliştirilebilir.

5-Malavi, dünyanın en yoksul 10 ülkesinden biri; ancak bu olumsuz tablo, girişimciler için kârlı bir iş alanı olabilir. Verimli topraklara sa- hip Malavi'de, büyük çiftlikler ve tarıma dayalı sanayi kurularak ülke, Afrika'nın tamamına yönelik ihracat üssü olarak kullanılabilir. Telekomunikasyon ve ulaşım şartları iyileşiyor. Yatırımcı çekmek için vergiler düşürülmüş, yabancı sermaye teşvik ediliyor. Malavi sadece tarım ürünlerinde değil, sanayi ve ticarette de Afrika'nın tamamı için hareket noktası olabilir.

6-Sağlık alanındaki hizmetler, Hıristiyan-Müslüman bütün Malavi halkına ulaşmanın en doğru ve en kestirme yolu olarak gözüküyor.

7-Son olarak; vicdanî duyarlılıklar ile Afrika'ya yönelen ilgi ve yardımlar, 'iyi niyet'li çabalarla sınırlı kalmamalı; sağlam temeller üzerine kurulu, öncelikleri belirlenmiş ve hedefi çizilmiş yol haritası hazırlanmalı. Çalışmalar bu yol haritasına göre yapılmalı. En önemlisi de, 'devamlılık' sağlanmalı. Bayramdan bayrama değil, kalıcı hizmet ve organizasyonlar ile Afrika'da varlık gösterilmeli.

Afrika beyaz adamdan çok çekti, halen çekiyor. Ancak Afrika'nın beyaz adama ihtiyacı var. Zulum ve sömürü değil, iyilik ve adalet getirecek beyaz adam bekleniyor Afrika'da!..📖

(Sami Bayraktar ile -Malavi izlenimleri üzerine- Haber 7 Televizyonunun yaptığı röportajı http://www.geyikli.org/malavi/malavi.htm internet adresinden izleyebilirsiniz.)

Çocuk, her yerde, her zaman çocuk...Sefalet, neşelerini bozmamış...

(*): ***Sami Bayraktar:*** *1969 yılında Samsun'da doğdu. Trabzon Şalpazarı ilçesi Geyikli Beldesi nüfusuna kayıtlı. Samsun Çatalçam İlkokulu, Samsun İmam Hatip Lisesi ve Marmara Üniversitesi İletişim Fakültesi Rd-Tv bölümünü bitirdi. Meslek yaşamına ilk adımı 1992 yılında TRT İstanbul Televizyonu'nda kameraman olarak attı. 1993 yılında İhlas Haber Ajansı (İHA)-TGRT'de çalışmaya başladı. 1996 yılında Kanal7'ye geçti ve editör olarak görev aldı. 2006 yılında yayına başlayan haber kanalı Haber 7 Tv'nin Genel Yayın Yönetmenliği görevini iki yıl sürdürdü. Halen Kanal7 Haber Müdürü olarak çalışmaya devam ediyor.*

"Sözü dinlerler ve en güzeline tabi olurlar."
(ez-Zümer,18)

Hüseyin DEMİRTAŞ
Trabzon'un Şalpazarı ilçesine bağlı Geyikli Beldesi'nde dünyaya geldi.(1967) Marmara Ü. İlahiyat Fak. bitirdi.(1990) Çeşitli camilerde imamlık ve müezzinlik yaptıktan sonra 1994 yılında D.İ.B. İstanbul Haseki Eğitim Merkezi'ne girdi. İki buçuk yıllık ihtisas eğitiminden sonra dönem ikincisi olarak mezun oldu. 1995 yılında Özbekistan'da din görevlisi olarak bulundu ve hatimle teravih namazı kıldırdı 1996 yılından itibaren Giresun ili Şebinkarahisar ilçesinde yedi yıl; 2002 yılından itibaren Sinop ili Ayancık İlçesinde beş yıl müftülük yaptı. 2007 yılı Ekim ayından itibaren Zonguldak-Çaycuma ilçesi müftülüğü görevini yürütmektedir. husdemirtas@hotmail.com

İNSANIN DİNİ TABİATI ve İSLÂM İLE BULUŞMASI

■ Varlık ve İnsan

Varlık kategorisinin en zirvesinde "insan" denen varlık yer alır. Gerçekten de insanoğlu fizyolojik, biyolojik ve psikolojik yapısı ile varlık kategorisinde "en güzel kıvamda / uygunlukta" yaratılmış olduğunu fark eder ve bilir. Bu farkediş hem akli, hem kalbi ve hem de vicdani bir olgudur. İnsan aklı ile ölçer ve değerlendirir; kalbi ve gönlü ile inanır, bağlanır ve güvenir; vicdanı ile hakkı teslim eder ve teşekkür eder.

İnsanoğlu, kendisine verilen bunca nimetlerden dolayı minnet, teşekkür ve secde ile şükran gerek olduğunu tâ derinliklerinde hisseder. Din olgusu varlığını bu derin hissedişte yapılandırır.

■ Din Enjekte Edilmez

Din olgusu bize dıştan enjekte edilmez .Dinin fıtri ve insan tabiatının değişmez bir olgusu olduğuna dair Evrensel Kitap Kur'an-ı Kerim'de şöyle belirtilir:

"Kendini, Allah'ın birliğine inanan bir insan olarak dine yönelt! Allah, insanları bu yaratılış (fıtrat) üzere yaratmıştır. Allah'ın yaratmasında bir değişiklik yoktur. Dosdoğru din de budur, fakat insanların çoğu bilmezler".(er-Rum, 30)

Din kelimesinin lügat anlamları içerisinde "borç" anlamının bulunması da manidardır. Dindar olmak, varlık borcunu ödemekle eş anlamlıdır. Denebilir ki, insanoğlu "insanlık patenti"nin hakkını dindar olmakla ancak verebilir.

Yaratıcı Kudret, kendi mührünü eseri olan her şeye vurduğu gibi insanoğluna da vurmuştur. Allah Teala'nın verdiği bu en güzel doğal renge uymak ve ona bağlanmak (el-Bakara,138) kurtuluş ve mutluluğun tek yoludur.

■ Dindarlık = Varlık Borcu

İslam Dini, yaratılış borcunu ödeme noktasında bize en doyurucu ve hak bilgileri sunar. Bu bakımdan Allah katında değer bulan "borç ödeme" planı, İslam ile mümkündür. Yüce Yaratıcı hakkında, O'nun şanına uygun bilgileri bize İslam Dini verir. İslam, adalete , en güzele ve en doğruya götürdüğü için "Hak"tır. İslam'dan başka her türlü dinin, değer anlayışı bütünsel anlamda "Hak" olmadığı için, yapılan eylemlerin ahiret boyutu yoktur. Aksine vebali vardır.

Yüce Yaratıcı, bizleri vebalden kurtarmak, ebedi saadeti kazandırmak üzere içimizden peygamberler seçmiştir. İnsanoğlu basireti ile belgelere, işaret ve alametlere bakarak hakikatı seçebilir. Peygamberler hepimizin aklına, kalp ve vicdanına seslenir. Bizdeki "fıtrat"ı harekete geçirmek ister. Çekirdeğin özündekini dışarıya çıkartmak sureti ile adeta "hadi, itiraf et, gör," der.

Son peygamber dahil olmak üzere bütün peygamberler, insanın kalbindeki bu ilahi çekirdeği geliştirmek, suyunu, havasını vererek geliştirmek için uğraş vermişlerdir. Selam olsun tüm elçilere!..

■ Dindarlık ve Mutluluk

İnsanın tabiatına uygun davranması onu mutlu eder. Zira insanın güveneceği, bağlanacağı, ümitsizlik zamanlarında ümit edeceği bir "Sahibi" vardır.

Gerçekten de dinden uzak bir hayat, benliğin parçalanması ve parçalarda boğulmak anlamına gelir. İntihar eden insanlara baktığımızda bu umutsuzluğu, güven- sizliği ve anlamsızlığı görmüyor muyuz? Dindarlık, hayatın bütün zorluklarına rağmen, varlığımızı anlamlı kılar.

Allah'a kulluğa razı olmayan kimseler, kendi bireysel arzularına ya da içinde yaşadığı toplumun kendini yansıtmaları olan toplumsallaştırılmış arzulara tapınmaya başlar.(el-Furkan,43; el-Casiye,23; el-Araf, 178)

Bu tapınma ile artık para, iktidar, şöhret, ideoloji, cinsellik, moda ve gösteriş, tüketim, spor, eğlence, alkol ve uyuşturucu ya da bir takım sapık inançlar, kişinin hayatını bütünü ile kuşatıcı ve yönetici bir etkinliğe ulaşır. Kendi öz yaratılışına,dinî doğasına yabancılaşmış bir kimsenin gerçek huzur ve mutluluğu yakalaması imkansız hale gelir.

■ Dindarlığımız ve İslam

"İslam" kelimesinin en öncül anlamı 'teslimiyet'tir. Müslüman, 'Allah'a teslim olmuş adam' demektir. Müslüman olarak doğmak ve Müslüman üyesi olmak, şüphesiz ki şükredilmesi gereken büyük bir lütuftur. Bununla birlikte, önemli olan kişisel bilinç ve kabul düzeyinde İslam inanç sistemi ve değerleri ile bağ kurabilmektir. Taklide dayalı bir kabullenme düzeyinden araştırma ve doğrulamaya dayalı bir kabullenme düzeyine ulaşabilmektir.

Dinî hayatımızın geleceğini belirleyen şey, inanan insanların tek tek kalitesidir.

Takva ve fazilet yarışını, arınma ve yenilenme çabasını sürdürenlerin sayısı ne kadar çoğalırsa, dini hayat da o kadar güç ve canlılık kazanır. Bu yüzden İslam bireysel bilinçlenme ve gelişmeyi her şeyden daha önemli görür. Gözü kapalı bir iman ve teslimiyet, İslam'ın önerdiği bir yol değildir. Araştırma, sorgulama ve temellendirme olmaksızın yaşanan bir dindarlık, verimsiz ve kırılgandır. Akıl ve kalbin tam olarak tatmin olduğu bir noktaya kadar iman soruşturmasını yürütmek, Kur'an'ın sıkça teşvik ettiği bir yoldur.

Bu konuda Hz.İbrahim(a.s.) örneği, bizlere ışık tutmaktadır. O, toplumda yaygın olarak ahlaksızlıklardan ve sapık düşüncelerden kendisini korumayı bilmiştir. Çünkü O, kalabalığın sesine değil, kendi aklının, mantığının ve vicdanının sesine kulak vermiştir. Delilsiz ve temelsiz, yalnızca geçmiştekilerin adet ve alışkanlıklarına dayanan inanış ve uygulamaları olduğu gibi kabul etmemiş, onlara karşı mesafeli durmuştur.

Hz. İbrahim'in yaratıcı kudretinin aslını ve esasını öğrenmek için sorduğu şu soru, onun bu tutumunu çok açık ortaya koymaktadır:

"Rabbim! Ölüleri nasıl dirilttiğini bana göster? dediğinde, (Allah); İnanmıyor musun? deyince de; Hayır, öyle değil, fakat kalbimin tatmin olması için(istiyorum), demişti."(el-Bakara,260)

Kur'anda, Yüce Allah'ın, İbrahim'i kendisine dost (Halil) edindiğini bildirmektedir.(en-Nisa,125) Bir peygamberin bu araştırıcı,sorgulayıcı tutumunun,Yüce Yaratıcı tarafından kendisine bir saygısızlık ya da güvensizlik olarak görülmediği açıktır. Tam aksine bunun takdir ve sevgi ile karşılandığı söylenebilir.

Bu demektir ki, İslam sıradan ve üstünkörü bir ilgi ve dikkatle yaşanacak bir şey değildir. Kişiler, dine yönelişlerini rastlantıya bırakamazlar; çünkü din, bizim var oluşumuzun nihai kaderine cevap veren tek kaynaktır.

Dini konular üzerinde düşünmek, araştırmak, sorular sormak, ya da kafamıza takılan soruları başkası ile paylaşmak, kesinlikle günah sayılmaz. İmanımızı, dindarlığımızı sağlam bilgiye dayalı temellere dayandırmamız gerekmektedir.

"Sözü dinlerler ve en güzeline tabi olurlar."(ez-Zümer,18) ayet-i kerimesinin bizlere ışık olması temennisi ile Allah' emanet olunuz.

TÜRKİYE'DE EĞİTİM

Hüseyin ÖZCAN*(*)*
Bakırköy İlçe Milli Eğitim Müdürü

Geleceğin toplumu, eğitim sistemlerinin yetiştireceği insan tipine göre şekil alacaktır. Ülkeler, küreselleşme süresine göre eğitim sistemlerini uyarlama ve küreselleşen dünyanın evrensel değerlerine uygun bir eğitimi gerçekleştirme çabası içindedirler.

Hedefi, insan davranışlarını olumlu yönde değiştirmek olan eğitimin odağında okullar bulunmaktadır. Okulların, değişim sürecinden etkilenmemesi düşünülemez. Aynı zamanda kültürü yayma görevini üstlenen eğitim kurumlarının, değişmenin ve yenileşmenin hızına kendini uyduramaması, etkilediği toplumların da yenileşmenin gerisinde kalmasına sebep olacaktır.

Dünya bir yenileşme sürecinden geçmekte, bilgi toplumunda gelişmeler çok hızlı ve baş döndürücü bir şekilde devam etmektedir. Günümüz çağında ayakta kalmanın ilk şartı, hızlı değişimle baş edebilecek bilgiye sahip olmaktır. Değişimin getireceği yeniliklere ve gelişmelere uyum gösteremeyenlerin başarılı olması ve rekabet edebilmesi mümkün değildir.

Değişme ve gelişmenin itici gücü durumundaki bilgiye kim sahip ise, güçlünün o olacağı inkâr edilemez bir gerçektir. Bu gücün toplumların önüne serdiği geniş imkânlar, onu çekici kılmakta, ortaya çıkan sonuçları ile de, vazgeçilmezliğini daha da pekiştirmektedir.

Dinamik bir eğitim düzenine sahip olan toplumlarda, eğiticilerin ve öğretmenlerin de devamlı bir değişme-gelişme içinde olmaları beklenir. Bu nedenle, diğer kamu görevlilerinden önce öğretmenlerin de dinamizme yönelmeleri, toplumun kültürel, sosyal ve ekonomik değişme ve gelişimine ayak uydurmaları gerekir. Toplumun mimarı olan öğretmenler için kaçınılmaz olan bu gelişimin, ona yol gösteren ve liderlikte bulunan yöneticiler için daha da önem arz etmesi doğaldır.

İçinde bulunduğumuz çağda, çok kısa sürelerde değişen ve gelişen iletişim araçları vasıtasıyla artık herkesin bilgiye eşit zamanda ulaşması sağlanmaktadır. Esas farklılaşma, bilginin kullanımı ve yaratıcılığındadır. Bu nedenle, gözlemlerini ve deneyimlerini bilgi ile birlikte en yaratıcı şekilde kullananlar, elbette kazanacak ve başarılı olacaklardır. Arşimet ve Newton'u diğerlerinden farklı kılan, devamlı gözlemci olmaları değil midir?..

Merdiveni tırmanmak ve bir üst basamağa ulaşmak için bir tek yol vardır. Bir sonraki basamağa ulaşmak için üzerinde bulunduğunuz merdiveni terk etmeniz gerekir. Tırmandığınız basamak hangisi olursa olsun bu prensip değişmez. Bilgi, kullanıldığı zaman işe yarar. Başarı, insanın ulaşmak istediği güzel bir hedefe varabilmesidir. Bu da bilgi paylaşımı ile olacaktır. En son yapılan bir araştırmaya göre, insanlar aslında kontrollerini ve etkilerini kaybetmekten korktuğu ya da bağımlı olmaktan çekindikleri için paylaşım konusunda son derece isteksiz olmuşlardır.

Yaptığımız iş, son derece önemli bir iştir. Eğitimin önemini belirtmek, güneşin doğudan doğduğunu ifade etmek gibi belki malumu ilan etmek olur. Biz, insanın insan olma vasfını ön plana çıkararak insana mahsus olan bir alanda çalışıyoruz.

Dünyanın her yerinde şüphesiz ki eğitim çok önemlidir. Türkiye'de ise eğitim ekstra önemlidir. Çünkü yetmiş üç milyonluk nüfusun çok önemli bir bölümü genç, dinamik ve eğitim almaya muhtaçtır. Eğer biz, genç ve dinamik olan bu nüfusumuzu standartlarındaki kadar iyi eğitebilirsek, bu insanlarımız sağlıklı, karnı tok, sırtı pek olursa, Türkiye işte esas o zaman gerçekten dünyanın lider ülkelerinden birisi olur. O zaman -slogan değil- 21. yüzyıl, gerçekten 'Türk asrı' olur. Şu anda 20 milyona yakın öğrencimiz var. Yaptığımız iş, -20 milyon öğrenciyi aile fertleriyle birlikte düşündüğümüzde- 73 milyonun hepsini doğrudan veya dolaylı olarak ilgilendiriyor.

Devletimiz bu konuda bütün imkânları seferber ediyor, üzerine düşeni yapmaya çalışıyor ve bakanlığımızın bütçesi, son yıllarda, diğer bakanlık bütçelerine göre daha fazladır. Ama bu yetiyor mu? Dünya standartlarında gerçek anlamda çağdaş bir eğitim için bu imkânlar ve kaynaklar yeterli mi? Şüphesiz ki yeterli değildir. Milli Eğitim Bakanlığımızın bütçesi aşağı yukarı 15 milyar dolardır ama Fransa, bütçenin %10'unu eğitime ayırdığı zaman 86 milyar dolar ediyor. Ekonomik pastamızın ebatı bu, bunu büyütmek zorundayız. Kamudan bu kadar bütçe ayrılabiliyor. O zaman bütün dünyada olduğu gibi, çağdaş, medeni, kalkınmış dünyada olduğu gibi, biz üç sektörü birden eğitimin içine almak zorundayız. Ve bu üç sektör, eğitimi olmazsa olmaz meselesi kabul edecek ve bir seferberlik ruhuyla eğitime yaklaşmaları gerekecektir. Nedir bu üç sektör? Bunlar; devlet sektörü, özel sektör ve vakıflar, dernekler, -kısaca- sivil toplum örgütleri dediğimiz sektörlerdir. Eğer bu üç sektör birden, meselede gayret sahibi olursa, üzerine düşeni yaparsa işte o zaman eğitime gerçek anlamda çağ atlamış olacağız. Milli Eğitim Bakanlığımızın tarihinde ilk kez eğitim ve öğretimle ilgili -ciddi anlamda- problem tespiti yapılmış ve altı ana problem tespit edilmiştir. Bunlar; okullaşma oranları, okulların fiziki durumu, teknolojik alt yapı, öğretmen yetiştirilmesi ve öğretmen kalitesinin artırılması, müfredat, rehberlikle alakalı problemlerdir.

Bu problemlerin çözümünde ciddi mesafeler katederken;bunların yanında önemli projelerden "Haydi Kızlar Okula Projesi", "Ücretsiz Ders Kitabı Dağıtım Projesi", "Eğitime %100 Destek Projesi", "E-Devlet Projesi", "İlköğretim ve Ortaöğretim için %100 Temel Eser Projesi", " Bursların Tek Elde Toplanması", "Öğrencilere Şartlı Nakit Yardımları", "Ortaöğretim Kurumlarının Dört Yıla Çıkarılması", "Umut Adımları Projesi" hayata geçirilmiştir.

Bakanlığımızca yürütülen bu projelerin, ülkemizi çağdaş muasır medeniyetler seviyesine yükselteceğine inanmaktayım.

Vesta Kelly'nin güzel bir sözü var; *"Kar taneleri tabiattaki en kırılgan şeylerdendir ama bir araya geldiklerinde bakın neler yapabiliyorlar..."*

Yeter ki, millet olarak birlik-beraberlik duygusu içerisinde hareket edelim ve sevgi, saygı, hoşgörü içerisinde birbirimizi kucaklayabilelim…□

(*): Hüseyin Özcan: *1969'da Kars'ın Sarıkamış ilçesinde doğdu. Aslen Şalpazarı-Çetrik köyüne mensuptur. İlk, orta, lise öğrenimini Sarıkamış'ta tamamladıktan sonra, 1999'da girdiği Marmara Ü. İlahiyat Fak.'nden birincilikle mezun oldu. Aynı üniversitenin Sos.Bilimler Ens.Din Eğ. Ana Bilim Dalı'nda yüksek lisansını tamamladı./ Sırasıyla Üsküdar Tic. Meslek L.'nde; Din Kültürü ve Ahlak Bil. öğretmenliği, müdür başyardımcılığı ve Üsk.İlçe Milli Eğ.Müd.'nde Şube Müdürlüğü görevlerinde bulundu. 2001'de yapılan 'görevde yükselme' sınavlarında başarılı olarak Beşiktaş İlçe Milli Eğ.Müd.'nde Şube Müd. olarak göreve başladı ve bu görevini üç yıl yürüt-*

Kulağından zehirlenen birinin kimden ne tür bir zehir aldığını, bu zehrin onun dimağında ve ruh dünyasında ne çeşit tahribatlar yaptığını teşhis ve tespit edebilmek, dolayısıyla bu zehirlenmeye karşı etkili olabilecek uygun panzehirleri bulup zamanında hastaya verilebilmek son derece zordur. Çünkü kulağından zehirlenenler, zehirlendiklerinin farkına kendileri varamadıkları gibi, bunu başkasından duymaya da tahammül edemezler...

Mustafa ATALAR(*)

Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür V.

KULAĞINDAN ZEHİRLENMEK...

İ tükten sonra, 27.12.2004'de Bakırköy Ilçe Milli Eğ. Müdürlüğü görevine atandı.Halen bu görevine devam etmektedir.

İnsan, kulağından zehirlenir.' diye ilginç bir atasözümüz var. Bu sözü ilk defa duyanlar, biraz garipseyebilirler. Ama dünyada en çok kulağından zehirlenen ve acı sonuçlarına en çok maruz kalan bir milletin ve toplumun mensupları olduğumuz halde, bilmem kaç kişi ve ne kadar bunun farkındadır!..

Peki, kulağından zehirlenmek nasıl olur? İnsan kulağından nasıl zehirlenir? Kulağından zehirlenmek ne gibi sonuçlar doğurur? Dünümüzden ve bugünümüzden bu tür zehirlenmelere ne gibi somut örnekler gösterilebilir?..Buyurun, cevaplarını beraber aramaya çıkalım.

Şüphesiz insan bile bile ve göz göre göre ne ağzından, ne kulağından, ne de başka bir yerinden zehirlenir. Ama zehir uzmanları, ağız yoluyla verecekleri zehirleri nasıl bala, şekere, şerbete katıp, göz ve gönül alıcı altın taslarla hiç fark ettirmeden kurbanlarına sunmayı çok iyi bilirlerse, kulaktan zehirlemenin de kendine göre akla hayale gelmedik yol ve yöntemleri vardır.

Örneğin, belli bir amaç güdülerek ustaca uydurulup dizayn edilmiş efsaneler, masallar, rivayetler, hikayeler, romanlar, fıkralar, söylentiler, söylenceler, oyunlar, temsiller, filmler, müzikaller ve daha çok kulağı hedef alan pek çok araçlar, insanların kimlik ve kişiliklerinin, tavır ve davranışlarının yönlendirilmesinde, onların yanlış ve tehlikeli mecralara sürüklenmelerinde, tahminlerin ötesinde, etkili ve güçlü silahlar haline dönüştürülebilir. Bunların illa baştan sona yalan, yanlış, gerçek dışı olmaları da gerekmez. Zaten öyle olsalar, belki daha az yanıltıcı, daha az etkili ve daha az tehlikeli olurlardı. Kulaktan zehirleme ameliyesinde, genelde yaşanmış olaylardan, tarihi gerçeklerden, herkesçe kabul gören doğrulardan, tabii bunlar çeşitli mantık oyunlarıyla çarpıtılıp olduğundan farklı gösterilerek, alabildiğine yararlanılır.

Kurbanları üzerinde önceden çok titiz çalışmalar yapan, onları nasıl etkileyebileceklerini çok iyi bilen kulaktan zehirleme uzmanları, işlerini o kadar sinsi ve sanatkarca yaparlar ki, kurbanları, kulaklarına akıtılan zehirli yalanları çoğu zaman sorgulayıp araştırmaya bile gerek duymadan hemen kabul edip, inanıverirler. Bir de bakarsınız ki, akıllı, mantıklı, dürüst, hiç kimse tarafından kandırılabileceklerine asla ihtimal vermeyeceğiniz insanlar bile; yalan yanlış söylentilerin etkisiyle dostlarını düşman, düşmanlarını dost; zalimleri mazlum, mazlumları zalim; suçluları suçsuz, suçsuzları suçlu; mağdurları zorba, zorbaları mağdur; haklıyı haksız, haksızı haklı; iyiyi kötü, kötüyü iyi; başarıyı başarısızlık, başarısızlığı başarı gibi görmeye başlamışlar. Hatta çok güvenilir bulduğunuz bazı kimselerin bile nasıl olup da faydalı, gerekli, hayırlı işler başarabilecek, becerikli, iyi, dürüst ve değerli insanların yollarını kesip, zalim, muzır, asalak tiplerin önlerini ve yollarını açabildiklerine; onları mutlaka uzak tutulmaları gereken yerlere nasıl yükseltebildiklerine; gül yerine zararlı dikenleri nasıl sulayıp büyütebildiklerine; kendi doğrularını bir tarafa atıp başkalarının yanlışlarını yapabilmek için gece gündüz nasıl harıl harıl canla başla çalışabildiklerine; bunu da doğru bir iş ve büyük bir başarı olarak nasıl görüp gösterebildiklerine; kendilerine hiç yakışmayan bir sürü hayırsız ve uğursuz eylemlere nasıl girişebildiklerine; hiç gereği yokken telafisi imkansız zararlara ve büyük pişmanlıklara yol açacak zapt edilmez öfke ve düşmanlıklara nasıl kapılabildiklerine bakar da şaşar kalırsınız...

Kulağından zehirlenen birinin kimden ne tür bir zehir aldığını, bu zehrin onun dimağında ve ruh dünyasında ne çeşit tahribatlar yaptığını teşhis ve tespit edebilmek, dolayısıyla bu zehirlenmeye karşı etkili olabilecek uygun panzehirleri bulup zamanında hastaya verilebilmek son derece zordur. Çünkü kulağından zehirlenenler, zehirlendiklerinin farkına kendileri varamadıkları gibi, bunu başkasından duymaya da tahammül edemezler. Olayın gerçek yüzü, yapılan zulüm, haksızlık ve tahribatların büyüklüğü anlaşıldığında, genellikle çoktan iş işten geçmiş olur. Hatta bazen hiç anlaşılamaz bile. Aslında bunun anlaşılması arzu edilen bir şey de değildir. Ama sonuçta kulağından zehirlenme olayında -kusuru bulunsun bulunmasın- herkes, ister istemez bunun acı sonuçlarından payına düşene katlanmak zorunda kalır.

Bazıları kendilerini çok akıllı, çok zeki ve çok uyanık görüp, kulaklarından zehirlenmeyi nefislerine ve gururlarına yedirememeyebilirler; başlarına asla böyle bir şey gelemeyeceğini de iddia edebilirler. Fakat bu yersiz bir alın- ganlık ve çok büyük bir iddiadır. Çünkü peygamberler de dahil, hiçbir insanoğlu kulağından zehirlenme tehlikesinden uzak değildir. Peygamberlerin en faziletlisi, insanların en akıllısı, en güveniliri, yol ve ahlakça da en üstünü olan **Hz.Muhammed**(s.a.v.) bile böyle bir tehlikeye maruz kalmış, kendisini ancak Allah'ın lutfu ve yardımıyla kurtarabilmiş, bu yüzden Rabbi tarafından da açıkça uyarılmıştır:

"Müşrikler, sana vahyettiğimizden başka bir şeyi yalan yere bize isnat etmen için seni, neredeyse, sana vahyettiğimizden saptıracaklar ve ancak o takdirde seni candan dost kabul edeceklerdi. Eğer seni sebatkar kılmasaydık, gerçekten neredeyse onlara birazcık meyledecektin. O zaman, hiç şüphesiz sana hayatın ve ölümün katmerli acılarını tattırırdık; sonra bize karşı kendin için hiç bir yardımcı da bulamazdın." *(İsra Suresi, 73-75)*

Kur'an-ı Kerim'de bundan başka da hem Müslümanları, hem de Hz.Peygamberi, her duyduklarına inanmamaları, dolayısıyla kulaklarından zehirlenmemeleri konusunda uyaran daha pek çok ayet-i kerime mevcuttur. Burada sadece ikisini daha zikretmekle yetinelim:

"Yeryüzünde bulunanların çoğuna uyacak olursan, seni

Allah'ın yolundan saptırırlar. Onlar zandan başka bir şeye tabi olmaz, yalandan başka söz de söylemezler."*(En'am,116)*

"Ey iman edenler! Eğer bir fasık size bir haber getirirse, onun doğruluğunu araştırın. Yoksa bilmeden bir topluluğa kötülük edersiniz de sonra yaptığınıza pişman olursunuz."(Hucurat Suresi:6)

***

İslam tarihinde, en somut, en tehlikeli ve en kapsamlı kulaktan zehirlenme tuzağına ilk defa **Evs** ve **Hazrec** kabilesine mensup Medineli Müslümanların (Ensarın), hem de Asr-ı Saadette düştüklerine tanık oluyoruz. Bu olay, kulaktan zehirlenmenin nasıl bir şey olduğu, ne gibi sonuçlar doğurabildiği, bu işte hangi yol ve yöntemlerin kullanılabildiği yolunda bize ışık tutması ve çok önemli ipuçları vermesi bakımından son derece önemlidir. O nedenle üzerinde dikkatle durmamız gerekiyor.*(Bkz: Hak Dini Kur'an Dili, Elmalılı M. Hamdi Yazır, cilt:2, sayfa:362)*

Bilindiği gibi, Peygamber Efendimiz hicret etmeden önce Medine'nin adı Yesrib'di. Burada Evs ve Hazreç adlı iki Arap kabilesi ile Yahudiler yaşarlardı. Hem Yahudilerle Araplar, hem de Evs ve Hazreç kabileleri arasında savaş, rekabet ve düşmanlık hiç eksik olmazdı.

Yahudilerin de kışkırtmasıyla Evs ve Hazreç kabileleri, İslam öncesi dönemde birbirleriyle yüz yirmi sene kadar süren korkunç ve kanlı savaşlar yaptılar. Halbuki bu kabilelerin her ikisi de Arap'tı ve aralarında akrabalık bağı da vardı. Bu savaşlarda bazen biri, bazen öbürü galip gelir, Yahudiler bir birini, bir öbürünü destekler, neticede her ikisi de güçten takatten düşer, dolayısıyla Yahudilerin Yesrib'deki konumları daha da güçlenmiş olurdu.

Bu savaşların en sonuncusu, aynı zamanda en çetin ve en meşhuru, Hz.Peygamberin Medine'ye hicretinden daha birkaç yıl önce gerçekleşen "**Buas Savaşları**" idi. Bu kanlı savaşların ardından, her iki kabile de, birbirlerine daha büyük zararlar verebilmek, mümkün olabilirse diğerini tamamen ortadan kaldırabilmek için başka Arap kabilelerinden müttefikler arama yarışına girdiler. Hatta İslam'la da bu arayış içinde gittikleri Mekke'de tanışmışlardı. Fakat Allah, İslam'la onların gönüllerini öyle bir birleştirdi ki, hiçbir bağ ve güç onları böyle birleştirip kaynaştıramazdı. Tabii bu durum Yahudilerin asla işine gelmiyordu. Halbuki Hz.Peygamber, Medine'de yerleşik Müslümanların, Yahu- dilerin ve diğer unsurların birarada huzur, barış ve mutluluk içinde yaşayabilmelerini temin için, dünyanın ilk yazılı anayasası niteliğindeki "**Medine Antlaşması**"nı Medine'deki bütün taraflarla beraber hazırlamış, herkesin onayını alarak yürürlüğe koymuştu.

Günlerden birgün, Müslümanlara karşı kini, öfkesi ve hasediyle meşhur **Şemmas ibn-i Kays** adlı ihtiyar bir Yahudi, birarada oturmuş güzel güzel sohbet eden Evs ve Hazreç kabilelerine mensup Müslüman gençlerle karşılaştı. İslam'dan önce birbirlerine şiddetli düşman olan bu gençler arasında, İslam sayesinde oluşan ülfeti, sevgi, saygı ve muhabbeti, barış ve huzuru, kaynaşma ve kardeşliği görünce, bundan çok rahatsız oldu. "Bunlar böyle toplandıkça, bizim buralarda kararımız, huzurumuz kalmaz!" diyerek bir Yahudi gencini yanına çağırdı. *"Git şunların yanına var, otur! Aralarında geçen Buas Savaşı'nı ve daha önceki yıllarda birbirleriyle yaptıkları diğer savaşları onlara hatırlat! Her iki tarafın o dönemlerde birbirleri aleyhine söyledikleri şiirlerden de parçalar okuyuver!"* diye tembih etti.

Yahudi genç söylenenleri yapınca, Müslüman gençler arasında gittikçe şiddetlenen bir münakaşa kapısı açıldı. Müslüman gençler, o ana kadar tatlı tatlı herkesin yararına olan konularda konuşup fikir alışverişinde bulunurlarken, birden bire iki zıt cepheye ayrıldılar ve herkes kendi tarafını övmeye, yaptıklarıyla övünmeye, karşı tarafı yermeye başladı. İki tarafın öfkesi de kabardıkça kabardı, iş büyüdükçe büyüdü. Sonunda işi, *"Haydi öyleyse, var mısınız yine öyle bir gün yapalım!?"* diye birbirlerine meydan okumaya kadar vardırdılar.

Bu kadarla da kalmayıp, birbirlerini, silahlarını alarak meydan savaşı yapmaya davet ettiler. Herkes kendi kabilesini topladı, silahlanarak eski günlerin intikamını almak üzere karşı karşıya geldiler.

Durum kendisine haber verilince Hz.Peygamber, beraberinde muhacirlerden ashab-ı kiramla savaş meydanına geldi. *"Ne yapıyorsunuz? Allah sizi, küfürden kurtarıp İslamla şereflendirdikten, kerem ve inayetiyle cahiliyye davalarının kökünü kazıdıktan, aranızı bulup sizi barıştır- dıktan sonra, üstelik ben de aranızdayken, yeniden eski küfre mi dönüyorsunuz?"* diye bir konuşma yaparak onları uyardı.

Hz.Peygamberin uyarısı üzerine hepsi, düştükleri yanlışı, bunun şeytani bir tuzak olduğunu anladılar.

Derhal ellerindeki silahları fırlatıp attılar. Gözyaşları içerisinde birbirlerine sarılıp, kucaklaştılar. Böylece Hz. Peygamberin, zamanında müdahalesi ile çok büyük bir fitnenin önüne geçilmiş oldu. Bu olay üzerine inen şu ayet-i kerimelerle Allah, müminleri uyardı:

"Ey iman edenler! Eğer o kitap verilenlerden herhangi bir gruba uyarsanız, sizi imanınızdan sonra döndürüp kafir yaparlar. Size Allah'ın ayetleri okunup dururken ve Allah'ın Rasûlü de aranızda iken, dönüp nasıl inkar edersiniz? Kim, Allah'a sımsıkı bağlanırsa, kesinlikle o, doğru yola iletilmiştir." *(Âl-i İmran Suresi:100-101)*

İslama can ü gönülden bağlanmış, her şeylerini bu uğurda feda etmeyi göze almış, bizzat Hz.Peygamberin talim ve terbiyesinden geçmiş "Ensar"ın, artık eskide kalmış "Buas Hikayeleri" yüzünden birbirlerinin kanını akıtmalarına, birbirlerini boğazlamalarına ramak kalmıştı. Bereket versin, Hz.Peygamber zamanında yetişti de, felaketin kıyısından döndüler. Hz.Peygamber sağ olduğu müddetçe, bir daha böyle "Buas Hikayeleri" anlatmaya cesaret edenler çıkamadığı gibi, bu tür hikayelere kulak veren de olmadı.

Ama su uyur, düşman uyumaz. Düşman elbette düşmanlığını yapacak.İslam düşmanları, Müslümanlarla harp meydanlarında baş edemeyeceklerini anlayınca, bu tür "Buas Hikayeleri" uydurarak onları kulaklarından zehirleyip birbirine düşman etmeyi ve kırdırmayı daha en başından beri çok akıllıca ve risksiz bir yol olarak benimsediler. Bunda çok başarılı olabildiklerini görünce de bu işe daha bir dört elle sarıldılar; kulaktan zehirleme yol ve yöntemlerini her uygulamadan yeni dersler de çıkararak sürekli geliştirdiler.

Buna şaşmanın veya garipsemenin bir anlamı yok. Şaşılması gereken; Allah ve Rasulü'nün bu kadar açık uyarılarına rağmen, düşmanlarımızın hile ve tuzaklarına bu kadar kolay kanabilmemiz; olayları, feraset sahibi Müslümana yakışacak şekilde kendi gözümüzle kulağımızla değil de, başkalarının -yani dost bildiğimiz sersem ve ahmakların veya pek çoğundan haberdar bile olamadığımız hain ve sinsi düşmanlarımızın- gözleri ve kulaklarıyla görüp dinlemeye bu kadar çok yatkın olmamızdır. □

(*):Mustafa Atalar: *1955, Şalpazarı (Trabzon) doğumludur. İlkokulu doğum yeri olan Geyikli köyünde bitirdikten sonra, ortaöğrenimini İstanbul'da tamamladı. Daha sonra Ankara Ü. Siyasal Bilgiler Fak. İktisat-Maliye Bölümü'nü bitirdi. Bu fakülte'nin bursuyla 1980-1982 yılları arasında Almanya'da bulundu. Köln Üniversitesi'nde Almanca dil eğitimini bitirip, "Yüksek Okullar Dil Yeterlik Sınavı"nı başardıktan sonra, doktora yapabilmek için aynı üniversitenin İktisadi Sosyal Bilimler Fakültesi'ne kayıt yaptırdı. 1982 yılında "Kültür ve Turizm Bakanlığı Müfettiş Yardımcılığı" sınavını kazanınca, Almanya'dan yurda döndü. Aynı bakanlığın merkez teşkilatında müfettişlik, başmüfettişlik, müsteşar yardımcılığı, genel müdürlük, Kuveyt ve Berlin'de müşavir yardımcılığı, ataşe yardımcılığı gibi görevlerde bulundu. 2005-2006 yıllarında Kültür ve Turizm Bakanlığı Avrupa Birliği Daimi Temas Noktası görevini yürüttü. Halen Kültür ve Turizm Bakanlığı Güzel Sanatlar Genel Müdür Vekilidir. İyi derecede Almanca ve Arapça bilmektedir.*

"Elif okuduk ötürü,
Pazar eyledik götürü;
Yaratılanı hoş gördük,
Yaratan'dan ötürü."(Y. EMRE)

Hakkı BAYRAKTAR(*)
bayraktar@hakikat.net (www.hakikat.net)

HOŞGÖRÜ DERKEN...

İnsani değerlerin altüst olduğu, insanların itişip-kakıştığı, tahammülsüzlüğün kin ve nefrete dönüştüğü asrımızda en çok muhtaç olduğumuz kavramlardan biri de 'hoşgörü'dür.

Hoşgörü(müsamaha / tolerans); sevgiyle mayalanmış, yumuşak ve sıcak bir kavramdır. Hoş görmek, iyi karşılamak, ayıplamamak, kırıcı ve aşağılayıcı olmamak, affedici olmak anlamlarını çağrıştırır. Hoşgörmek; affedilebilecek kusurları -hata arama mantığından uzak kalarak- düzeltme hususunda, Allah'ın kullarına fırsat tanımayı ve samimi bir niyetle yardımcı olmayı gerektirir. Yoksa kötülüğe teşvik edici bir hoşgörü, hiçbir zaman "hoş bir görü" değildir.

Hangi Durumlarda Hoşgörü Olmaz?

İnsan haklarının çiğnendiği, hak ve adalet sözkonusu olduğu, vatanın ve milletin bölünmez bütünlüğüne kastedildiği, Din-i Mübin-i İslam'a açıkca saldırıldığı durumlarda hoşgörüden bahsetmek; zulme ve yok oluşa davetiye çıkarmak anlamına gelir. Bir kâtile hoşgörü, evinize giren bir yılana/akrebe göz yumarak çocuklarınızı feda etmenize benzer. Halbuki yılanın/akrebin başını ezmeniz, ailenizi ve çocuklarınızı sevmenizin bir icabıdır. Bir katile acırsanız, bütün bir topluma acımamış sayılırsınız. Yani hoşgörü; mutlaka cezalandırılması gerekenleri merhamet çemberinin dışında tutar. Üstelik bazen cezalar; suçlu için ıslah edici bir fonksiyon icra ederek rahmete de vesile olabilir...Savaş şartları içerisinde, adalet yerini buluncaya kadar zalimin cezalandırılması bir gerekliliktir. Çünkü adalet; "haklıya hakkını vermek, haksıza haddini bildirmektir."

Hoşgörü anlayışımız, bizi içinde bulunduğumuz haksız ortama razı olmaya ve pasif davranmaya itmemelidir. Çünkü hoşgörü; insanları ve yaşanan hayatı, hak olana yönlendirmek için ortaya konan aşk ve muhabbet yüklü bir aktivitedir. İslam'daki cihadın/savaşın hedefi de, adalet ve hoşgörü ortamının tesisidir. Bir ayette; "**Allah uğrunda O'na yaraşır şekilde cihad edin,**"*(el-Hac, 78)* buyurulmaktadır. Hakkıyla yapılan cihad, zulmün ve haksızlığın ortadan kalkmasını; barış, özgürlük, sevgi ve hoşgörü ortamının doğmasını sağlar.

Hoşgörünün Kur'ânî ve Nebevî Temelleri

Öncelikle şunu belirtelim ki; bütün bir kainat ve topyekün beşeriyet, Rahman ve Rahim olan Allah'ın hoşgörüsü sayesinde ayakta durmakta ve hayatiyetini devam ettirebilmektedir. Cenab-ı Allah, suçluları anında cezalandırsaydı, onlara tevbe-istiğfar imkanı tanıma toleransını göstermeseydi; insanlığın hali gerçekten çok daha perişan olurdu. Belki ibret alıp Hakk'a yönelenler çoğalırdı, ancak insanlığın büyük bir kesimi -nefis var oldukça- helak olurdu. "**Rahmetim, gazabımı geçti**," buyuran Rabbimiz -imtihan sırrının da icabı olarak- böyle bir yolu tercih etmemiştir. Cenab-ı Hakk'ın; Kahhar(kahredici), Celal(azamet, hiddetlilik), Cebbar(büyüklük, zorlayıcı) gibi yerine ve zamanına göre tecelli eden birkaç ismi mevcutsa da; 'el-Esmâü'l-Hüsnâ'nın kahir ekseriyeti O'nun rahmet ve hoşgörüsünü beyan eder ve kainatta daha çok bu sıfatların tecellisine şahid oluruz. Tevvab(tevbeleri çok kabul eden), Settarru'l-Uyub (ayıpları örten, gizleyen), Afüvv (affeden, merhametli), Gafur, Gaffar (suçluları en çok bağışlayan), Halîm(yumuşak ve hoş muamele yapan), Rahman (mümin olsun veya olmasın herkesi rızıklandıran) gibi isim ve sıfatları, O'nun rahmetinin enginliğini göstermektedir. O'nun kullarına acıması ve hoşgörüsü bu kadar engin olmasaydı; güneş, hava, su gibi sayılamayacak kadar çok nimetlerinden, hergün kendine isyan edenlere zerre kadar tattırır mıydı? Kullarına tanıdığı bunca fırsata rağmen, inkar ve isyan ile dünya hayatını noktalayanlar için adaletinin (Adl isminin) gereği olarak ahirette Rahim sıfatı tecelli edecektir. Yani ahirette, dünyada iken inanıp hayırlı işler yapanlara acıyacak, rahmet edecek; inkarcıları cezalandıracaktır. Dünya hayatında insan, kendini düzeltmesi, ulvi olanlara yönelmesi ve kemali için hoşgörüye muhtaçtır. Kur'an, insanın 'ahsen-i takvim: en güzel kıvamda'*(et-Tîn,4)* yaratılmış 'şerefli bir varlık'*(el-İsrâ, 70)* olduğunu beyan etmenin yanında zaaflarına da dikkat çekmektedir: "**Allah, sizden (ağır teklifleri) hafifletmek istiyor. Çünkü insan zayıf yaratılmıştır.**"*(en-Nisâ, 28)* Zayıf yaratılan insanın elbette bazı zaafları olacaktır. İnsan, bazen bilerek-bilmeyerek hataya düşebilecektir. Hataları düzeltmenin en güzel yolu, hoşgörü ve aftan geçer. Şu ayete kulak verelim: "**Kötülüğün cezası, yine onun gibi bir kötülüktür. Kim affeder, barışırsa onun mükafatı Allah'a aittir. Muhakkak ki Allah, zalimleri sevmez.**"*(el-Şûrâ, 40)* Demek ki; bir insan, kendine yapılan bir kötülüğe misliyle ceza verme(isteme) hakkına sahipken affederse ve barışırsa, Allah katında büyük mükafaat alacaktır. Suçluya, hak ettiğinden fazla ceza yüklemekse bir zulümdür ve 'Allah zalimleri sevmez...' Suçluları, kötüleri Hak adına topluma kazandırmak için bundan daha güzel bir yöntem olabilir mi? Bakınız Cenab-ı Hak, sevgili Peygamberi Musa(a.s.)'ı zalim Firavun'a gönderiyor ve nasıl bir tavır takınmasını istiyor: "**Firavn'a gidin; çünkü o azdı. / Ona yumuşak söz söyleyin; belki öğüt alır veya kor-kar.**"*(Tâhâ Sûresi, 43, 44)* Herşeyin hikmetini en iyi bilen Rabbü'l-âlemîn; 'gidin boynunu vurun, dövün, sövün, asın- kesin (!)' demiyor da, hoşgörü ve nezaket tavsiye ediyor. Cenab-ı Hak, Firavun'un öğüt almayacağını, korkmayacağını, iman etmeyeceğini bilmiyor muydu da, yüce peygamberini onun ayağına gönderdi? Elbette biliyordu, buna şüphe yok; ancak Rabbimiz bize bir ölçü ve metod veriyor: En azgın insanlara bile gidip tebliğ yapmaktan imtina etmeyin. Zalim bir devlet başkanı/bakanı da olsa yanına gitmekten çekinmeyin ve yumuşak sözlerle öğüt verin. Kimin, nerede, ne zaman hidayete ereceğini bilemezsiniz. Bir zalimin, zulmünü azaltmak dahi bir hizmet sayılmaz mı? Cenab-ı Allah, -istersebir zalime, bir fasıka da dinine hizmet ettirir...Toplumun en alt kesiminden en üst kesimine kadar hoşgörü meltemi estire-

bilirsek (ki, bu imani bir görevimizdir,) o zaman huzur ve barışın hakim olduğu bir hayat yaşamamızı da kolaylaştırmış oluruz. Bu hususta en güzel örnek sevgili Peygamberimiz(s.a.v.)'dir. O'nun baştan sona nümune-i timsal olan hayatındaki hoşgörü örneklerine geçmeden önce şu mübarek beyanına kulak verelim: "**Kul, Rabbini tanır, O'nun büyüklüğünü bilirse; O da, kulun yaptıklarını hoş görüp affeder.**"*(Müslim, Tevbe, 1-8 ; Buhari, Deâvât, 4)*

Allah Resulü Neyi Hoşgörmez / Affetmezdi?

Âlemlere rahmet olarak gönderilen Resulü Ekrem Efendimiz, bir hoşgörü Peygamberiydi. **Hz.Aişe**(r.ah) validemiz, O'nun hoşgörüsünden bahsederken; şahsi hiçbir meselesinden, uğradığı zararlardan dolayı kimseyi incitmediğini, intikam almadığını; Allah'a ait bir hak çiğnenirse, onu hiç affetmediğini beyan eder.*(Müslim; Fedail, 79)*

Fatıma-i Mahzume hırsızlık yapmış ve Allah Resulü, elinin kesilmesine karar vermişti. Fatıma, Kureyş Kabilesinden soylu bir kadın olduğu için elinin kesilmesine razı olmayan bazıları, Peygamber Efendimizin çok sevdiği **Üsame** (r.a)'yi aracı yaparak affedilmesini istemişlerdi. Allah Resulü, kendi kabilesi için de olsa adaletten ayrılmadı. Hemen bir hutbe irad ederek şöyle seslendi: "**Ey insanlar! Geçmiş milletlerin ne yüzden yollarını sapıtıp (helak olduklarını) biliyor musunuz? Onlar, asilzadeleri(soyluları) birşey çalarsa, onu bırakırlar; zayıfları çalarsa, onu cezalandırırlardı. Allah'a yemin ederim ki; kızım Fatıma da hırsızlık yapmış olsaydı, muhakkak onun elini keserdim!**"*(Buhari, Müslim)*

Demek ki; hoşgörü(müsamaha); dini esaslardan, adaletten fedakarlık anlamına asla gelmez. Bir toplumda hırsıza, caniye, zaniye, rüşvetçiye, zalime müsamaha gösterilirse; o toplumda huzur ve barıştan bahsedilemez. Hele, Allah Resulü'nün işaret buyurdukları gibi; makam-mansıb, şöhret ve zenginlik sahibi olanlar aynı suçu işlediği zaman dokunulmaz; zayıf ve güçsüz olanlar suç işlediklerinde cezalandırılırsa, artık o toplum yaşanmaz bir karmaşaya ve helaka sürüklenir.

Allah Resulü'nden Hoşgörü Örnekleri

"**Ben, rahmet peygamberi olduğum kadar savaş peygamberiyim,**"*(Ahmet b. Hanbel; 4.395)* buyuran Allah Resulü, mecbur kalmadıkça savaşmamıştır. O'nun hayatı, savaş ortamları dahil, sayılamayacak kadar hoşgörü ve affın örnekleriyle doludur. Bazılarını hatırlayalım:

● Akrabalarını İslam'a davet için gittiği Taif'de taş yağmuruna tutulmuş, ayakları kanlar içinde kalmıştı. Cebrail'in; "Allah'ın selamı var; istersen şu tepeleri Taif halkının üzerine yıkacak ve onları helak edecek..." demesine karşılık, asla böyle bir şey istemediğini belirterek ellerini açmış ve şu duayı yapmıştı: "**Allah'ım; (şu) kavmimi(topluluğu) hidayete ulaştır; çünkü onlar (Seni ve Beni) bilmiyorlar!**" Çünkü O, kan dökmek ve insanları yok etmek için değil, dalaletten hidayete çıkararak gerçek varlığa kavuşturmak için gönderil-mişti. Bu tavır ve dua, tam da O'nun bu vasfına yakışmaktaydı. Nitekim, Taif halkı yıllar sonra İslam'la şereflenmişlerdi.

● Mekke'nin, kan dökülmeden fethedilmesinin ardından Allah Resulü, bir zamanlar Müslümanlara yapmadıkları hakaret, zulüm ve işkence bırakmayanlara karşı umumi af ilan etmişti. Muktedir olduğu halde intikam almamıştı.

● Bedir esirlerine yaptığı muamele ne kadar anlamlıydı!.. Onlara bir misafir gibi davranmanın yanında; okuma-yazma bilen her esiri, on Müslümana okuma-yazma öğretme karşılığında; zengin olanları fidye vermek şartıyla; hiçbir özelliği olmayanları da birşey beklemeden serbest bırakmıştı. Bu nasıl bir hoşgörüydü; düşmanını yok etmek yerine, meziyetlerinden istifade etmeyi tercih ediyordu!..

● Necran'dan gelen Hıristiyan bir grubun, Mescid-i Nebevi'nin bir köşesinde kendi inançlarınca ibadet etmelerine müsaade buyurmuşlardı. İnanç ve ibadet özgürlüğünün, müsamahanın bundan daha güzel pratik örneği nasıl olabilirdi?!

O'nun Hoşgörüsü Bir Mektepti

Allah Resulü'nün hoşgörüsü ibretlerle doluydu. Ve O, hoşgörüyü insanları kazanmak ve eğitmek için vazgeçilmez bir vasıta olarak yaşıyordu. Ashabına hep; "**Kolaylaştırın, zorlaştırmayın; müjdeleyin, nefret ettirmeyin**,"*(Buhari; İlim, 11)* düsturunu öğütlüyordu. Kendileri de daima bu prensip üzere hareket ediyordu.

● Bir defasında; Mescid-i Nebevi'de ashab-ı kiramla oturmuş sohbet ediyordu. Bedevinin biri içeri girip iki rekat namaz kılmış ve; *"Allah'ım; bana ve Muhammed'e rahmet et!"* diye dua etmişti. Bu duayı duyan Rahmet Peygamberi; *"Pek geniş olan ilahi rahmete sınır çektin yahu!"* buyurmuşlardı.

Aynı bedevi, biraz sonra mescidin bir köşesine abdest bozmaya (bevl etmeye) başlar. Olaya şahid olan ashabdan bazıları, adama bağırırlar ve üzerine yürürler. Rahmet Peygamberi, onlara mani olur ve; *"Bırakın(işini görsün)...Sonra bevlinin üzerine bir kova su dökün; zira siz güçlük değil, kolaylık göstermek üzere gönderildiniz,"* buyururlar. Sonra bedeviyi yanına çağırarak ona şöyle nasihatte bulunur: *"Bu mescidler, ne bevl, ne de başka pislik içindir; buralar, Allah'ı anmak, namaz kılmak ve Kur'an okumak için yapılmıştır."(Buhari; Vudu', 58; Edeb, 35)*

Bedevi, bütün bu hareketlerini kasten değil cehaletinden yapmıştı. İslam'ın özünü ve edebini henüz bilmiyordu. Yaptıklarını, içinden geldiği gibi yapıyor ve doğru olduğunu sanı-yordu. Öyleyse ona yaptıklarının yanlışlığını ürkütmeden, soğutmadan en uygun bir yaklaşım ve tatlı bir dille anlatmak gerekiyordu. Hoşgörü ve Rahmet Peygamberi de onu yapmıştı. Çünkü Rabbi, O'na şöyle buyuruyordu:

"**(Ey Muhammed!) sen hikmetle ve güzel öğütle Rabbinin yoluna çağır ve onlarla en güzel şekilde mücadele et.**"*(en-Nahl, 125)*

***

İnandığımız temel kaynaklar "hoşgörü" hakkında bu kadar bariz hüküm ve örnekler ortaya koyarken, nasıl oluyor da tahammülsüz, dışlayıcı, bencil ve hoşgörüsüz bir toplum olabiliyoruz? Mezhep, meşrep, siyasi düşünce vb. farklılıklar, temelde aynı inancı paylaşan bir toplumda nasıl oluyor da tefrika ve düşmanlık vesilesi sayılabiliyor?..Nefsimizin ve egomuzun hegemonyasından kurtulup, inandığımızı iddia ettiğimiz değerleri, "Gaye İnsan-Ufuk Peygamber"in örnek hayat tarzına uygun olarak yaşamanın zamanı gelmedi mi?..

(*): Hakkı Bayraktar: *1961 yılında, Geyikli Beldesi'nde (Trabzon-Şalpazarı) doğdu. En son mezun olduğu okul; Dokuz Eylül Ü. İzmir İlahiyat Fakultesi'dir.(1982) Devlet Liseleri ve İlköğretim Okullarında öğretmenlikten sonra bir süre özel okul ve özel dersanelerde Müdürlük, Genel Koordinatörlük, Özel Müfettişlik ve Eğitim Müdürlüğü yaptı. Halen İstanbul-Gaziosmanpaşa Plevne Lisesi'nde Din Kültürü ve Ahlak Bilgisi öğretmenliği yapmaktadır. Çeşitli gazete ve dergilerde elliyi aşkın inceleme-araştırma yazısı yayınlandı. Birçok kitab, dergi ve makalenin tashih-redaksiyonunu ve editörlüğünü yaptı. Tv'lerde çeşitli ilmi oturumlara katıldı ve bir özel tv'de 'Sözden Öze' adıyla 30 hafta süren kültür-edebiyat proğramı yaptı ve proğramda konuşmacı olarak bulundu. 'Muharref Dinler ve İslamiyet (Tevrat, İnciller ve Kur'an) ve Misyonerlik Faaliyetleri' üzerine çeşitli illerde konferanslar verdi ve panellere katıldı. "Gizlenen Kitaplar"(2003) ve "Ekümenik Kutsal Kitap"(2007) isimleriyle yayınlanan kitapların ortak yazarı ve editörüdür. "Bozulmuş Dinler ve İslamiyet" ve "Misyonerlere Cevap / İnter-cihad" adlarında yayına hazır iki kitabı mevcuttur. Kendine ait 'hakikat.net' adındaki web sitesinin ve 'geyikli.org' sitesinin Yayın Danışmanlığını ve yazarlığını devam ettirmektedir. Ayrıca kendi yöresiyle alakalı belgesel çalışmalar da yapmaktadır.*

Foto:Beldüz

Ağasar yaylalarında kara somun ekmeğinin tadı bir başkadır!

Pestil deyince hemen akla o gelir: Nam-ı diğer "Pestilci İbrahim"

Foto:Beldüz

Artık o da cepten konuşuyor. Hem de yaylanın çimeninde hem istirahat hem de etrafı temaşa ederken.../ Ağasarlı nine, işlerini zirveden takip ediyor!...

Foto.: Kamil Bayraktar

Ona dünyaları bağışlasanız, yaylasının bu güzelliklerine değişir mi dersiniz!?../ Yaylasıyla özdeşleşmiş mutlu bir Ağasar kadını.

Çoğu kez tarihi bir yayla kahvehanesi önünde muhabbetin derinleştiği anlar olur...

Foto:Beldüz

Ağasar gençliğinin, onlardan alacakları çok büyük hayat dersleri var.

Bir ülkenin kalkınması, gerçekçi projelerin hayata geçirilmesiyle mümkündür. Gerçekçi projeler de, gerçekten dürüst ve ehil insanlarla gerçekleştirilebilir...

MUSTAFA ÖZDEMİR

1962 yılında Trabzon'un Şalpazarı ilçesine bağlı Fidanbaşı (Tımara) köyünde doğdu.İlkokulu Fidanbaşı köyünde, ortaokulu ve liseyi Şalpazarı Lisesi'nde bitirdi.1981 yılında Yıldız Teknik Üniversitesi Mühendislik Fakültesi İnşaat Mühendisliği bölümünde üniversite eğitimine başladı ve 1985 yılında mezun oldu. / Aynı yıl DSİ 14. Bölge Müdürlüğü 141. Şube Müdürlüğü'nde çalışmaya başladı.1986 yılında DSİ'den ayrıldı. / İSKİ Genel Müdürlüğü Su İnşaat Daire Başkanlığı'ında Kontrol Mühendisi olarak göreve başladı.1987 Nisan-1988 Temmuz tarihleri arasında yedek subay olarak askerliğini yaptı. Ağustos 1988'de tekrar aynı görevine döndü.

Bugüne kadar görev aldığı önemli projeler şunlardır:

●Maltepe-Adalar denizaltı boru hattı döşemesi inşaatı. (22.000 metre, 630 mm ile 430 mm arasında HDPE boru döşenmiştir. / Bugüne kadar Türkiye'de döşenmiş en uzun denizaltı boru hattı inşaatıdır.) ●Dolayoba içme suyu ana besleme sistemi inşaatı. (2 adet su deposu , 3 adet pompa istasyonu, 3 adet trabiye isale hattı) ●Kartal içme suyu ana besleme sistemi inşaatı (3 adet su deposu, 3 adet pompa istasyonu, 3 adet trafo ve isale hattı.) ● Ömerli-Şeyhi-Gebze isale hattı inşaatı. (2200 mm çelik boru hattı) ● Kartal-Pendik içme suyu şebeke inşaatı. ● Maltepe içme suyu şebeke hattı. ● Büyükçekmece içme suyu şebeke hattı. ● Eyüp içme suyu şebeke inşaatı. ● Kağıthane arıtma tesisi ek üniteler inşaatı: - Havalandırma ünitesi / - Ozonlama ünitesi / - Su depoları ünitesi. - Borulama revizyonları / - Trafo inşaatı / - Çamur tesisleri. ● Pendik Şube Müdürlüğü binası inşaatı. (1997-2000) ● Kadıköy Şube Müdürlüğü binası inşaatı.● Yenidoğan su haznesi, terfi merkezi ve şebeke inşaatı. (2 adet su deposu, 2 adet pompa istasyonu, 2 adet trafo ve şebeke boru hattı.)

***

Kullandığı bilgisayar programları : Word, excel, autocad, microstation V8 XM 2D, microstation V8 XM 3D.

● Primavera Project-İş programlama ● Yabancı dil: İnglizce (orta)

***

● Fidanbaşı Köyü Dernek Başkanlığı. (2 Dönem) ● Fidanbaşı Köyü Dernek Başkanlığı Yardımcılığı. ● Şalpazarı Dernekler Birliği üst kurul üyesi.(1997- 2000) ● Trabzon Dernekler Birliği Yönetim Kurulu üyeliği, saymanlık, genel sekreterlik, denetleme kurulu üyeliği. ● Halen Doğu Karadenizliler Kültür ve Yardımlaşma Derneği Başkan Yardımcılığı. ● Trabzonspor kongre üyesi.

1997 yılında aynı daireden Çevre Yüksek Mühendisi **Şehnaz Koşar** ile evli ve biri kız, biri erkek iki çocuk babasıdır.

Hazırlayan: ***Kemal SARI***

FOTO BELDÜZ

Nişan, sünnet ve düğünleriniz için stüdyo resim çekimi ve kamera çekimleri yapılır.

Tel.:
0462 891 22 26
Gsm:
0542 355 79 59

Şalpazarı-TRABZON

ŞENLİKLERİN, DÜĞÜNLERİN ve GECELERİN VAZGEÇİLMEZ SANATÇISI

BİLAL (SERDAR) SARI

20.03.1975 tarihinde Trabzon ili Şalpazarı ilçesi Fidanbaşı köyünde dünyaya geldi. İlkokulu Fidanbaşı Köyü İlkokulu'nda tamamladı. / Onüç yaşında iş bulmak için gurbet yollarına düştü. Zaman içinde bir çok işte çalışıp hayatını kazanmak için mücadelesine devam etti. / Gurbet ellerde memleket hasretini biraz dindirmek için bir kemençe satın alıp boş vakitlerinde ve yalnız gecelerinde kemençenin yayında teselli buldu. Zamanla dost ve arkadaşları, onun kemençeyi çok iyi çalıp söylediğinin farkına varınca, düğün, davet ve dost meclislerinin aranan kemençe sanatçısı oldu. / Askerliğini 1995-'97 yıllarında Ankara'da Genelkurmay Başkanlığı'nda yaptı. / Evli ve iki çocuk babasıdır. Kemençe sanatçılığının yanısıra, halen bir şirkette pazarlama uzmanı olarak iş hayatını sürdürmektedir. / (İletişim: 0538 270 70 99 - 0542 621 39 78)

KALP ve DAMAR HASTALIKLARININN EN ÖNEMLİ SEBEBİ:

SİGARA ve KÖTÜ BESLENME

Prof.Dr. Gökhan İPEK(*)
İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak.
Kalp-Damar Cerrahisi Öğ.Üyesi

Sayın Hemşehrilerim;

Kalp ve damar hastalıklarının, özellikle de bölgemizde sıkça görülen koroner damar hastalığının en önemli nedenlerinin başında sırasıyla sigara, kötü beslenme alışkanlığı, kalıtım ve şeker hastalığı gelmektedir. Özellikle ilk iki sebebi ortadan kaldırmak bizim elimizdedir. Sigara, kolesterolün damar duvarında birikmesine ve biriken yağ plaklarının çatlayarak damar tıkanmasına sebep olduğundan kullanılmamalıdır. Ayrıca sigara iyi kolesterolün düşmesine, spor ise (günlük en az 30 dakika yürüyüş) iyi kolesterolün yükselmesine yol açar. Az miktarda alkolün de aynı etkiyi yaptığı çeşitli araştırmalarda gösterilse de bu durumun koruyucu etki yaptığı tam ispat edilmediğinden ve alkolün diğer zararlı etkileri de düşünülürse alkol kullanımı önerilmez.

Kan kolesterol düzeyinin yüksek olması kalp-damar hastalığı tehlikesini artırır. Türkiye'de ölüm nedenlerinin en başında, kalp-damar hastalıkları gelmektedir. Kolesterol seviyesinin normal seviyede olmasını sağlıklı beslenme ile sağlayabiliriz. Özellikle doymuş yağlardan zengin hayvansal yağlar/tereyağ kullanılmamalı; bunun yerine doymamış yağ içeren zeytinyağı, sıvı yağlar kullanılmalıdır. Koyun ve sığır eti, tam yağlı sütten yapılmış ürünler (tam yağlı beyaz peynir, kaşar peyniri v.s.) kullanılmamalı; bunun yerine tavuk, hindi, balık eti tercih edilmelidir. Balık eti kalp sağlığı açısında en yararlıdır. Tahıl, sebze, meyve tüketimi artırılmalıdır. Pasta, krema, dondurma mümkün olduğu kadar az tüketilmelidir. Haftada ikiden fazla yumurta tüketilmemeli, özellikle beyazı tercih edilmelidir. Haftasonu kahvaltı geleneğimizdeki bol tereyağlı, peynirli ziyafetini zor olsa da terk etmeliyiz.

Diyet ve yaşam tarzı değişikliklerine rağmen kolesterol düzeyi normale inmeyen kişilerde, doktor tavsiyesine uygun olarak ilaçlar kullanılmalıdır. Tüm bunlara rağmen diğer faktörlerin de etkisi ile kişi kalp ve damar hastalıklarına yakalanabilir. Ancak erken teşhis ve uygun tedavi seçenekleriyle bu durumu tedavi etmek mümkündür. Ül- kemizde gerek kardiyolog hekimlerimizin v e gerekse biz- ler gibi kalp-damar cerrahlarının başarılı ameliyat teknik-leriyle normal yaşantımıza devam etmek mümkündür. Bugün her türlü kalp ve damar ameliyatları (kapak ameli-yatları, koroner by pass ameliyatları, doğuştan kalp has-talıkları tedavisi, kalp nakilleri, büyük damar hastalıkları ameliyatları) düşük risklerle

🗁 Sigara, kolesterolün damar duvarında birikmesine ve biriken yağ plaklarının çatlayarak damar tıkanmasına sebep olduğundan kullanılmamalıdır...

🗁 Doymuş yağlardan zengin hayvansal yağlar/ tereyağ kullanılmamalı; bunun yerine doymamış yağ içeren zeytinyağı, sıvı yağlar kullanılmalıdır. Koyun ve sığır eti, tam yağlı sütten yapılmış ürünler kullanılmamalı; bunun yerine tavuk, hindi, balık eti tercih edilmelidir. Tahıl, sebze, meyve tüketimi artırılmalıdır.

(*): Prof. Dr. Gökhan İpek: *Ağasarlı bir ailenin çocuğu olarak Trabzon'da doğdu.(13 Ocak 1960) İlkokulu, ortaokulu ve liseyi (birinci olarak) Trabzon'da bitirdikten sonra İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi'ni de okul birincisi olarak tamamladı.(07.04.1982)*
Çalıştığı yerler ve sahip olduğu kariyerler*: / 1982-1984: Erzurum-Pasinler-Yastıktepe Sağlık Ocağı.(Mecburi hizmet.) / 1984-1989: Hacettepe Tıp Fak., Toraks ve Kalp-Damar Cerrahsi Ana Bilim Dalı.(Araştırma görevlisi olarak.) / (18.10.1989'da Hacettepe Tıp Fak., Toraks ve Kalp-Damar Cerrahsi Ana Bilim Dalı'nda Kalp-Damar Cerrahisi Uzmanı oldu.) / 27.11.1989: Koşuyolu Kalp ve Damar Hast., Kalp-Damar Cerrahisi Başasistanı olarak atandı. / 1989-1991: 600 Yt. Diyarbakır Askeri Hast.Kalp Damar Hast. Klinik Sorumlusu.(Uzman olarak) / 1991-1997: Koşuyolu Kalp Eğitim ve Araştırma Hast.(Başasistan olarak.) / (11.11.1997'de doçentlik unvan ve yetkisini aldı.) / 1999: Koşuyolu Kalp Eğitim ve Araştırma Hast.-Kalp Damar Hast.-Kalp Damar Cerrahisi Klinik Şefi olarak atandı./ 14.12.2001: European board of thoracic and cardiovascular surgeons. / (18.10.2007'de İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Kalp ve Damar Cerrahisi Ana Bilim Dalı'na profesör olarak atandı.) / (****Tez konusu****: Saint Jude Medical Kalp Kapak Protezlerinin Erken ve Geç Takip Sonuçları.(Ankara-1989) / Her türlü erişkin ve çocuk kalp, damar ameliyatlarını başarıyla yapmaktadır./ Kalp nakli ameliyatlarını, Türkiye'de başarıyla yapan sadece dört cerrahtan biridir. / Yabancı dilde ve Türkçe, iki yüz dolayında makale, kitap vs...yayınları mevcuttur. / (cep: 0532 361 80 08 / iş: 0212 414 30 00 – 22868)*

REFLÜ HASTALIĞI NEDİR VE NASIL ÖNLENİR?

Prof.Dr. Turgut İPEK(*)
İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak.Genel Cerrahi Anabilim Dalı Öğretim Üyesi

Kahve, alkol, turunçgiller, domates ve yağlı yiyecekler reflüyü artıran yemeklerdir. Bunlardan ya da reflüye neden olduğu düşünülen yiyeceklerden kaçınmak gerekir. / Sigaranın, alt özofagus sfinkterini gevşettiği, araştırmalarda gösterilmiştir. Sigaranın diğer zararları yanı sıra reflüye olan etkisinden dolayı içilmemesi önerilir.

Pekçok insanda yemekten sonra hazımsızlık, ekşime ve yemek borusunda yanma yakınmaları mevcuttur. Bu rahatsız edici durum, yemek borusuna ve hatta ağıza kadar gelen yemek ve mide asidi ile belirginleşir.

Bu durum bazı kişilerde geçici olup, belli bir sürede ortadan kalkar. Ancak bazı kişilerde de oldukça rahatsız edici, sık sık oluşan ve oldukça ağrılı bir hastalık halini alır. Bu hastalığı *"Gastroözofageal reflü"* olarak adlandırıyoruz. Toplumda oldukça sık oranda (%15-20) gözlenen bir hastalıktır. Kadınlarda daha sık gözlenmesine karşın ciddi yemek borusu hasarı erkeklerde daha sık gözlenir. Yaşlılarda ve çocuklarda oldukça ciddi durumlar oluşturabilir.

Reflü hastalığı günümüzde, tanısı konduktan sonra önleminin alınması ve tedavisi mümkün bir hastalıktır.

Yemek ile birlikte midede öğütücü işlem amacı ile asit salgılanması başlar. Yemek bitiminde bu salgılanan asidin bir kısmı mideden taşarak yemek borusunu tahriş eder. İşte bu geriye taşmaya *"Reflü"* adını veriyoruz. Reflü olan asit, yemek borusunda geçici ve kalıcı hasarlar oluşturabilir. Bu tahriş neticesinde oluşan ağrıya *"heartburn"*, yemek borusunda oluşan hasara da *"Özofajit"* tanımlarını kullanıyoruz.

Mide yüzeyi aside alışık ve asidin tahrip eden etkisini ortadan kaldıracak mekanizmalara sahiptir. Ancak yemek borusunda aside karşı bu tür koruyucu etkili mekanizmalar bulunmaz. Normalde mide ile yemek borusu arasında *"alt özofagus sfinkter"* dediğimiz bir kapı görevini üstlenen mekanizma mevcuttur. Bu kapı yutulan lokmaların yemek borusundan mideye geçisine izin verir, ancak mide içeriğinin geri kaçmasını önleyecek mekanizma ile çalışır. Bu kapıdaki gevşemeler ya da bozukluklar (mide fıtığı-hiatal herni) reflü hastalığının oluşmasının nedenleridir.

Mide içindeki basıncın arttığı durumlarda (çok yemek yenmesi, yemek sonrası yatılması, vs) reflü sıklığı daha fazladır.

❖BELİRTİLER NELERDİR?

En sık belirtisi göğüste yanma*(heartburn)*dır. Bazı insanlar bu yanmayı midesinde, boyunda, omuzlarda ya da hatta sırtta ve kolda dahi hissedebilir. Kalp ağrısından bazen ayırt edilemez. Genellikle bu nedenle doktora başvururlar. Göğüs ağrısı nedeniyle koroner anjio yapılıp negatif bulunan % 50 hastada reflü özofajit saptanmıştır.

Özofajitte ağrı sıklıkla akut başlangıçlı ve saatlerce sürer; uykudan uyandırır; antiasit ve yiyeceklerle hafifler; gıda ve öğünlerle ilişkilidir; sırt üstü yatma ve öne eğilmede hissedilir; % 50 olguda pyrozis, regürjitasyon ve disfaji gibi semptomlara eşlik eder; eforla ilişkisizdir; sıklıkla sternum altında ya da sırt bölgesinde hissedilir, yayılım göstermez. Ağrıya ilaveten ağıza ekşi su gelmesi *(regürjitasyon)* diğer sık rastlanan belirtidir. Boğazda ve ağızda kötü bir tat bırakır; genellikle yemek sonrası nadiren yemek sırasında oluşur. Semptomlar sıklıkla yatarken ve uyurken meydana gelir. Karında şişkinlik, geğirti, hıçkırık, gıcık hissi, kronik öksürük, ağız kokusu, ses kısıklığı, ses tellerinde nodül ve astım nöbetleri diğer belirtileridir.

❖REFLÜ CİDDİ BİR OLAYA NEDEN OLUR MU?

Reflü uzun süre tedavi edilmezse özofagusta hasara neden olur. Böylece yutmada güçlük, yutma sırasında ağrı, hassas boğaz, kısık ses ve kronik öksürüğe bağlı kanamalar, skar oluşumu ve özofagusta darlık gelişir. Daha ilerki safhalarda yemek borusu hücrelerinde değişikliğe *(Barrett's özofagus)* neden olarak kanser riskinde artış ve kanser gelişimi gözlenebilir. Ne yazık ki, hasarın boyutunu hastanın yakınmaları ortaya koyamaz. Bu nedenle doktor kontrolünde tetkikler yapılması gerekir.

❖REFLÜ NASIL KONTROL EDİLEBİLİR?

Mide içeriğinin yemek borusuna kaçmamasının en kolay yolu ayakta durmak ya da dik oturmaktır. Reflünün olmaması için yemek sonrası yatarak istirahat edilmemelidir ve yatma zamanının yemekten en az iki saat sonra olmasına özen göstermelidir. Buna rağmen yatınca reflü oluyorsa, yatak başının 15-20 cm. kaldırılması, baş ve göğüs kısmının yukarıda olması ile reflü önlenebilir.

Sıkı kemerler, korse ve diğer sıkı giysilerden kaçınılmalıdır. Mide üzerine basınç yapacak giysi seçimlerinden vazgeçmemiz gerekebilir.

Aşırı kilolu iseniz zayıflama ile mide üzerindeki basıncı azaltırsınız. Az az ancak sık yemek yardımcı olacaktır. Günde üç öğün yemek yerine altı öğün, ancak daha az yemek reflünün azalmasını sağlayacaktır.

Kahve, alkol, turunçgiller, domates ve yağlı yiyecekler reflüyü artıran yemeklerdir. Bunlardan ya da reflüye neden olduğu düşünülen yiyeceklerden kaçınmak gerekir.

Sigaranın, alt özofagus sfinkterini gevşettiği, araştırmalarda gösterilmiştir. Sigaranın diğer zararları yanı sıra reflüye olan etkisinden dolayı içilmemesi önerilir. Eğer tamamen bırakılamıyorsa da azaltılması ya da ara verilmesi önerilir.

Tükürük salgısını artıran sakız (şekersiz) gibi maddelerin çiğnenmesinin olumlu etkileri görülür.

Tüm bu davranış tarzı değişikliklerine rağmen reflü devam ediyorsa ilaç ile tedavi aşamasına gelinmiştir.

❖İLAÇ TEDAVİSİ

Herkesin bildiği gibi antasit ilaçlar midedeki asit üretimini azaltması ve reflünün daha az ağrılı olmasını sağlayabilirler. Ne yazık ki, antasitler kısa süreli ağrıda rahatlama sağlarlar (ortalama 1 saat) Daha sonra daha fazla doz alımını gerektirirler. Ancak daha fazla doz alınımlar da, ishal ya da kabızlık gibi yan etkilere neden olur. Özellikle yatma vaktinde artan asit reflüsünü önlemede ye- tersiz kalırlar ve daha farklı ilaç gereksinimi doğar.

Bu amaç ile pekçok ilaç kullanılmıştır. Simetidine, Ranitidin, Famodin gibi H 2 reseptör antagonisti denilen ilaçların yanısıra günümüzde Omeprazol, Lansoprazol, Nexium gibi proton pomba inhibitörü denilen ilaçlar kullanılmaktadır. Özellikle PPI (proton pompa inhibitörleri) kullanıldığında sorunların büyük bir kısmının ortadan kalktığı gözlenir.

❖SORUNLAR BİTTİ Mİ?

Artık reflü ile ilgili yakınmalar sona erdi. Bilinmesi gereken, yakınmaların ortadan kalkmasının yemek borusunda oluşan hasarın ortadan kalktığı anlamına gelmediğidir. İlaç kullanımına son verildiğinde ya da ara verildiğinde yakınmalar yeniden başlayabilir. Unutulmaması gereken, reflünün uzun dönemli hastalık olduğudur.

❖HANGİ DURUMLARDA ARALIKLI İLAÇ TEDAVİSİ UYGULANIR?

Yaş 60'ın altında ise./ Hastalığın tekrarı, yılda üçden az oluyorsa. / Yakınmaların şiddeti hafif ya da kontrol altına alınabiliyorsa./ Yemek borusunda hasar yoksa, hastaya aralıklı ilaç tedavisi uygulanır.

❖HANGİ DURUMLARDA KALICI İLAÇ TEDAVİSİ UYGULANIR?

Yaş 60'ın üzerinde ise. / Hastalık yılda üçden fazla tekrarlıyorsa. / Günlük yaşantıyı bozan yakınmalar varsa bunlar aralıklı tedavi ile kontrol edilemiyorsa. / Şiddetli yemek borusu hasarı varsa. / Başka hastalıklarda mevcut ise hastaya kalıcı ilaç tedavisi uygulanır.

❖ENDOSKOPİK TEDAVİLER

Günümüzde reflü hastalığının tedavisinde endoskopik tedaviler de yerini almaktadır. Endoskopik tam kat plikasyon (Plikator), sütür (Endocinch), Enteryx, Endonetics, Plexiglas microspheres gibi daha nadir uygulanan yöntemler yanı sıra Stretta gibi öne çıkan uygulamalar da vardır. Stretta yönteminde, özofagus alt bölümüne 12-16 adet noktaya, mukoza soğutulurken iki dakika süreyle 85°C ısı oluşturan radyofrekans enerji uygulanmasıdır.

Ancak etkinlikleri % 60-70 oranlarında olan bu yöntemler, mide fıtığının (hiatal herni) olmadığı ya da 2-3 cm.'den küçük olduğu durumlarda, yutma güçlüğü, darlık ve Barrett özofagus olmadığı durumlarda uygulanabilir.

❖HANGİ HASTALARDA AMELİYAT DÜŞÜNÜLMELİDİR?

Yaş (hasta ne kadar genç ise cerrahi o kadar önceliklidir). / Yakınmaların şiddeti, sıklığı, tipi. / Yemek borusundaki hasarın şiddeti. / İlaç tedavisine rağmen hastalığın tekrarlama hızı. / Reflü ile birlikte mide fıtığının (Hiatal Herni) mevcut olması durumunda hastanın tedavisi ameliyat ile sağlanır.

❖AMELİYAT İLE NELER DÜZELTİLİYOR?

Günümüzde laparoskopik ameliyatların hastaya sağladığı daha az ağrı, daha kısa sürede iyileşme avantajlarından reflü hastalığının tedavisinde de yararlanmaktayız.

Bozulmuş olan alt özofagus sfinkterinin bir diğer anlamda mide ile yemek borusu arasındaki kapının yeniden oluşturulması ve mide içeriğinin yemek borusuna kaçısının önlenmesi amacını güden laparoskopik fundoplikasyon ameliyatları tüm dünyada yaygın olarak kullanılmaktadır.

Ameliyat son teknik gelişimlerden yararlanılarak uygulanan laparoskopik bir işlemdir. Yaklaşık 1-1,5 saat süren, hastanın ertesi gün ağızdan beslenmeye başlayıp aynı gün ya da ertesi gün evine gönderilebildiği ve yedi gün içinde de işbaşı yapabildiği bir işlemdir. Laparoskopik ameliyatların tüm avantajlarından (daha az ağrı, daha kısa yatış süresi ve ameliyat sonrası riskinin olmaması gibi) yararlanılır.

Böylece yıllarca ve hergün ilaç alımının ortadan kalkışı, yemek borusundaki iltihabi olayların gerilemesi ve bunlara bağlı kanser risklerinin ortadan kalkması ile hastanın daha kaliteli bir yaşama kavuşması sağlanır.

Deneyimli cerrahların uyguladığı bu laparoskopik fundoplikasyon işlemlerinin yan etkisi minimal düzeyde olup, başarı yüzdesi %95-100 arasındadır.

Gastroenterelog ve cerrahların birlikte değerlendirilmesi sonucunda uygun hasta seçimi ile önerilen bir ameliyat şeklidir.

❖Sonuç Olarak

- Günlük yemeklerinizi az miktarda ve sık öğünlere bölünüz.
- Reflüyü arttıran kahve, alkol, yağlı yiyecekler ve turunçgillerden uzak durunuz.
- Yemekten sonra sırt üstü yatmayınız.
- Yatak başınızın midenizden yukarıda olmasını sağlayınız.
- Sigara kullanıyorsanız bırakınız ya da azaltınız.
- İlaçlarınızı düzgün kullanınız ve doktor kontrolünde kalınız.
- Gerekli şartların oluşması ve doktorunuzun kararı doğrultusunda ameliyat seçeneğinizi kullanınız.□

(*): Prof.Dr. Turgut İpek: Ağasarlı bir ailenin çocuğu olarak Trabzon'da doğdu.(1963)/ İlkokulu ve ortaokulu Trabzon'da okuduktan sonra İstanbul'daki Deniz Lisesi- Heybeliada Askeri Okulu'nu 1980 yılında bitirdi. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fakultesini 1986'da bitirdi./ Daha sonra: **İhtisas:** 1986-1991. İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Genel Cerrahi Anabilim Dalı. 16.10.1991 yılında *"Yatay ve dikey üst karın kesilerinin solunum işlevleri üzerindeki etkiler"*isimli tez ile "Genel Cerrahi Uzmanı" oldu. / **Başasistanlık:** 1991-1996 İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Genel Cerrahi Anabilim Dalı. / **Doçentlik:** "Üniversite Doçenti" unvanını aldı.(15.10.1996) ve İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Genel Cerrahi Anabilim Dalında "Doçent" kadrosuna atandı./ **Profesörlük:** İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Genel Cerrahi Anabilim Dalı'nda "profesör" kadrosuna atandı.(15.05.2002) / **Görevler:** İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak.Türkçe ve İngilizce Tıp Eğitim ve Öğretiminde. / İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Sağlık Kurulu'nda. / İ.Ü. Sağlık Hizmetleri Mslk. Yük. Ok.Md.Yard. / İ.Ü. Sağlık Hizmetleri M.Y.O. Tıbbi Dokümantasyon ve Sekreterlik Bölüm Başkanı./ İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Satınalma Komisyon Başkanı. / İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak.Vakıf Başkan Yard. / İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Vakfı Yönetim Kurulu Üyesi. / İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Dekan Yard. / İ.Ü. Döner Sermaye Yürütme Kurulu Üyesi. / **Bilimsel Yayınlar:** On bir adet kitap ve kitap bölüm yazarlığı./ Kırk dokuz adet ulusal makale. / Yirmi adet uluslararası makale olmak üzere altmış dokuz makale. / Otuz üç adet ulusal kongre tebliği. / Yirmi üç adet uluslararası kongre tebliği olmak üzere toplam elli altı kongre tebliği. / **Tıbbi Dernek Üyeliği:** Ulusal derneklerden; Türk Kolon ve Rektum Cerrahisi Derneği, Ulusal Cerrahi Derneği, Meme Bilimi (Seneloji) Der. ve Türk Tabibler Birliği üyesi. Ayrıca Gastroözofageal Reflü Der. kurucu üyesi ve Gnl. Sekreteri./ Uluslararası derneklerden; Senelogic International Society (S.I.S.) ve European Association for Endoscopic Surgery (E.A.E.S.) üyesi. / İngi- lizce bilmekte, evli ve iki çocuk babasıdır. / Halen İ.Ü. Cerrahpaşa Tıp Fak. Gnl. Cerrahi Anabilim Dalı'nda öğretim üyesi olarak çalışmaktadır.

Bel Ağrısı ve Tedavisi

Uzm.Dr.Serdar KABATAŞ(*)
Başkent Ü. İstanbul Hastanesi
Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği

Bel ağrısından dolayı doktora başvurmayı gerektiren durumlar; tekrarlayan ve istirahat ile geçmeyen bel ağrısı; ağrı şiddetinin giderek artması; bel ağrısına eşlik eden uyluk ve bacakta ağrı, uyuşukluk, güçsüzlük; istemli idrar ve gaita yapamama; seksüel fonksiyon bozukluğu gibi belirtilerin olması sayılabilir.

Tüm dünyada nüfusun yaklaşık %80'inin, yaşamlarının herhangi bir döneminde en az bir kez bel ağrısı atağı geçirdikleri bilinmektedir. Bel ağrılarının en sık nedeni, kaslarda, bağ dokusunda veya eklemlerdeki hasarlanmalar sonucu oluşan miyofasyal ağrı sendromu olarak adlandırılan klinik tablodur. Bel ağrısına yol açan diğer nedenler arasında, kötü ve hatalı vücut duruş şekli, beldeki omur ve kıkırdakların az oksijenlenmesine neden olan sigara kullanımı, stres gibi psikososyal faktörler sayılabilir. Omurga hastalıkları ise, kas-iskelet sistemi hastalıklarından daha az görülmektedir. Bu grupta bel ağrılarına en sık yol açan rahatsızlıklar, bel fıtıkları, bel kayması ve bel omurga kanalının daralmasıdır.

Bel ağrısından dolayı doktora başvurmayı gerektiren durumlar; tekrarlayan ve istirahat ile geçmeyen bel ağrısı; ağrı şiddetinin giderek artması; bel ağrısına eşlik eden uyluk ve bacakta ağrı, uyuşukluk, güçsüzlük; istemli idrar ve gaita yapamama; seksüel fonksiyon bozukluğu gibi belirtilerin olması sayılabilir.

Bel ağrılarında yapılacak tedavi, ağrının nedenine ve hastalığın yerleşimine göre belirlenmelidir. Kas ve yumuşak dokuların aşırı gerilmesine bağlı olan bel ağrısında ağrı kesiciler, kas gevşeticiler ve kısa süreli yatak istirahati tek başına çoğu olguda yeterlidir. Bel fıtığı, bel kayması ve omurga kanalının daralmasına bağlı bel ağrısında; sinirlere basıya bağlı bacaklarda güçsüzlük, istemli idrar ve gaita yapamama yakınmaları ve omurgada anormal hareketlilik yani kayma varsa cerrahi girişim mutlaka gereklidir. Kuvvet kaybı gibi nörolojik bulgular olmamasına rağmen, uzun süren ağrı nedeniyle hastaların yaşam kaliteleri etkileniyorsa, ağrı tek başına cerrahi girişim nedeni olabilir. Cerrahi girişim yöntemi seçilirken her hasta ayrı ayrı değerlendirilmeli ve o hastaya uygun teknik seçilmelidir.

Bel ağrısının önlenmesinde, özellikle tekrarlayan bel ağrılarının önüne geçilmesi için hastanın fazla kilolarından kurtulması, -içiyorsa- sigarayı bırakması, bel, sırt ve karın kaslarına yönelik kas egzersizlerini düzenli ve sürekli yapması, uygunsuz duruş, oturma ve yatma pozisyonlarını düzeltmesi gerekmektedir.

Kaynaklar:
1- Zileli M., Özer F., Omurilik ve Omurga Cerrahisi Kitabı (2002)
2- Türk Nöroşirürji Derneği web sitesi

***(*):Uzm.Dr.Serdar KABATAŞ**: Aslen Ağasarlı olup, 1973'de Giresun-Eynesil ilçesinde dünyaya geldi. / 1991'de İst.Fatih Erkek Lisesi'nden ve 1997'de Trakya Ü. Tıp Fakültesi'nden mezun oldu. / 1998-2003 yılları arasında İstanbul Ü. İstanbul Tıp Fak. Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği'nde ihtisas yaptı. 2004 yılında kısa bir süre Sinop SSK Hast. Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği'nde çalıştı. 2004-2005 yılları arasında Elazığ Asker Hastanesi'nde vatani görevini tamamladı. 2005 yılından 2006 yılına kadar İst. Özel Batı Bahat Hastanesi'nde çalıştı. 2007-2008 yıllarında Sinir Sistemi Cerrahisi Derneği'nden kazanmış olduğu burs neticesinde; Harvard Tıp Fakültesi Omurilik Yaralanmaları ve Kök Hücre Nakli Laboratuvarı'nda Dr.Yang Teng'le beraber Kök Hücre Nakli üzerinde araştırmacı, eş zamanlı Brigham and Women's Hospital Nöroşirürji Kliniği'nde Dr. Peter Black'in yanında Beyin Tümörleri ve Fonksiyonel Beyin Cerrahisi alanında Massacusett General Hospital Nöroşirürji Kliniği'nde Dr.Emad Eskandar'in yanında gözlemci olarak bulundu. Şubat 2008'den itibaren Başkent Ü. İstanbul Hastanesi Beyin ve Sinir Cerrahisi Kliniği'nde çalışmaktadır. / Meslekle ilgili çeşitli yurtiçi ve yurtdışı kongrelere katıldı. / 2004 yılında Türk Nöroşirürji Derneği Uzmanlık Tez Ödülüne layık görüldü. / Çok sayıda ulusal ve uluslararası makale ve bildiri sahibidir./ American Association of Neurological Surgeons, Society of Neuroscience, Congress of Neurological Surgeons, Ulusal Travma ve Acil Cerrahi Derneği, Türk Nöroşirürji Derneği ve Sinir Sistemi Cerrahisi Derneği üyesi./ İngilizce ve Almanca bilmektedir. (e-mail: kabatasserdar@hotmail.com; serdark@baskent-ist.edu.tr; Tel:0 216 554 15 00-2031(dahili) Fax:0216 651 98 58)*

Alaca yaylası

Foto.: Beldüz

Kadırga yaylasında çifte minareli üstü açık cami

Foto.: Ali Osman Bayraktar

Sis Dağı yaylasından bir kesit

Foto.: Beldüz

Kadırga / Eskala yaylası